

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

འབྲུག་ཚེད་ཨང་། གྲངས་མང་། ༡༠-༡༠༠ ་

འབྲི་ཤོག་རེ་བདུན་ཅུ་པ། ། ཨེཀ-༢༠ ་

མཐོ་གཏུགས་ཞི་ཚུང་འབྲུག་ཚེད།

༢ དལ་ན། ལྷ་པན་གྱི་ཚུང་གཞི་དེ་ ལྷ་ཁྲིམས་ཚན་གྱི་གྲངས་མང་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་སྐ་སར་ ཚུང་འཛིན་ཨང་། ༡༠-
༢༡ ་ ཚན་མར་ སྤྱི་ཚེས་ ༢༧/༠༤/༢༠༡༠ ལུ་བཀོད་གྲུབ།

ཚུང་ལྷ་ མཐོ་གཏུགས་པ།

ཚུང་ལྷ།

ངོ་མིང་

: ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པ། ངོ་མིང་

: གཞུང་སྤྱི་ཚོགས་པ།

ཕོ་མོ།

:

ཕོ་མོ།

:

སྤྱི་ཚེས་

:

སྤྱི་ཚེས་

:

མི་ལུངས་ལག་ཁྱེར་ཨང་

:

མི་ལུངས་ལག་ཁྱེར་ཨང་

:

པ་/མ་མིང་

:

པ་/མ་མིང་

:

ལྷ་མ་ཨང་

:

ལྷ་མ་ཨང་

:

གྲང་ཨང་

:

གྲང་ཨང་

:

གཡུས་

:

གཡུས་

:

ཞེད་འོག་

:

ཞེད་འོག་

:

རྫོང་ལག་

:

རྫོང་ལག་

:

ལས་འགན་

:

ལས་འགན་

:

རྒྱུ་མི་/ངོ་ཚབ་

:

རྒྱུ་མི་/ངོ་ཚབ་

: ཚུང་དཔོན་ཡོངས་ལྷུབ།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚུན་དོན་ ཅུ་ཁྲིམས་དང་མ་བསྐྱུན་པར་ཁྲལ་བབས་ཡར་སེང་སྒོར།

༡

ཚུན་གཞི་འདོད་སྤྱོད།

༡.༡

ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་- ཁྲིམས་འདུན་དབང་ཁྲལ་ - སྤྱི་ཚོགས་འཐུས་མི་ཞིག་གིས་ ཚུན་གཞི་ཕྱུལ་ཐག་ཚོགས་པའི་
ཐོབ་དབང་ཡོད་མེད་ - ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་དོ་ཚབ་ ལྷོག་ལྷོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་ - ལྷོག་ལྷོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་དོ་རྒྱུ་ལུ་
གོད་འཚོ་ག་སྟེ་འབད་བྱུང་ཡི་ - ཚུན་གཞི་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ - སྤྱི་ག་བཅོས་འོས་པའི་མཛད་སྤྱོད་ཡིན་མིན་ - སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
འཐུས་མི་དམ་ཚོས་དོ་རྒྱུ་དེ་ དྲང་དཔོན་བགྲེས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་ཚུན་གཞི་འདོད་དོ་ཚབ་ལུ་དགག་ཆ་འབད་བ་ - ཚུན་
ཅུ་ཁྲིམས་མེ་ལུ་སྤྲེགས་གསོའི་ཐོབ་ལམ་སྒོར་ - རང་དབང་ཐ་དད་ཀྱི་གཞི་ཅུ་ - ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་ལྟར་
དགག་བཤེར་དང་ཚད་མཉམ་ཀྱི་གཞི་ཅུ།

གནད་སྤྱོད་དང་དངོས་གཞི་འདག་ཁུར་ - ཁྲལ་བཀལ་ནི་འདི་འགན་ཁུར་ལས་འགལ་བ་ཡིན་མིན་ - གཞུང་གིས་
ཐག་རང་བཅད་ཀྱིས་མཛད་སྤྱོད་འདི་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་རྒྱལ་འགལ་ཡིན་མིན་ - ཁྲལ་གྱི་སྒོ་ལས་འོང་འབབ་ཡར་
སེང་འབད་ནི་འདི་ལམ་ལུགས་ལས་འགལ་བ་ཡིན་མིན་ - ཏི་རུ་གི་དབྱེད་ཡིག་དང་དབྱེད་ཕྱི་དབྱེད་ཡིག་ཚུ་ཁྲལ་
ཀྱི་གྲངས་སུ་རྒྱུད་དང་མི་རྒྱུད་ - གཞུང་གིས་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ བྲང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་2000
ཅན་མར་དང་འཁྲིལ་ཏེ་མཛད་མི་འདི་ མི་དམངས་དབྱེད་ཕྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་2002 དང་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་
ལས་འགལ་བ་ཡིན་མིན་ - བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ བྲང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ མི་དམངས་དབྱེད་ཕྱི་
བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲུང་པར་ འགྲིག་མཐུན་བཟོ་དགོཔ་ - ལུས་མེད་དང་བདེན་སྤོང་གི་གཞི་ཅུ།

གསོལ་ཁུ་ - བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ བྲང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་2000 ཅན་མའི་ བམ་ཚན་དང་པ་ ལེའུ་
3 པའི་དོན་ཚན་༤.2 པ་དང་ བམ་ཚན་གཉིས་པ་ལེའུ་༤ པའི་དོན་ཚན་༤.1 པ་ དེ་ལས་ མི་དམངས་དབྱེད་ཕྱི་

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའུ་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

3 ཞིབ་བཞེད། ། ཚུ་ཕན་གྱིས་ཕུལ་བའི་བཞེད་ཡིག་དང་ བཞེད་ལན་སོགས་དག་བཅོས་མེད་པར་འདྲ་བཤུས།

3.1 མཐོ་གཏུགས་པ་ ཚུན་ཚུ་ ལྷོག་ལྷོགས་དབུ་ལྷིད་པ་ མི་ཇེ་ ཚེ་རིང་སྤོབས་རྒྱལ་ནས་ ཚུན་ཉོག་དེའི་སྐོར་
ལས་ སྤྱི་ཚེས་20/04/2070 ལུ་ཚོང་ཁའི་ཡིག་ཐོག་ ཚུ་ཁྲིམས་ཚན་གྱི་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ཕུལ་བའི་
བཞེད་ཡིག་ཨང་7604 སྤྱི་ཚེས་23/04/2070 ཚན་མའི་ནང་གསལ་ལམ་མུ་

“ ལུ་གསོལ་ དེ་ནི་ འདི་ལོའི་སྤྱི་ཟླ་6 པའི་ཚེས་20ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་དང་པའི་ཚོགས་ཉེངས་4 པའི་ནང་ལུ་
མི་ཇེ་དདུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ ཕྱིས་ལོ་2070-2071གི་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་སྐབས་ གཞུང་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་
པའི་ཁྲལ་རིགས་ཁྲི་ཉེན་གཞི་འདི་ ལེགས་བསྐྱར་འབད་ནི་གི་གནང་བ་སྐོལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ དེ་གི་
སྐབས་ དདུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ ཚོང་ཁྲལ་དང་ཚ་དམ་གྱི་ཁྲལ་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་ལས་ འོང་བབས་
དདུལ་ཁྲལ་སྐུ་ལ་200 བཅོ་ཚུགས་པའི་ཁར་ ཚོང་ཁྲལ་རྒྱ་ཆེ་དག་བཅོ་མི་ལས་ འོང་བབས་དདུལ་ཁྲལ་
240 ཉེང་སྐུལ་བཅོ་ཚུགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ དེ་བཟུམ་སྟེ་ དདུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ ཚོང་ཁྲལ་དང་ཚ་
དམ་ དེ་ལས་ནང་ ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་2000 ཚན་མ་གི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ གཞུང་གི་ཁྲལ་རིགས་
ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་འགོ་བཟུམ་ནི་དང་ གནང་བ་གནང་ནི་གི་དབང་ཚད་ཡོད་ལུགས་དང་ ལྷག་པར་ ཚོང་
ཁྲལ་དང་ཚ་དམ་ དེ་ལས་ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་2000 ཚན་མ་གི་བམ་ཚན་7 པ་ལེའུ་3 པའི་དབྱེ་ཚན་
༤.2 པ་ “ ཚོང་ཁྲལ་གཏན་འཁེལ་དང་འཇུར་བཅོས་ དེ་ལས་ཚོང་ཁྲལ་ལས་འཆར་གྱི་ འོག་གི་ཉེར་སྤྱོད་
མཐོ་ཆས་དང་ཞབས་ཉོག་གི་སྤྱོད་ཉེན་འབད་ནི་གི་གནང་བ་ཚུ་འབྲུག་གཞུང་གིས་གནང་དགོ།” ཟེར་མི་དང་
བམ་ཚན་2 པ་ ལེའུ་3 པའི་དབྱེ་ཚན་6,7 པ་ “ཚ་ཁྲལ་གཏན་འཁེལ་དང་འཇུར་བཅོས་ཁྲིམས་ཁྲིམས་ལུ་གནང་བ་འབྲུག་
གཞུང་གི་གནང་དགོ།” ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གནད་དོན་དེ་ཐད་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ཁུལ་རིགས་ཀྱི་ཐད་གནང་བ་གནང་མི་དེ་ ཁྲིམས་འགལ་མེན་ན་
ཟེར་ལྷན་ དེ་ཡང་=

༡) འབྲུག་གི་མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧ ཚན་མའི་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༩ པ་དང་འབྲེལ་བ་
ཅིན་ “ ཁུལ་རིགས་ཀྱི་སློབ་ལས་ འོང་བབས་བཟོ་ནི་གནང་བ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འགྲོལ་དགོ། ” ཟེར་འཁོད་
དེ་ཡོད་མི་གིས་ གཞུང་གི་གནང་བ་འགྲོལ་ཡོད་མི་དང་དབང་ཚད་བཀག་པའི་ཁར།

༢) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༡༢ ལས་ “ འགན་འཁུར་གཞན་གྱི་ནང་འཁོད་ དངུལ་
ཕྱིས་སློན་པོ་གི་འགན་ཁུར་གངས་སུ་ གཞུང་གི་དོན་ལུ་ འོང་བབས་དང་ ཐོན་ཁུངས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་ནིའི་
དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ ཁུལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།” ཟེར་འཁོད་མི་དང་འབྲེལ་མ་
ད་ ཁུལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གནང་བ་འགྲོལ་ནི་གི་དབང་ཚད་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་མེད་ཅིག་ལུ་འདུག།

༣) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ལེའུ་དང་པའི་དོན་ཚན་ ༢ པ་ “ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ཉེན་མེད་ལས་
འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་མ་ཕྱིས་པའི་ གཞན་འདི་དང་འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་
སྤྲིད་གཞི་ ལྷབ་བསྐྱུགས་ བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ཆ་མེད་འགྲོལ་ཨིན།” ཟེར་མི་དེ་གིས་ གོང་ལུ་དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་
གིས་སློན་ལུ་ཕུལ་མི་ ཚོང་ཁུལ་དང་ཅ་དམ་ དེ་ལས་ནང་ཁུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཚན་མའི་དོན་ཚན་ཚུ་
ཆ་མེད་འགྲོལ་མེན་ན་ཟེར་མཚོ་མ་ཚད།

༤) འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚན་ ༡༢ པའི་དོན་ཚན་དང་པ་ “ ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ལས་མ་གཏོགས་
ཁུལ་བབས་སྤོམ་བསྐྱུ་སྤྱད་གི་ཆ་ཤས་གཞན་ཚུ་བཀག་པ་ ཡང་ན་སོར་བཙོས་འབད་མི་ཚོགས་” ཟེར་འཁོད་
མི་དེ་གི་ དབང་ཚད་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་གནང་སྟེ་འདུག།

༥) རྩ་ཚན་ ༡༣ པའི་དོན་ཚན་ ༢ པ་ “ ཉི་ཅུ་གི་དཔུང་ཡིག་དང་ དངུལ་ཕྱིས་ཀྱི་དཔུང་ཡིག་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་འདུ་རྒྱུ་མེད་གཅིག་ནང་འགོ་ཐོག་བཙུགས་ནི་ཨིན་ཅུང་ ཁྲིམས་བཟོའི་དཔུང་ཡིག་གཞན་ཚུ་ ཚོགས་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཁང་གང་རུང་ནང་འགོ་ཐོག་བཅུགས་ཚོག་” ཟེར་མི་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལུ་ཁྲལ་བཀལ་གྱི་འགོ་བཅུགས་འདི་
ཁྲིམས་བཟོའི་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་དགོ་པའི་བཀོད་རྒྱ་གནང་ སྟེ་འདུག།

༤) ལྷན་དང་པའི་དོན་ཚན་༡༠ པ་ “ འབྲུག་པའི་མངའ་ཁོངས་ལུ་བྱབ་དབང་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཆ་མཉམ་
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་སོར་བཅོས་ ཡང་ན་ཆ་མེད་ འཕྲི་སློན་མ་གནང་ཚུན་ དེ་ཚུའི་བྱབ་དབང་འཕྲོ་མཐུད་དེ་ཡོད་པ་
ཡིན། ཡིན་རུང་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རང་བཅུ་མས་པའི་ཁྲིམས་གང་ཞིག་གི་
དགོངས་དོན་ཚུ་ལས་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དང་མ་མཐུན་མི་ཚུ་ལུ་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཡིན།” ཟེར་བའི་
དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ ཚོང་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ དེ་ལས་ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ 2000 ཅན་མ་འདི་ཆ་
མེད་མེན་ན་ཟེར་མཚོན་ཡིན་པས།

གོང་ལུ་བཀོད་མི་ཚུ་དང་འབྲེལ་ རྟོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་ཁ་བྲུག་ལས་ གཞུང་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་གནང་བ་
མེད་པར་ཁྲལ་རིགས་སོར་བཅོས་འབད་མི་དེ་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དགོངས་དོན་ལས་རྒྱབ་འགལ་ཡིན་མ་ལས་
གྲུས་ཞབས་དང་བཅུ་བཀུར་མེད་པའི་གྲལ་ཁང་ཚུ་དཔ་ཡིན་པས་ཟེར་ཞུ་ནི།

གཞུང་གི་ཁ་བྲུག་ལས་ འདི་བཟུམ་མའི་ཕྱག་ལཱ་མཇོང་མི་ལས་བཞེན་ རྟོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་ཁ་བྲུག་ལས་ ལུ་
ཐབས་མེད་པར་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ལུ་དགོ་པ་ཐོན་ཡོད་མི་དེ་ཡང་=

༡) ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ལྷ་ཚན་༡༤ པའི་དོན་ཚན་༡ པ་ “རྟོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་གིས་ བན་ཐོག་ཅན་གྱི་
འགན་ཁུར་དང་ལེན་གྱི་ཐོག་ལས་ གཞུང་དང་གཞུང་འཛིན་ཚོགས་པ་གིས་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དགོངས་
དོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ གཞུང་སློང་ལེགས་ལཱ་འཐབ་ནི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ཡར་སྤེལ་གྱི་དོན་གཉེར་
བསྐྱེད་དེ་ མི་དམངས་ཀྱི་རེ་འདོད་བསྐྱང་ནི་འདི་བྱ་སྤོམ་འཐབ་ནི་ ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།” ཟེར་འཁོད་ཡོད་
མི་དང་།

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་བློ་མཁུ་གྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༢) རྩ་ཚུལ་དང་པའི་དོན་ཚན་༡༡པ་ “ མངོན་མཐོ་བློ་མཁུ་གྱི་འདུན་སྐུ་ རྩ་བའི་ཆེན་མོ་འདི་གཞི་འཛིན་
དང་དེ་དོན་འབྲེལ་མཐའ་གཅོད་ཀྱི་དབང་འཛིན་ཡིན།”

༣) མངོན་མཐོ་བློ་མཁུ་གྱིས་ ཆེ་མཐོ་བློ་མཁུ་གྱི་འདུན་སྐུ་ཚུན་གཞི་གི་དོན་ལུ་ཕུལ་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ་
གནང་སྟེ་ཡོད་ཟེར་བྱ་བ།

འདི་འབད་མཁུ་ལས་ རྟོག་རྟོགས་ཚོགས་པའི་ཁ་ཐུག་ལས་ ད་རེས་གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ལྷལ་རིགས་སོར་
བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་ལཱ་གནང་མི་ཚུ་ རྩ་བའི་ཆེན་མོ་འདི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་མ་མཐུན་པའི་ཕྱག་ལཱ་
ཡིན་མཁུ་ལས་ ཆེ་མཐོ་བློ་མཁུ་གྱིས་ གནང་དོན་འདི་རྩ་བའི་ཆེན་མོ་འདི་ཚུན་གཞི་འབད་མཁུ་ལས་
དབྱེ་བཤེར་གྱི་དོན་ལུ་ཕུལ་ཡོད་པ་མཁུ་མཁུ་ལས།”

༣.༢ མཐོ་གཞུགས་པ་ ཚུན་ཚྭ་ གཞུང་རྒྱུ་རྒྱུ་ཚབ་ ཚུན་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ནས་ ཚུན་ཉོག་དེ་ཉོག་ལས་ སྤྱི་
ཚེས་༠༦/༠༩/༢༠༡༠ ལུ་རྒྱུ་ལའི་ཡིག་ཐོག་ རྩ་བའི་ཆེན་མོ་གྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ཕུལ་བའི་བཤེར་ལན་
སྤྱི་ཚེས་༠༦/༠༩/༢༠༡༠ ཚན་མའི་ནང་གསལ་ལེ།

“ ལུ་དོན་ འབྲུག་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཚབ་འབད་ཚུན་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཚང་གིས་ ཚུན་རྩ་གིས་ སྤྱི་ཚེས་
༢༣/༤/༢༠༡༠ ལུ་ཕུལ་བའི་གནང་དོན་ཚུ་གི་ལན་ གཤམ་གསལ་ལཱ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་།

༡) ཚུན་ཚྭ་འཁུག་གི་བདེན་ལུངས་ གནང་དོན་གཅོད་འཁུག་གསུམ་སྟེ་ལུ་ཞེ་ དེ་ཡང་།
༡༡) ཚུན་རྩ་གིས་ འབྲུག་གཞུང་གི་ལྷལ་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་ཚུ་ རྩ་བའི་ཆེན་མོ་འདི་གིས་
ཡོད་པའི་ཚུན་གཞི་ བློ་མཁུ་གྱི་འདུན་སྐུ་བཅུགས་མི་དེ་ བློ་མཁུ་མཐུན་གནས་ཚུང་(legal standing)ཡོད་
མེད་དང་།

༡༢) བློ་མཁུ་གྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ ཚོགས་ཁང་གིས་དབྱེ་བ་དཔྱད་པའི་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ གནང་དོན་ཞིག་
རོས་ལེན་མཛད་དེ་ ལྷན་གསལ་མཛད་ཞེ་དེ་དབང་ཚད་ཡོད་མེད་དང་།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

- ༡ གཞུང་གིས་ ལྷལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་འབད་དེ་ ཕ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལས་འགལ་དང་མ་འགལ་ གནད་དོན་བཅས་ ལག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ལས་ལུ་ནི།
- ༢ གོང་གི་གལ་འབབ་དང་པའི་གནད་དོན་ལག་གསུམ་པོ་དང་འབྲེལ་ཉི་ ཚུད་ལྷ་གིས་བཀལ་ལན་ བམ་ཚན་བཞི་ལུ་དབྱེ་སྤྱོད་ལུ་ཞུ་མི་ལས་ དང་པའི་ནང་ ཚུད་གཞིའི་དོན་ལུངས་དོར་བསྐྱུར་དང་ གཉིས་པའི་ནང་ ཚུད་ཕ་དེ་ལུ་ ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་གནད་ཚད་ཡོད་མེད་དང་ གསུམ་པའི་ནང་ ཁྲིམས་འདུན་འདི་གིས་ ཚུད་གཞི་འདི་ནང་གི་གནད་དོན་ངོས་ལེན་མཛད་ཚོག་མི་ཚོག་གི་སྒོར་དང་ བཞི་པའི་ནང་ ལུ་ ཚུད་ཕ་དེ་ ལུ་བཅུད་གྱི་བཀལ་ལན་ངོ་མ་ལུ་ཞུ་མི་ལ།

བམ་ཚན་དང་པ།

ཚུད་གཞིའི་དོན་ལུངས་དོར་བསྐྱུར།

- ༣ སྤྱི་ཚེས་ ༢༥/༦/༢༠༡༠ གྱི་ཉིན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཐེངས་ ༥ པའི་ནང་ དུལ་ཕྱིས་སློན་པོས་ གྲོ་སློན་པོ་འཆར་ལོ་ ༢༠༡༠-༢༠༡༡ གི་ འཆར་དུལ་ ལྷན་ལུ་ཚོགས་འདུ་ལུ་ཡི། དེ་ནང་ སློན་པོ་གིས་ གཞུང་གི་སྤྱི་དབུས་དང་འབྲེལ་ཉི་ ལྷལ་ཕོག་དགོས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ལུ་གུར་ ལྷལ་ཚད་ལེགས་བསྐྱར་གྱི་ངོས་ལེན་གྲུབ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལུ་ལུ་གུ། ངོས་ལེན་གྲུབ་མི་ལྷལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ བརྒྱུད་ལྷལ་ (direct tax) གི་སྒོར་ལས་གསུང་གོས་གཞི་ཡང་མ་བྱུང་པས།
- ༣.༡ དེའི་སྐབས་ ཚུད་ཕ་ ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་བྱེད་པ་གིས་ ངོས་ལེན་གྲུབ་མི་གི་ལྷལ་རིགས་ཐབས་ལམ་དེ་ ཕ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་དང་མི་དམངས་དུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༢ ཅན་མ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་གསལ་བཤད་ལུ་ཡི། དེ་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཚེན་མོའི་འཐུས་མི་ཚུ་གི་བར་ན་ ལྷལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་འབད་ཐངས་ཀྱི་སྒོར་ལས་གསུང་གོས་བྱུང་ལུ་ག།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༣.༢ ལྷོག་སྒྲོགས་འགོ་བཙུག་གིས་ བྲལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
སྐོར་ལས་ལྷོ་བའི་ལན་ལུ་ དདུལ་ཅེས་སློན་པོ་གིས་ གཞུང་གི་དོན་ལེན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལྷོ་བའི་
ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན་ལུགས་ལྷོ་ཡི། གནད་དོན་དེ་ལུ་བརྟེན་ གཞུང་
གིས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ བྲལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ ཚོགས་དམངས་གིས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལེ་ཅུ་ཚུ་
༡༩༩༥། པ་དང་༩༦། པའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཆར་དདུལ་དང་གཅིག་ཁམ་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་
ལུགས། འཆར་ལོ་༢༠༡༠-༢༠༡༡ གི་འཆར་དདུལ་དེ་ ཚོགས་རྒྱན་བསྐྱར་མི་ འཐུས་མི་ཚུ་གི་གྲལ་ལས་
གཉིས་མ་གཏོགས་ གཞན་གར་གིས་ དོན་ལེན་འབད་དེ་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ལུགས།

༣.༣ འཆར་དདུལ་དེ་ ལེགས་བསྐྱར་གྱི་བྲལ་དང་གཅིག་ཁམ་ ཚོགས་ཐབས་ལམ་ པའི་ནང་ ཚོགས་
དམངས་གིས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ཅུང་ བྲལ་དང་འབྲེལ་བའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་ རྒྱུན་སྲོལ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཁམ་ གོ་
དོན་སྒྲོགས་ཅན་གྱི་མཐོང་མ་ལས་བརྟེན་ འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་ འཕྲི་སློན་དང་འགྲིགས་མཐུན་བཟོ་
ཞིའི་ གོས་དོན་བཅུགས་ལུགས་ འདི་ལུ་གཞུང་གིས་དོན་ལེན་མཛད་བཞིན་མ་ལས་ དགུན་གྱི་ཚོགས་འཛོམས་
ནང་ འཕྲི་སློན་དང་འགྲིགས་མཐུན་གྱི་གོས་འཆར་བཅུགས་ཞིའི་གོས་ཚོད་བྱུང་ལུགས།

བམ་ཚན་གཉིས་པ།

ཚོད་སྒྲོགས་༡. གཞུང་གིས་ བྲལ་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མེ་དེ་ ཅུ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་དང་ མ་འགལ་
གུར་ ཚོད་འགན་ཚོད་གཞི་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་སྐྱེ་མཁའ་ལུ་གཞུགས་འབད་མ་དང་ ལྷོ་ཡིག་
ལུ་མེ་དེ་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚུང་ (legal standing) ཡོད་མེད་སྟོན།

ཚོད་ཆུའི་བདེན་ལུངས་. ཚོད་ཅུ་ལུ་ ཅུ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོད་གཞིའི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚུང་
(legal standing) མེད་པའི་ལུངས།

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཡིན་མེད་པའི་འདུན་སྐུ་ བཞེས་ཡིག་དེ་ གཞོན་འཛེལ་གཏམ་སྤྲོད་ཆོད་ཀྱི་མཐའ་དོན་ངོ་ཚབ་ཀྱི་བཞེས་ཡིག་ཡིག་
བརྒྱུ་མཐོང་མ་ཡིན་པས། གཞུང་གི་ཕྱག་ལུ་དེ་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་ཁྲུང་ས་ཆ་མཉམ་ལུ་ཕན་གཞོན་ཡོད་པ་
ཅིན་ བཞེས་ཡིག་འདི་བརྒྱུ་ལུ་ གཞི་ཁྲུང་ས་མེད་ཟེར་བྱ་ནི། ལྷུ་སྤྲོད་ནི་དེ་ འབྲུག་པའི་མི་ཁྲུང་ས་ཆ་
མཉམ་གྱི་ གཞི་རྟེན་འགན་ཁུར་ཡིན་མེད་ཚུ་ མི་དམངས་གི་མཐའ་དོན་ཡིན་མི་འདི་གིས་ མི་སྤེའི་སྤྲོད་ཆོད་
ཅིག་ལུ་བཀའ་ལུ་མེན།

༣ ལྷུ་བཟུལ་ནི་དེ་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཆོད་༡༩༨༧ པའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ འབྲུག་པའི་མི་ཁྲུང་ས་
ཆ་མཉམ་གྱི་ གཞི་རྟེན་འགན་ཁུར་ཡིན་མེད་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཆོད་༡༩༩༡ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་སྤྱི་སྤོམ་ས་བཀའ་སྤྲོད་འབད་ནི་དང་ རྒྱུ་ལོ་གཅིག་དབང་ གང་
ཉུང་བཟོ་ནིའི་ཐབས་ཤེས་ཅིག་ཡིན། འབྲུག་པའི་མི་ཁྲུང་ས་ཀྱིས་ ལྷུ་བཟུལ་ནི་དེ་ རྫོང་འདོད་མེད་མི་དེ་ ཅུ་
ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བའི་ རྒྱུ་ལོ་བཀའ་ཉེ་གཞོན་གཞུགས་བརྒྱབ་མི་རུང་།

༤.༡ གཞི་ས་པ་ལུ་ ཅོད་ཅུ་འདི་འབྲུག་གི་མི་ཁྲུང་ས་འབད་དེ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་ལུ་ཡིག་འདི་བརྒྱུ་བཟུགས་
ཆོག་དང་མི་ཆོག་བྱ་ནི་མེད་ ཡིན་རུང་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཆོགས་པའི་ངོ་ཚབ་འབད་ ཅུ་ཁྲིམས་༡༩༩༧ གིས་རྒྱུབ་
རྟེན་ཐོག་ གཞུང་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་བཀའ་ལུ་བཞེན་ཁུངས་མེད་མི་དེ་ཡང་:

- ༡. ཅུ་ཁྲིམས་༡༩༩༧ པའི་ནང་ལུ་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཆོགས་པ་གིས་ ཕན་ཐོག་ཅན་གྱི་འགན་ཁུར་དང་ལེན་
ཐོག་ལས་ གཞུང་དང་གཞུང་འཛིན་ཆོགས་པ་གིས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དང་འབྲེལ་ལྷུ་ཡིན་མེད་པའི་གཞུན་
བཟོ་དགོངས་ཡིན་པས། དེ་ཡང་ སྤྱི་ཆོགས་ནང་ལུ་ ཕན་ཐོག་ཅན་གྱི་ཅོད་སྤྱོད་ཐོག་ལས་གཏོགས་ནི་དང་
གཅིག་ཁར་ གཞུང་ལུ་ལེགས་འབྱོར་དང་ཆེ་མཐོང་ལྷན་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས་འབད་དགོངས་ཡིན་པས། ཅུ་ཆོད་
༡༩༩༣ གི། ལྷན་པར་དུ་ ལྷོགས་ཕྱོགས་ཆོགས་པ་གིས་ བཅོག་འབྲུ་གུབ་པའི་གཞུང་འདི་ལུ་ལྷོག་ཕྱོགས་
འབད་ནི་དང་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐབས་གཞན་ གནད་ཁུངས་གསལ་ནིའི་ཁར་ གཞུང་གི་སྤྱི་ལས་འབབ་ཐངས་ལུ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

དེ་བཞགོད་ནི་ཚུ་གི་ཐོབ་དབང་འདུག ཅུ་ཁྲིམས་།༢༥།། ། ཚུང་ལྷའི་བསམ་ཞིབ་ལས་ ཅུ་ཁྲིམས་
ཀྱི་ཅུ་ཚན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་འགན་ཁུར་འདི་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ཚུང་སྤར་
འབད་ནི་མ་གཏོགས་མིན་འདུག ལོང་གི་དོན་ཚན་ཚུ་ནང་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་ཚུང་པ་ལུ་
གཞུང་འཛིན་ཚོགས་པ་། གཞུང་། གིས་མ་ཉན་མ་དང་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སར་བཀའ་ཚེགས་སྤེལ་འཁོད་དེ་
མིན་འདུག

2. ཁྲིམས་འདུན་ཞབས་ལས་ བཤེར་ཡིག་འདི་བཟུམ་ངོས་ལེན་མཛད་པ་ཅེན་ འདི་གིས་མ་འོང་པ་ལུ་ མ་ཐེག་
པའི་བྱེམ་ ཅུ་ཁྲིམས་ལས་བརྟེན་པའི་ཚབས་ཆེན་གྱི་གནས་སྐབས་གྱར་འབྲུག་འདི་ཉན་འགའོད་པའི་སྤོང་
སྤོང་ལུ་ དེ་ཡང་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལུ་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་སྤོང་འདོད་དང་ དགོས་འདོད་འཁོད་དེ་
གཞུང་དང་གཞུང་འཛིན་ཚོགས་པ་ དབང་དུ་བསྐྱུལ་ཚུགས་པ་ད་རང་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སར་བཤེར་ཡིག་
ལུ་ཏེ་ གཞུང་ལུ་མེད་བཟོ་འོང་། དེ་མ་ཚད་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པ་གིས་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ལེན་
ཏེ་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ཅུ་ལས་འགའ་བའི་ལུ་ ཁོང་རའི་བསམ་དོན་ལྟར་སྤྱི་ཚོགས་དབང་ལེ་
ཨིན་པས།

3. སྤྱི་ལོ་2004ལྷོ་ཡའི་ཆེས་།༢༥།ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་སྤྱི་ལོ་གཉིས་མ་
གཏོགས་མ་འཛོལ་ལས་ འདི་གི་ཉེ་མར་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་ནང་ ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་གོ་བ་ལེན་
ཐངས་དང་མ་མཐུན་པའི་དོན་ཚན་ལོད་པ་སྤིད་པ་ལས་ ཉེ་མའི་བཅའ་ཁྲིམས་སོ་སོ་དང་ ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་
དགོངས་དོན་ཉན་མཐུན་དང་མཐུན་འགྲིག་བཟོ་བེ་དེ་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེ་གིས་བཙོན་ལུགས་བསྐྱེད་དེ་
མཛད་འཕྲོ་ལུ་ཨིན་པས། དེའི་སྐབས་སུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་རིང་ལུགས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ངེས་གཏན་བཟོ་ཐབས་ལུ་
གཞུང་གི་ལྷན་ལུ་མཛད་པ་དང་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ཐད་ཀར་དུ་འགའ་བ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ ད་ལྟོ་ཆ་
གནས་ཡོད་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ལམ་ལུགས་ཚུ་གི་ལམ་སྟོན་ལུ་གནས་དགོ། དེ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བཅའ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

བམ་ཚན་ ༣ པ།

ཚུན་རྟོགས་^༢: ཚུན་གཞིའི་གནད་དོན་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལུ་གོས་ཞིབ་འབད་བའི་བསྐྱང་ཡོད་མི་དེ་ ཁྲིམས་འདུན་འདི་
གིས་ངོས་ལེན་ཐོག་དབྱེ་བཤེར་མཛད་ཚོགས་མི་ཚོགས་སྐོར།

ཚུན་ལྷའི་བདེན་ལུངས་: ཚུན་རྩ་གཤམ་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཞབས་སུ་ལུ་བའི་ཚུན་བཤེར་གྱི་གནད་དོན་འདི་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་
སྡེ་ནང་ལུ་ གཞིགས་ཞིབ་གནང་འཕྲོར་ཡོད། དེ་འབད་མཁའ་ལས་ ཁྲིམས་ཞབས་ཀྱིས་ ཚུན་གཞི་
ངོས་ལེན་ མཛད་མི་འདི་གིས་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ལུ་བར་བརྟེན་ཨིན་པས།

༥.༡) གོང་གི་བདེན་ལུངས་བཅུད་དོན་ནང་ལུ་དོ་བཟུམ་སྡེ་ དྲགོས་ལྷན་རྒྱུས་ཀྱི་ཞབས་སུ་ལུ་བ་ཅིན་ ལལ་དང་
འབྲེལ་བའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་ལུ་ རྒྱུན་སྲོལ་དང་མ་མཐུན་མ་སྡེ་མཐོང་མི་ཚུ་གུར་ དགུན་གྱི་ཚོགས་འདུ་
འཚོགས་སྐབས་ གོས་བསྐྱར་འབད་དི་གོས་ཐག་བཅད་ནིའི་དོན་ལས་ ཁྲིམས་བཟོའི་མཛད་རིམ་ཉེ་མ་ལས་
འགོ་བཅུགས་ཡོད་ཟེར་ལུ་ནི། ཨིན་ཅུང་ ཁྲིམས་ཞབས་ཀྱིས་ བཤེར་ཡིག་ངོས་ལེན་མཛད་གནང་ནི་འདི་
གིས་ ཚུན་གཞི་འདི་བཤེར་འཕྲོ་ཨིན་པས། ཚུན་གཞི་འདི་ རྩ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུན་གཞི་ཁྲིམས་ཀྱི་
འདུན་སུར་འབྲུག་མི་དང་པ་ཨིན་ནི་འདི་གིས་ གཞན་དང་མ་འདྲམ་དང་རྒྱལ་རབས་ཅན་གྱི་ཚུན་གཞི་ཅིག་ལུ་
འགྱུར་ཉི་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ཚུན་གཞི་འདི་ དུས་མཉམ་དུ་དང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་དང་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེ་གིས་
གཞིགས་ཞིབ་གནང་པའི་སྐྱང་ཡོད་ནི་འདི་གིས་ རྒྱུན་སྲོལ་དང་མ་མཐུན་མ་ཅིག་ཡང་ཨིན་པས།

༥.༢) གནས་སྐབས་འདི་ནང་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེ་གིས་གཞིགས་ཞིབ་འབད་འཕྲོར་ཡོད་མི་གནད་དོན་འདི་ དང་
ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་གིས་དབྱེ་བཤེར་མཛད་པ་ཅིན་ རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་དང་མི་འབྲེལ་གྱི་དགོས་
པ་འཆར་མ་ཨིན་པས། གལ་སྲིད་དབྱེ་བཤེར་མཛད་པ་ཅིན་ ཚོགས་ཐེངས་^༤ པའི་ནང་ འབྲེལ་ཡོད་གྱི་
བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་གོས་ཞིབ་ཐོག་ མ་མཐུན་མི་དེ་ མཐུན་འགྲིག་བཟོ་ནིའི་གོས་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་ལས་ དང་
ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་པའི་གསལ་ཁར་མི་ཚུ་དག་གི་ ཚུན་གཞི་འདི་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གིས་ ལྷོན་འཇུགས་མེད་པའི་དཔེ་གཞི་ བཅུགས་དགོས་ཡིན་པས། སང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་གི་ཁྲིམས་བཟོའི་
ལས་རིམ་ནང་ བར་གཏོགས་འབདམ་དང་ ཉེ་མ་ལས་འཕྲི་སློན་འབད་དགོས་ལག་ཆེས་སྡེ་ མཐོང་ཡོད་མི་དེ་
ལུ་ ལྷོན་བཀག་མི་འབད་ག་? དེ་འབདམ་ལས་ ཁྲིམས་ཞབས་ཀྱིས་ སང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་དང་ ཁྲིམས་
བཟོ་ལྷན་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ ཏུས་མཉམ་ཏུ་གཟིགས་ཞིབ་འབད་འཕྲོར་ཡོད་པའི་ཚུན་ཉོགས་ཀྱར་ ལྷོན་བྱུང་གིས་
དབྱེ་བ་དཔྱད་གནང་(who has precedence)། ཚུན་ལྷའི་བསམ་འཆར་ལུ་ ཁོང་གིས་གནད་དོན་འདི་ ཅ
ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ཅིག་ཡིན་ནི་འདི་གིས་ ཚུན་ཅུའི་ཚུན་ཉོགས་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་མ
མཛད་པའི་ཉེ་མ་གཞུང་ཡན་ལག་༣ གི་རང་དབང་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུན་ཉོགས་གྲོས་ཐག་བཅད་པའི་མཚམས་གཟེར་
བའི་བསམ་འཆར་ལུ་ལྟུང་ཡིན།

གོང་གི་རྒྱ་ཚུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཚུན་ཅུ་གིས་ སང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་དང་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེ་གི་ལྷན་ལུ་དབྱེ་བ་
མེད་པ་བཟོ་སྡེ་ སང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་བཅུགས་ཡིན་ན་མིན་
ན་ དབྱེ་བ་དཔྱད་གནང་ནིའི་གསོལ་འདེབས་ལུ་ནི། ཚུན་ལྷའི་མཐོང་སྣང་ལུ་ ཚུན་ཅུ་གིས་ ཅུ་ཁྲིམས་
ཀྱི་ཀྱེ་གིས་བཀག་ཆ་འབད་མི་ སང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེའི་ས་ཁོངས་ན་ལུ་འཇུག་བཅུག
དོན་བཟུམ་འཆར་མ་ཡིན་པས།

འདི་གི་ཐད་དུ་ ཚུན་ཅུའི་ལུ་བཅུད་ཀྱར་དབྱེ་བའེར་མ་མཛད་གོང་ལས་ བའེར་ཡིག་དེ་ ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་
དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་དང་མི་འབྲེལ་དང་ ཚུན་ཅུ་གིས་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ལུ་ གཞོད་རྒྱུན་དཔལ་
བཅའ་མི་ལུ་དབྱེ་ཞིབ་མཛད་གནང་རྒྱུའི་གསོལ་འདེབས་ལུ་ལྟུང་ཡིན།

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ཡིན་ཞེ་འདི་གིས་ ལྷལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་ཁྲིམས་འདི་གཉིས་དང་འབྲེལ་དགོས་ལས་ ཅུ་
ཁྲིམས་གཞན་ལས་འགལ་བ་མེད་ཟེར་ལུ་ནི།

- 2. “ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་” ཟེར་མི་འདི་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱ་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་²⁰⁰⁰ ཅན་མ་དང་
འབབ་ལུངས་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ཡིན་མི་གཉིས་ཆ་རང་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙུ་ཚུན་༡༩༩༧། ཉེད་འགལ་བ་གཞི་
ཡང་མེད་པའི་ཁར་ གོང་གི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ སོ་སོ་གིས་བརྒྱུད་ལྷལ་དང་ཐད་ཀར་ལྷལ་གྱི་སྐོར་ལས་ འཁོད་པ་ཡིན་
པས། བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱ་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ གཞུང་ལུ་ རྒྱ་ལྷལ་ ཅ་ལྷལ་ཚུ་གི་ཚད་གཞི་
གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནིའི་དབང་ཚད་བྱིན་མ་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ གཞུང་གིས་ལྷལ་གཏན་འཁེལ་བཟོ་མི་དང་བསྐྱེད་
བཙོང་འབད་མི་དེ་ ཚོགས་ཁང་ནང་སྐྱེད་ལུ་སྤྱོད་མི་དེ་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱ་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་
དབང་ཚད་གཏན་འཁེལ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཡིན།
- 3. འབབ་ལུངས་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་འོག་ལུ་ལྷལ་བཀལ་ནིའི་ཐད་དུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་དགོས་ཡིན་མ་ལས་ སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཐེངས་⁴ པའི་ནང་ ཚུད་ལྷུ་གིས་ འབབ་ལུངས་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཁག་དག་པར་ཅིག་
གུར་ འཕྲི་སྐྱོན་གྱི་གོ་སྐོར་འཆར་བཙུགས་ལུག་ དེ་སྤྱི་བཙུགས་མི་འདི་གིས་ གཞུང་གིས་ ཁྲིམས་རྟོགས་དང་འབྲེལ་ཉི་
ལུག་ལུ་མཚན་པའི་བདེ་སྐྱོན་ཡིན་པས། དེ་ཡང་འབབ་ལུངས་ཀྱི་ལྷལ་རིགས་༩ ཐད་ཀར་ལྷལ་༽སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་
བ་ལུ་བདད་ དེ་ལས་བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱ་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་འོག་གི་གནད་དོན་༩ བརྒྱུད་ལྷལ་༽ཡིན་པ་
ཅིན་ གཞུང་གིས་ ལྷལ་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་དང་སྐྱེད་བཙོང་ཚུ་འབད་མ་ཡིན།
- 4. ལྷལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ཚུ་གསལ་ཉོག་ཉོ་འབད་ཉོག་གི་བཙུན་ བརྒྱུད་ལྷལ་ཐད་ཀྱི་གནད་དོན་༩ ལྷལ་ཚད་གཏན་
འཁེལ་བཟོ་ནི་དང་བསྐྱེད་བཙོང་ཚུ་འབད་ནི་༽ ཚུ་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱ་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བམ་ཚན་
༡ པའེའུ་³ པའི་ དོན་ཚན་༩.2 པ་དང་ བམ་ཚན་² པའེའུ་³ པའི་དོན་ཚན་༩.1 པ་དང་ བམ་ཚན་³ པའེའུ་³ པའི་
དོན་ཚན་༩.1 གིས་ གཞུང་ལུ་དབང་ཚད་གཏན་འཁེལ་མས་ཟེར་ལུ་ནི།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

བཙུགས་པའི་ཚུལ་ བཙུགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བཅའ་ཚན་༡་པའི་ལུང་༣་པའི་ རྟོག་ཚན་༧་པའི་ནང་།

'འབྲུག་གིས་བཙུགས་ཀྱི་ ཁྲིམས་ཚད་བཟོ་ཞེ་དང་ བསྐྱར་བཙུགས་འབད་དགོས་ དེ་ལས་ ཁྲིམས་ཚད་ཐོ་ཡིག་ནང་བཀོད་ ཡོད་པའི་ ཚཆས་དང་ ལས་གཞུག་གི་ཁྲིམས་ཚད་ཚུ་ལུ་འབྲུག་གཞུང་གིས་ ཆ་འཛོགས་གནང་ནི'

རྟོག་ཚན་འདི་གིས་ བཙུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཚད་བཟོ་ཞེ་དང་ བསྐྱར་བཙུགས་འབད་ཞེ་དེ་དབང་ཚད་གཞུང་ལུ་གནང་མ་ཡིན་མཁའ་ ཁྲིམས་ཚད་དང་ལེགས་བསྐྱར་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་གནང་བ་མོ་ལ་དགོས་འབད་མིན་འདུག་ བཙུགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བཅའ་ཚན་༣་པའི་རྟོག་ཚན་༧་པའི་ནང་། 'ནང་ཁྲིམས་ཀྱི་ ཚད་གཞི་བཟོ་ཞེ་དང་ བསྐྱར་བཙུགས་འབད་ནི་འདི་ གཞུང་གིས་མཛུགས་ནི་ཨིན'

རྟོག་ཚན་འདི་གིས་ བཙུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཚད་གཞི་བཟོ་ཞེ་དང་ བསྐྱར་བཙུགས་འབད་ཞེ་དེ་དབང་ཚད་གཞུང་ལུ་གནང་མ་ ཡིན་མཁའ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ནང་ཁྲིམས་ཚད་གཞི་བཟོ་ཞེ་དང་བསྐྱར་བཙུགས་འབད་དགོས་སྟེ་འཁོད་དེ་མིན་འདུག་ དེ་འབད་ལས་གོང་གི་ བཙུགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྟོག་ཚན་ཚུ་གིས་ བཙུགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ བཙུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཚད་ལུ་འབྲུག་ལུ་བཙུགས་མ་དགོས་པར་ བསྐྱར་བཙུགས་དང་ གནང་བ་མོ་ལ་ཞེ་དེ་ དབང་ཚད་གཞུང་ལུ་ཡོད་པ་གསལ་ལེ་ལེ་འདུག་ལུ་ཞེ།

༤.༡ ཚུན་ཚུ་གིས་ བཙུགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གནད་རྟོག་ཚུ་ འབྲུག་གིས་མི་དམངས་དདུལ་ ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧་ཚན་མ་ རྟོག་ཚན་ ༢་པ་གིས་ཆ་མེད་བཏང་ཡོད་པ་སྟེ་ལུ་མི་འདི་ཐང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་ རྟོག་ཚན་ ༢་པའི་ནང་།

འབྲུག་གི་ཆ་ཁྲིམས་ཚུ་མོ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ གཞུང་དམིགས་གསལ་ལུ་འཁོད་མི་ མ་ཕྱིས་པར་བཅའ་ ཁྲིམས་འདི་གི་རྟོག་ཚན་ཚུ་དང་ འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་ སྤྱི་གཞི་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ཆ་མེད་ འཕྲོལ་ཨིན།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

དེ་མཚན་ རྩོད་རྒྱུ་གིས་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རང་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་དེ་ རྩོད་རྒྱུ་ཚུ་ཚུ་༡༩༩༠ ་༡༠ ་༡༥ ་གིས་
ཆ་མེད་བཏང་ཡོད་པའི་བདེན་ལུང་ས་ཟངས་ཡིན་པས། དེ་ཐད་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ བདེན་
ལུང་ས་དེ་ལུ་གཞི་རྩ་མེད་ཟེར་ཞུ་དགོ་མི་དེ་ཡང་:

༡༩༩༡ ་ འབྲུག་གིས་མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ དོན་ཚན་༢ ་པའི་ནང་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རང་
ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ ཆ་མེད་ཡིན་མ་སྟེ་འཁོད་པ་མེད་པའི་ཁར་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དམིགས་དོན་
དང་སློབ་འདོད་ཡང་མིན་པས་ཟེར་ཞུ་ནི། ཆ་མེད་བཏང་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་བཙོང་དགོས་མཁོ་ཆེ་དུག་ཡིན་མི་ བཙོང་ལྷལ་
དང་ ཅ་དམ་ རང་ལྷལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ནང་འཁོད་པ་མེད་པ་མཚན་ བཀོད་
ཡང་མི་བདུབ་ལས་བརྟེན་ ཆ་མེད་བཏང་པ་ཅིན་ཞོར་འཁྲུལ་སྒྲོམ་ཡིན་པས། གཤམ་སྲིད་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་
བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རང་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ ཆ་མེད་བཏང་ནི་ཡིན་པ་ཅིན་ འདི་གུར་
དམིགས་གསལ་གྱི་དོན་ཚན་མེད་པར་གཞུང་གིས་དང་ལེན་འབད་མི་ཚུ་གསལ་ནི་ཡིན་པས།

༡༩༩༢ ་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ དོན་ཚན་༢ ་ པའི་ནང་རང་ ཁྲིམས་གཞན་སྤྱད་བཞག་གི་ཚུག་དོན་
འབྲུག་གི་རྩོད་རྒྱུ་ཚུ་ཆེན་མོ་དང་ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་གཞན་དམིགས་གསལ་དུ་འཁོད་མི་ མ་རྩིས་པར་ཟེར་འཁོད་
མི་དེ་གིས་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་ཀྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢ ་ ལུ་གོ་ཕྱི་ཡིན་པས་ དེ་ནང་:

‘དདུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་ལུ་ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་སྲོད་ལས་སློབ་ཡོད་མི་དང་ ཡང་ན་ ཆ་གནས་ཡོད་མི་འགན་ལུར་
དང་ སློབ་དབང་ སློབ་ལམ་ དབང་ཆ་ འཁྲི་འགན་ཚུ་ལུ་བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་ འཇུག་བམ་
འབད།’

འདི་གིས་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ ཆ་འཛོགས་སྤྱབ་གོང་ལས་ གཞུང་གིས་“དབང་ཆ”སྤྱད་བཞག་
འབད་ཕྱི་ཡིན་པ་དང་ དབང་ཆ་ཟེར་མིའི་ནང་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རང་ལྷལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ལྟར་ བརྟུན་
འབྲེལ་གྱི་ཚན་གཞི་བཙོང་ནི་དང་ བརྟུན་བཙོང་འབད་ནི་ཡང་ཚུད་པ་ཡིན།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༡༣༽ གཤམ་སྲིད་གཤམ་ཅིག་འབད་ འབྲུག་གི་མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་
ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཆ་མེད་བཏང་རུང་ འབྲེལ་ཆགས་མེད་མི་དོན་ཚན་ཚུ་རྒྱུང་མ་ཅིག་བཏང་འོང་། བཅའ་ཁྲིམས་
འདི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་དོན་ཚན་མེད་པ་མ་ཚད་ ཅ་ཁྲིམས་རྩ་ཚུ་༡༠ གྲུབ་དང་ཡང་ ལུས་མེད་
བདེན་སྲོང་བཏང་དགོ་པའི་རྒྱབ་འགཤམ་མི་མཐོང་པས་ཟེར་ལུ་ཅི།

༡༤༽ གོང་གི་ཁྲལ་འབེབས་ལྷུ་པའི་ནང་ བདེན་ཁྲུངས་ཟང་མི་ལུ་མ་ལྷོས་པར་ སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ཀྱི་གོ་བ་ལེན་
ཐངས་ཀྱི་ གཞི་རྩ་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ལས་དམིགས་གསལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཁྲབ་དབང་ཆེལ་ཨིན་
པས། ཚུང་གཞི་འདི་ནང་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཁྲལ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་
གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ཨིན་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་རྒྱབ་འགཤམ་ལེ་འཐོན་ཆེ་ བཙོང་ཁྲལ་
དང་ ཅ་དམ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ཁྲབ་ཆེལ་ཨིན།

༤.༢ ཚུང་རྩ་གིས་ འབྲུག་གི་མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༩༧པའི་ནང་ **“ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོལ་སྐྱོད་འབབ་
ཁྲུངས་བཙོན་ཅི་གནང་བ་དེ་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་གོ་བ་དགོ”** ཟེར་འཁོད་ཅི་འདི་གིས་ གཞུང་གི་ཁྲལ་གྱི་ཚད་གཞི་དང་སྤྱིར་
བཙོས་འབད་མ་ཚུགས་སྤེ་ཁྲུངས་ཟང་མི་དེ་ གཤམ་འཁོད་གནད་དོན་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་མི་བདེན་ཟེར་ལུ་ཅི་།

༡. ཚུང་རྩ་གིས་ དོན་ཚན་འདི་གི་གོ་བ་ལེན་ཐངས་ བརྒྱུད་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ཁྲལ་གྱི་ཚད་གཞི་ སྤྱི་ཚུགས་ཀྱིས་བཙོན་ཅི་
ཨིན་མ་སྤེ་གོ་བ་ལེན་ལུག་ འདི་གི་ཐད་དུ་ གོང་ལུ་ཁྲལ་འབེབས་ལྷུ་པའི་ནང་འཁོད་ལྷུར་ ཁྲིམས་བཙོན་ལུག་སྤེ་གིས་
བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ བརྒྱུད་ཁྲལ་བསྐྱར་བཙོས་དང་ལེགས་སྐྱར་འབད་
ཅི་འདི་དབང་ཆ་ གཞུང་ལུ་གནང་ལུག་ འདི་བཟུམ་དབང་ཚད་ གཞུང་ལུ་སྲོད་ཅི་གི་དོན་ལུ་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་
ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་བརྟེན་ལུག་

༢. ཐད་ཀར་ཁྲལ་ གསལ་པ་བཀའ་ཅི་དང་བསྐྱར་བཙོས་འབད་ཅི་ཨིན་པ་ཅིན་ གཞུང་གི་སྤྱི་ཚུགས་ལས་གནང་བ་ལེན་
དགོས། དངུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་གིས་ སྤྱི་ཚུགས་ཐངས་ལྷུ་པའི་ནང་ ཐད་ཀར་གྱི་ཁྲལ་ བསྐྱར་བཙོས་འབད་ཅི་འདི་དབང་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚད་གཞུང་ལུ་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ འབབ་ཁྲུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་དག་པར་ཅིག་ལུ་ འཕྲི་སློབ་གྱི་གྲོས་
འཆར་སྤུལ་རྟུག་ གལ་སྲིད་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལེ་ པ་འདི་ ཁྲལ་བསྐྱར་བཅོས་ལུ་འཇུག་
པ་ཅིན་ གཞུང་ལུ་དབང་ཚད་མེད་མི་ འབབ་ཁྲུངས་ཁྲལ་གྱི་གནད་དོན་ བད་ཀར་ཁྲལ་ལུ་རྒྱུང་མ་ཅིག་འཇུག་ནི་ཨིན་མ་
ལས་ གོ་བ་དེ་བཞིན་ལེན་དགོ།

6.3 མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་།༤། པའི་ནང་ འགན་ཁུར་གཞན་ཚུ་གྱི་ནང་ལས་ དངུལ་
ཕྱིས་སློབ་པའི་འགན་ཁུར་གྱི་གྲངས་སུ་ “**འབབ་ཁྲུངས་དང་ ཐོན་ཁྲུངས་བསྐྱེད་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་**
ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་ གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།” ཟེར་ཚུད་དེ་ཡོད་མི་དེ་ ཚུད་ཅ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ ཁྲལ་གྱི་
ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གནད་བ་གྲོལ་ནི་དབང་ཚད་ སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུང་མ་ཅིག་ལུ་ཡོད་པ་སྤྱི་གོ་བ་ལེན་མ་ཨིན་པས་ འདི་འདྲེ་བརྒྱལ་
ལན་གཤམ་འཁོད་ལྟར་ལུ་ནི།

༡. དོན་ཚན་འདི་ ཁྲལ་གྱི་ནམ་གྲངས་བད་ཀར་ཁྲལ་དང་བརྒྱུད་ཁྲལ་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་འབྲེལ་ཏེ་གོ་བ་ལེན་
དགོས། དེ་ཡང་ བརྒྱུད་ཁྲལ་གྱི་ནམ་གྲངས་བཅོང་ཁྲལ་ ཅ་དམ་ཁྲལ་དང་ ཅང་ཁྲལ་ཚུ་གི་ཚད་གཞི་གཏན་འཁེལ་བཅོ་
ནི་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་གཞུང་ལུ་གནད་ཡོད་ཅུང་ བད་ཀར་ཁྲལ་གྱི་ཚད་གཞི་བཅོ་ནི་དང་ བསྐྱར་
བཅོས་འབད་ནི་དབང་ཚད་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་ཚུ་ འབབ་ཁྲུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་།
པ་ ལེའུ་༤ པའི་དོན་ཚན་༤༥ དང་ བམ་ཚན་༢ པ་ ལེའུ་༥ པའི་དོན་ཚན་༡༢.༡ དང་ བམ་ཚན་༣ པ་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་
ཚན་༡༤ པའི་ནང་ གསལ་རི་རི་འབད་འཁོད་དེ་འདུག་ལུ་ནི།

འབབ་ཁྲུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༡ པ་ ལེའུ་༤ པའི་དོན་ཚན་༤༥.༡ པའི་ནང་ “**ཁྲལ་རྒྱལ་སུ་ཕོག་**
མི་ ཚོང་སྤེལ་ལུ་ ཁེས་ང་འཇུག་ཐོབ་མི་གུ་ བརྒྱུ་ཚ་༣༠ རེ་ཁྲལ་ཕོག་” ཟེར་འཁོད་ཡོད་པ་དང་

འབབ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༢ པ་ ལེའུ་༥ པའི་དོན་ཚན་༡༢.༡ པའི་ནང་ “**ཁྲལ་རྒྱལ་སུ་ཕོག་མི་ཚོང་**
ལས་འབབ་ཁྲུངས་ཀྱི་ཁྲལ་འདི་ ཁེས་ང་འཇུག་ཐོབ་མི་གུ་ཁྲལ་བརྒྱུ་ཚ་༣༠ རེ་བཀལ་ནི་ཨིན།” ཟེར་འཁོད་ཡོད་པ་

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

དང་ འབབ་ཁྲུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་བཅའ་ཚན་༣༥ པ་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་༡༧ པའི་ནང་ རང་སེའི་འབབ་ཁྲུངས་
གྱི་ཁྲལ་སློད་དགོ་པའི་ཕོག་རིམ་གྱི་ཚད་ཚུ་འཁོད་ལུག་ དེ་འབདམ་ལས་ གོང་ལུ་འཁོད་མི་དོན་ཚན་ཚུ་གི་འགབ་མི་ཁྲལ་
རིགས་ལུ་ གཞུང་གིས་བསྐྱར་བཅོས་འབད་འདོད་ཡོད་པ་ཅིན་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་ལེན་དགོས། ཁྲལ་ཚད་ཚུ་
འབབ་ཁྲུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པ་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲི་སྒྲོན་གནད་སློད་དང་
འབྲེལ་ཉེ་མ་གཏོགས་ གཞུང་གིས་བསྐྱར་བཅོས་སམ་ ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་ཚོགས་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་
ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༧༡ གྲུབ་ཅན་གི་དགོས་མཁོ་འདི་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་དགོས་མི་ ཚོང་སྤྱིའི་འབབ་ཁྲུངས་ཀྱི་
ཁྲལ་ཚད་དང་ ཚོང་ལས་འབབ་ཁྲུངས་ཀྱི་ཁྲལ་ཚད་ལྟར་གོ་བ་ལེན་དགོས་ཟེར་ལུ་ལོ།

༢. མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༧༡ གྲུབ་ཅན་ དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོའི་ཁྲལ་ཚད་གཏུན་
འཁེལ་དང་ཡར་སང་འབད་མི་དབང་ཚད་གྲོ་སྐྱོར་ལས་མ་འཁོད་པས། དོན་ཚན་འདི་ནང་ དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོའི་
འགན་ཁུར་གྱི་གལ་ལས་ ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་གོ་སྐབས་འཆར་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་བཅུགས་མི་འགན་ཁུར་འཁོད་པ་
ཨིན་ནང་ འགན་ཁུར་དེ་ཡང་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱམ་ཉི་སློད་དགོས་སྤོ་གོ་བ་ལེན་དགོ་ ཚུང་དོན་འདི་ནང་ ཐད་ཀར་
ཁྲལ་གྱི་ཐད་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་ལེན་དགོས་མ་གཏོགས་ སྤུང་ལས་དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་ལུ་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ བཅད་
དམ་ རང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཚད་གནང་སྤྱི་ཡོད་མི་ བརྒྱུད་ཁྲལ་གྱི་དོན་ལུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་མི་དགོ།

༣. མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༧༡ གྲུབ་ཅན་འཇུག་ཚུལ་དེ་ དོན་ཚན་༢༡ པའི་ནང་
“དངུལ་ཕྱིས་སྤྱོད་ལག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་སྤོ་གོང་ལས་ཐོབ་མི་དང་ ཡང་ན་ ཆ་གནས་ཡོད་མི་འགན་ཁུར་དང་
ཐོབ་དབང་ ཐོབ་ལམ་ དབང་ཆ་ འབྲི་འགན་ཚུ་ལུ་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་ འགྱུར་བ་མི་འབད།”
ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ཉེང་སྐལ་རང་བཀག་དམ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་འབདམ་ལས་ བཅོང་ཁྲལ་ ཅད་མ་
དང་ནང་ཁྲལ་ བསྐྱར་དང་ བསྐྱར་བཅོས་སམ་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་དབང་ཆ་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་
ཁྲིམས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ཉེ་མ་ལས་ དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་དང་གཞུང་ལུ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ དབང་ཆ་འཕྲོ་འབྲུད་དེ་རང་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

སྤྱོད་ཞི་ཡིན་པས། མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢༡ པ་འདི་ ཆེད་དམིགས་སྒོལ་ས་ བཅོང་ཁྲལ་
དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཅོང་ཁྲལ་ ཅད་མ་དང་ནང་ཁྲལ་གཏན་འཁེལ་དང་བསྐྱར་བཅོས་
འབད་ཞིའི་དབང་ཆ་གཞུང་ལུ་ གནང་སྤྱོད་མི་དོན་ཚན་སྲུང་བཞག་འབད་མ་ཡིན་པས། ལ་གསལ་སྤྱེ་ཞུ་བ་ཅིན་ མི་
དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྲུང་བཞག་གི་དོན་ཚན་༢ པའི་འོག་ལུ་ གཞན་དམིགས་གསལ་དུ་འཁོད་མི
ཟེར་མི་འདི་གིས་ བརྒྱུད་ཁྲལ་གྱི་ཚད་གཞི་ གཏན་འཁེལ་དང་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་དབང་ཆ་དང་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་
བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢༡ གིས་སྲུང་བཞག་འབད་ཅུག་ཟེར་ཞུ་ནི།

༤. ཚུང་ཟླའི་ལ་ཐུག་ལས་ དོན་ཚན་འདི་ཚུ་གི་ཁྲིམས་བཟོའི་དམིགས་དོན་ ཉམ་དུ་འབད་དགོཔ་འདུག་ཟེར་ཞུ་
ནི། དེ་ཡང་ གླུ་མཐོ་གི་གནད་དོན་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ གཞུང་ལུ་ ཁྲལ་
ཚད་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་དབང་ཆ་དང་གནང་མི་དེ་ གློ་བུར་དུ་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་གདོང་ལེན་འབད་དགོཔ་འདི་འཕྱོན་
ཚེ་ འདི་བཟུམ་མའི་གནས་སྤངས་གདོང་ལེན་འབད་ཞིའི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོགས་ཡུམ་ ཡུམ་འཇུངས་ཏི་བཞག་
ཞིའི་གནས་སྤངས་མེད་པ་ལས་ གློ་བུར་གྱི་ཐབས་ཤེས་སྟོན་ཞིའི་དོན་ལུ་དབང་ཆ་དང་གནང་ཡོད་པ་དང་ ལོ་བསྐྱར་གྱི་
འཆར་དངུལ་གྱི་ཐད་ཡང་ གློ་བུར་གྱི་ལཱ་འཕྲོད་པ་ཅིན་ གཞུང་ལུ་འབབ་ཁུངས་བཟོ་བ་སྐབས་བདེ་ཞིའི་དོན་ལུ་
ཡིན་མ་མཚན་ དཔལ་འཕྱོར་སྲིད་བྱུས་དང་འཁྲིལ་ཏི་ ཉོ་སྤྱོད་བཀག་ཐབས་དང་སློབ་སྦྱོར་ འཚོང་བསྐྱར་ཚད་མཉམ་
དང་ སྤྱིར་བཏང་གི་སྤྱི་སྟོན་སྲིད་ལུ་བརྟམ་གྱི་འཕེལ་སྤྱོད་ཡང་དུག་བཏང་ནི།

༤.༤ ཚུང་ཟླའི་ལ་ཐུག་ལས་ ཚུ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུ་ཚན་༡༣།༢༡ གྱི་ལུ་ ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་
པའི་ཁྲིམས་བཟོའི་གནད་སྤྱོད་དང་འཁྲིལ་དགོ་ཟེར་ཞུ་ཅུག་ ཚུང་ཟླའི་འབད་བ་ཅིན་ ཁྲིམས་བཟོའི་གནད་སྤྱོད་དང་
འཁྲིལ་དགོཔ་དེ་ཡང་ གཞུང་གིས་འབབ་ཁུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་དུ་འཁོད་པའི་ཁྲལ་རིགས་ སྐྱར་བཅོས་
འབད་མ་དང་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་འཁྲིལ་དགོཔ་ཡིན་པས། ལ་གསལ་སྤྱེ་ཞུ་བ་ཅིན་ གཞུང་གིས་ འབབ་ཁུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་
ཁྲིམས་ བམ་ཚན་དང་པའི་ལེ་བྱེ་༤ པའི་དོན་ཚན་༤༠འི་འོག་ ཚོང་སྤྱིའི་འབབ་ཁུངས་ཁྲལ་ཚད་སྐྱར་བཅོས་ ཡང་ན་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

བམ་ཚན་ ༢ པ་ ལེབ་ ༥ པའི་དོན་ཚན་ ༡༢ པའི་འོག་ ཚོང་ལས་དབབ་ཁྲུངས་ཀྱི་ཁྲལ་ཚད་ལུ་སྐྱུར་བཅོས་ ཡང་ན་ བམ་
ཚན་ ༣ པ་ ལེབ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༡༢ པའི་འོག་ རང་སའི་འབབ་ཁྲུངས་ཀྱི་ཁྲལ་ཚད་ལུ་སྐྱུར་བཅོས་འབད་དགོ་པ་ཅིན་
ཙཱ་ཁྲིམས་ཙཱ་ ཚན་ ༡༣ གྲ་ ༢ པའི་འོག་གི་ གནད་སྲོད་དང་འཁྲིལ་དགོ་པ་མ་གཏོགས་བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་
ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་ བསྐྱུར་པའི་གནད་དོན་གྱི་ཁྲལ་རིགས་ཚུ་ གནད་སྲོད་འདི་དང་འཁྲིལ་མི་དགོ།

༢. ཚོང་ལུ་འབྲུག་ལུ་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ཁྲལ་བསྐྱུར་དང་བསྐྱུར་བཅོས་ འབད་མི་ཚུ་གསལ་ཡིན་ཅུང་ གྲ་
ཁྲིམས་ཙཱ་ཚན་ ༡༢ གྲ་ ༡ གྱི་ ཚོང་ལུ་འབད་བཅིན་ ཚོང་ཙཱ་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཙཱ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཙཱ་ ཚན་དང་འཁྲིལ་ཏི་
ཁྲལ་རིགས་ལུ་བསྐྱུར་བཅོས་ཀྱི་དབང་ཆ་གཞུང་ལུ་ གནད་སྲི་བཅུ་མ་མི་གི་ཁྲིམས་ཡིག་གིས་ གོ་བ་ལེན་ཐངས་འཛོལ་
ཅུག་ འདི་དང་འབྲུག་འབད་ ཚོང་ཙཱ་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་བ་ ཐད་ཀར་ཁྲལ་རིགས་དོན་ལུ་ རྒྱུང་ཅིག་དགོ་པ་
ཡིན་མ་མཉམས་པས་ཟེར་ལུ་མི། བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཅོང་ཁྲལ་ ཅད་མ་ དང་
ནང་ཁྲལ་ཁྲུང་ཁྲལ་གྱི་གཏན་འཁེལ་དང་བསྐྱུར་བཅོས་འབད་མི་དེ་དབང་ཚད་ གཞུང་ལུ་གནད་མ་ཡིན་མ་དང་ འབབ་
ཁྲུངས་ཁྲལ་ཁྲུང་ཐད་ཀར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་གནད་བདགོས་ཟེར་ལུ་མི། དེ་ལྟེན་ཚོང་ཏོགས་ཀྱི་
གནད་དོན་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་བ་མ་དགོ་པ་ བསྐྱུར་ཁྲལ་ཡིན་པའི་བདེན་ཁྲུངས་ཟེར་ཚུ་མ་དང་ཅིག་ཁར་ གཞུང་གིས་
བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ཁྲལ་གཏན་འཁེལ་དང་བསྐྱུར་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཚོགས་འདུ་ནང་བཅུ་གས་མི་འདི་
ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག་ཟེར་ལུ་མི་ལགས།

གསོལ་འདེབས།

གོང་གི་ལུ་དོན་འདི་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏི་ ཚོང་ལུ་གསོལ་འདེབས་དེ་ཡང་:

༡ ཚོང་ཙཱ་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚུང་ (legal standing) མེད་པ་ལས་བརྟེན་ཏི་ ལུ་ཡིག་ཕྱིར་འབྲུག་མཛེད་
ཚུ་ལུ་གསོལ་འདེབས། ཡང་ན་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐྱོད་
ROYAL COURT OF JUSTICE

། ཚུན་ཉེ་གསལ་འདི་ ཚོགས་འདུའི་འགན་ཁུར་ཡིན་མ་ཚད་ ཚོགས་ཐེངས་འདི་ པའི་ནང་ གྲོས་ཞིབ་འབད་ནི་
ཐག་བཅད་ནི་ཡིན་པ་ལས་བརྟེན་ནི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ནང་ དྲང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་གིས་ ཐོག་ཏོག་གསལ་
མི་འབད་ནི་བཀའ་རྒྱའི་གསོལ་འདེབས། ཡང་ན་

། བམ་ཚན་འདི་ པའི་གནད་དོན་ཁ་གསལ་སྡེ་སྲུལ་དེ་ཡོད་རུང་ དེ་ལུ་དབྱེ་བཤེར་མ་མཛད་པའི་ཉེ་མར་
བམ་ཚན་འདི་ པའི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་བཀའ་རྒྱ་གནད་རྒྱའི་གསོལ་འདེབས། ཡང་
ན་

། ཚུན་ཚུ་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ (legal standing) ཡོད་པ་ཅིན་དང་ ཚུན་གཞི་འདི་ཁྲིམས་འདུན་
གྲིས་ངོས་ལེན་མཛད་མི་འདི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ལུ་ཐོག་ཏོག་གསལ་གྱི་གྲངས་སུ་མ་བརྟེན་རུང་
བརྒྱུད་ཁྲུལ་གྱི་རིགས་ ལེགས་བརྒྱུར་འབད་མི་དེ་གིས་ ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་མེད་པའི་བཀའ་རྒྱ་གནད་
རྒྱའི་གསོལ་འདེབས་ལུ་ཨིན།

སྤྱི་ཚེས་ ༦-༩-༢༠༡༠

ས་གནས་: ཐིམ་ཕུག་

༣.༢ མཚོ་གཏུགས་པ་ ཚུན་ལྷ་ གཞུང་སྐྱོང་ངོ་ཚབ་ ཚུན་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ནས་ ཚུན་ཉེ་གསལ་འདི་སྐོར་ལས་ སྤྱི་ཚེས་
༠༦/༠༩/༢༠༡༠ ལུ་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ རྩ་ཁྲིམས་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐྱོད་སར་སྲུལ་བའི་བཤེར་ལན་སྤྱི་ཚེས་
༠༦/༠༩/༢༠༡༠ ཅན་མའི་ནང་གསལ་ལེ།

**Submission of response to petition submitted by Hon'ble Tshering Tobgay, Opposititon
Leader in Parliament, challenging the constitutionality of revision of tax by the Royal
Government.**

MAY IT PLEASE THIS HON'BLE COURT,

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའུ་འདུན་མཁུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

The Office of the Attorney General, representing the respondent, the Royal Government of Bhutan (hereinafter referred to as the “the Government”) would like to submit its response to Hon’ble Tshering Tobgay, Member of Parliament (hereinafter referred to as the “petitioner”), submitted before this Hon’ble Court, on 23 August 2010, as hereunder:

1. The respondent submits its arguments on three core issues as follows:
  - (i) Whether the petitioner has *locus standi* or legal standing to file petition before this Hon’ble Court, challenging the Constitutionality of tax revision by the Government;
  - (ii) Whether this Hon’ble Court can entertain or admit such petition and rule on the merit of the case when the subject matter is already under consideration by Parliament; and
  - (iii) Whether the Government had infringed provisions of the Constitution in revising the taxes.
2. In light of the three issues raised in paragraph 1 above, the respondent submits its responses in four parts. The *first* part contains brief facts of the case under consideration. The *second* part pertains to whether the petitioner has ‘*legal standing*’ to bring such action against the Government. The *third* part contains the submission whether this Hon’ble Court would wish to entertain the petition, pertaining to the subject matter raised by the petitioner. The *fourth* part is the primary response to the petitioner’s submission and its merits.

PART I

Brief facts of the case

3. On 25 Jun 2010, during the 5th Session of Parliament, the Hon’ble Finance Minister (the Minister) presented the Budget for the Year 2010-2011 to the National Assembly. In his presentation of the Budget, the Minister submitted to the National Assembly that the Government approved revision of tax rates (indirect tax) for certain items as per the economic policy of the Government. The approved tax measures were part of the indirect tax and no subject matter of direct taxation was considered by the Government.
  - 3.1. On this, the petitioner, as the Opposition Leader, had made a statement in the National Assembly that the taxation measures taken by the Government were not in line with the provisions of the Constitution and the Public Finance Act 2007 (hereinafter referred to as the “Public Finance Act”). This led to discussion

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

among the Hon'ble Members of the National Assembly on the procedural aspects of tax revision.

- 3.2. Responding to the statement of the Opposition Leader, the Minister had expressed that the tax measures taken by the Government were as per the provisions of the Constitution and laws. For this reason, the tax measures approved by the Government were also endorsed by the National Assembly at the time of approving the Budget as per Article 14 (8)(9) of the Constitution. The Budget for year 2010-2011 was approved by the National Assembly with two votes against, the rest having voted in favour.
- 3.3. While the Budget was approved by the National Assembly together with the revised taxes, a motion was moved to amend and reconcile the relevant laws and acts in view of the perceived anomalies and ambiguities therein. This motion was welcomed by the Government, subsequent to which the House resolved that the Government should submit a proposal for amendment or reconciliation of the relevant laws at the Winter Session of Parliament.

PART II

Issue 1: **Whether the petitioner has *locus standi* or legal standing to file petition before this Hon'ble Court, challenging the Constitutionality of tax revision by the Government.**

Argument of the Respondent: **Petitioner lacks *locus standi* or legal standing to file the petition.**

4. **Firstly**, the respondent submits that the petitioner lacks legal standing to register a suit or petition before this Hon'ble Court on the following grounds:
  - i. While as per Article 21 (18) of the Constitution, every person has the right to approach the courts on the subject of the Constitution, the petitioner must be subject to Article 7 (23) of the Constitution which provides that a person can approach a court of law subject to the “**procedures prescribed by law**”. Section 31.2 of the Civil and Criminal Procedure Code of Bhutan 2001 (hereinafter referred to as the “CCrPC”) requires a party to have legal standing. *Standing*, according to Black's Law Dictionary¹ is

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའུ་འདུན་མཁུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

defined as “A party’s right to make a legal claim or seek judicial enforcement of a duty or right. To have standing in Federal Court, a plaintiff must show (1) that the challenged conduct has caused the plaintiff actual injury, and (2) that the interests sought to be protected is within the zone of interests meant to be regulated by the statutory or constitutional guarantee in question.” By this legal reasoning, the petitioner must, necessarily prove that he has suffered actual or legal injury by the act of the Government.

- ii. To have ‘legal standing’ in a class action suit, the petitioner who is representing the interests of members of the class, must also be an aggrieved or legally injured member of the class of people aggrieved or legally injured as per section 149 of the CCrPC. It is not clear from the petition, how the petitioner was aggrieved or legally injured, and who the other members of the aggrieved class are. The petition also necessarily bears the mark of “class action” because it is signed for the Opposition Party seemingly representing the interest of the aggrieved class. Such a petition has no basis if the act of the Government has an impact on all citizens of the country. Payment of tax as revised or imposed by the Government is a fundamental duty of all citizens of Bhutan and while it is in the public interest, it is not directed against any section of the society.
- iii. Payment of tax is a fundamental duty of every citizen under Article 8 (8) of the Constitution and it is one of the means by which the State endeavours to “promote equitable distribution of public resources” and minimize “concentration of wealth” in the hands of a few [Article 9(7) of the Constitution]. Unwillingness to pay tax cannot be clothed under the alleged breach of the Constitution and laws.

4.1. **Secondly**, the respondent would like to submit that, while the petitioner, as an individual citizen may or may not have the right to file such a petition before the court of law, the petitioner as the Opposition Leader, representing the Opposition Party cannot invoke Article 18 (1) of the Constitution to justify his act of taking the Government to the Court on the following grounds:

- i. Article 18 (1) provides for the Opposition Party to play a ‘constructive role’ to ensure that the Government and the ruling party function in

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་ལ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

accordance with provisions of the Construction. This role is to be played by engaging in a constructive debate in Parliament and at the same time providing “dignified opposition” to the Government [*Article 18(3) of the Constitution*]. Further, the Opposition Party has the right to oppose the elected Government, to articulate alternative policy positions and to question the Government’s conduct of public business [*Article 18 (5) of the Constitution*]. It is the considered view of the respondent that as per these Constitutional provisions, the Opposition’s role is **confined** to debates within the framework of Parliament. These provisions do not provide for the Opposition Party to take the ruling party (the Government) to Court for not yielding to its argument raised in Parliament.

- ii. This Hon’ble Court may be pleased to note that if such petitions are to be entertained, it may have serious implications, possibly leading to a Constitutional crisis. If the Opposition is not able to subject the ruling party and the Government to its wishes and demands in Parliament, it will paralyse the Government by filing petitions before the Court. It also means that the Opposition Party will seek the support of the Court to impose its will on Parliament, which would be in direct violation of the very principle of the functioning of Parliamentary democracy (separation of powers).
- iii. The Constitution was adopted on 18 July 2008 –that is just about two years ago. It is possible that some provisions of the laws, enacted prior to the adoption of the Constitution may suffer from certain ambiguities in relation to the Constitution. Perfect harmonization and reconciliation of the pre-constitutional laws with the provisions of the Constitution as well as amongst themselves is and must be an ongoing endeavor of the Legislature. In the mean while, the Government in the interest of ensuring the rule of law, must continue to be guided by the provisions of the existing Acts and customary practices, unless they are in direct conflict with the Constitution. It may be appropriate to submit that the ambiguities in the laws with the Constitution come to light when the laws are being implemented. If each time such problems arise, the Opposition Party is to take the Government to court, the only option for the Government is not to act, and for Parliament to declare all previous laws *null and void*, until they are revised. To avoid such a situation, it would be more appropriate, if, instead, the Opposition Party were to channelize its endeavours through the legislative process.

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའུ་བློན་པོ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

4.2. This Hon’ble Court may be pleased to note that the petition cannot be taken as being against the Government because the tax revision was endorsed by the National Assembly by majority action. This means that it was the decision of the National Assembly that the approved tax measures must be implemented bearing in mind the compulsions on the part of the Finance Ministry and the Government to meet requirements of the budget. The petitioner’s grievance stemmed primarily from the endorsement/resolution of the National Assembly. Despite his disagreement, the National Assembly resolution must be honoured for two reasons: *firstly*, to challenge the decision of the very institution where the petitioner and the Opposition Party themselves were party to it, *ipso facto* negates the claim of the petitioner; and *secondly*, to dishonor the majority decision of the National Assembly, implies challenging the very foundation of democracy and principle of majoritarian rule, enshrined in Article 17 (1) and Article 13 (4) of the Constitution.

PART III

ISSUE 2: Whether this Hon’ble Court would wish to entertain or admit such petition and rule on the merit of the case when the subject matter is already under consideration by Parliament.

Argument of the Respondent: **The issue raised by the Petitioner is under legislative process. And as such, the Court’s consideration of the case will tantamount to judicial interference in the legislative process.**

5.1. As submitted in the **Brief Facts of the Case**, the respondent would like to apprise before this esteemed pedestal of justice that the legislative process for resolving the seeming anomalies of tax laws is already set in motion and Parliament will be deliberating on it during its Winter Session.

However, as this Hon’ble Court has accepted the petition, it is also *sub judice*. Therefore, the case is historic and unique not only because, it is the first Constitutional case before the Judiciary, and it is also anomalous for the reason that it is under consideration simultaneously by the Legislature and the Judiciary.

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་ལ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

5.2. The pertinent question that now arises is whether the Judiciary may consider it constitutional to adjudicate on a matter that is under legislative consideration. If the Court were to decide on a law or part of law(s) on which legislative action is in process, would it not amount to judicial involvement in the legislative process? The 5th Session of the National Assembly resolved to continue deliberation on the relevant laws for the purpose of amending and reconciling possible inconsistencies. **The precedent set by this case must be beyond reproach.** Would judicial intervention not pre-empt legislative process? Conversely, taking this further, will this not raise the question of the Legislature being in violation of deliberating on a matter that is *sub judice* and thereby interfering in the judicial proceedings? The Court may, therefore, wish to deliberate on who has precedence over this issue, which is simultaneously under judicial and legislative consideration. **This, the respondent believes is a major constitutional question, leading the respondent to wonder as to whether it may be wise to consider the merit of the petitioner's case, before determining the implication of court action on the principle of the independence and separation of the three branches of the Government.**

Based on this reasoning, the respondent prays before this Hon'ble Court to determine as to whether the petitioner is not blurring the line between the Judiciary and the Legislature and thereby drawing the Judiciary's involvement in the legislative process.

It is the considered view of the respondent that the petitioner is indirectly persuading the Judiciary to step into the domain of the Legislature, which would be in violation of Article 1 (13) of the Constitution.

It is in this respect, that the respondent pleads before this Hon'ble Court to consider the Constitutionality of the petition and, the petitioner's attempt to undermine legislative process, before determining the merit of the case.

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

PART IV

Issue 3: **Whether the Government has infringed provisions of the Constitution in revising the tax rates.**

Argument of the Respondent: **The Government has revised the tax rates as per the existing laws.**

6. ***Arguendo*** (assuming but not conceding) that the petitioner has legal standing to challenge before this Hon’ble Court and that the issue being of the nature submitted in Part III of this response, the respondent submits that the act of tax revision carries out by the Government is in accordance with existing laws and none of the provision of the Constitution is infringed both in ***letter and spirit*** for the reasons enumerated below:
- i. Contrary to the argument of the petitioner, the issue of breaching Constitutional provisions does not arise because none of the provision of the Constitution requires that imposition of tax should be approved by Parliament. The petitioner cited Article 14 (1) of the Constitution to support his argument. Article 14 (1) of the Constitution states that “***Taxes, fees and other forms of levies shall not be imposed or altered except by law***”.

The respondent maintains that “***except by law***” means taxes may be imposed or altered as per the provisions of the laws enacted thereof. This Article delegates taxation matters to be carried out as per the laws and it does not direct how tax must be imposed. In this case, taxation must be carried out as per the provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act of the Kingdom of Bhutan 2000 (hereinafter referred to as the “Sales Tax, Customs and Excise Act”) and the Income Tax Act of the Kingdom of Bhutan 2001 (hereinafter referred to as the “Income Tax Act”) since these two Acts are specific and principal laws in taxation. Therefore, the respondent maintains that it has not violated provisions of the Constitution and other laws.

- ii. The Sales Tax, Customs and Excise Act and Income Tax Act are the laws within the meaning of “***except by law***” [Article 14 (1) of the Constitution]; both of which are not inconsistent with Article 14 (1) of the Constitution and provide for indirect taxation and direct taxation respectively. The Sale Tax, Customs and Excise Act empowers the Government to fix or alter rates of

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

tax, tariff, and duty thereof. Therefore, the fixation or alteration of tax by the Government as submitted for information to the National Assembly was based on the authority granted by the Sale Tax, Customs and Excise Act.

- iii. The imposition of tax under the subject matter of Income Tax Act requires Parliamentary approval. Accordingly, during the 5th Session of Parliament, the Government had proposed the amendment of certain provisions of the Income Tax Act, since it did not have the power to fix or alter rates for direct tax. This bears testimony to the fact that the Government acted in compliance with the provisions of the laws – that is seeking Parliamentary guidance, if the subject matter of taxation falls within the purview of Income Tax Act (direct tax), while fixing and revising the tax rates by the Government, if the subject matter of tax falls within the Sales Tax, Customs and Excise Act (indirect tax).
- iv. It is clearly established in the tax laws that in matters pertaining to indirect taxation (fixation and revision of rates thereof), the Government has the power to decide as empowered by *section 4.2, Chapter 3, Part I of the Sales Tax, Customs and Excise Act; Section 6.1, Chapter 4, Part II of the Sales Tax, Customs and Excise Act; Section 4.1, Chapter 3, Part III of the Sales Tax, Customs and Excise Act.*

Section 4.2, Chapter 3, Part I of the Sales Tax, Customs and Excise Act provides that:

*The fixation of the rates of Sales Tax and any revision thereof, and the range of commodities and services under the Sales Tax Schedule shall be **approved by the Royal Government of Bhutan.***

It is authorizes the Government to fix rates of sales tax and it does not state that Parliament shall approve rates and its revisions thereof.

Section 6.1, Chapter 4, part II of the Sales Tax, Customs and Excise Act provides that:

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་མ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

*‘Customs Tariff and revisions thereof, shall be **approved by the Royal Government of Bhutan.**’*

It authorizes the Government to carry out fixation of customs tariff and revision thereof and it does not state that Parliament shall approve customs tariff and its revisions thereof.

Section 4.1, Chapter 3, Part III of the Sales Tax, Customs and Excise Act provides that:

*‘Rates of Excise duty on excisable goods shall be **fixed and revised by the Royal Government.**’*

It authorizes the Government of fix and alter rate for excise duty and it does not state that Parliament shall fix and revise excise duty thereof.

Therefore, the above provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act conclusively empower the Government to approve and revise sales tax, customs tariff and excise duty without tabling them before Parliament for approval thereof.

6.1. The petitioner argues that provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act were repealed by section 2 of the Public Finance Act. Section 2 of the Public Finance Act provides that:

*‘Supersede all laws, regulations, rules and notifications **that are inconsistent with the provisions of this Act,** except the Constitution of the Kingdom of Bhutan, **or as otherwise specified herein.**’*

Further, the petitioner argues that provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act were repealed by Article 1 (10) of the Constitution.

The respondent submits that the argument of the petitioner is unfounded as:

- (i) Section 2 of the Public Finance Act does not repeal provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act and it was neither the intention nor would it be desirable for the Public Finance Act to repeal the provisions of the Sales Tax Customs and Excise Act. To do so would have been a major mistake as the Sales Tax, customs and Excise Act cover a

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་ལ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

diverse set of legislative requirements which are not and cannot be covered by the Public Finance Act. If one were to argue that the Public Finance Act supersedes the Sales Tax, Customs and Excise Act, then the Government would be left with no specific provisions to administer taxes on sales, customs and excise matters.

- (ii) Section 2 of the Public Finance Act itself provides for saving of other laws when it provides that “... **except ...or as otherwise specified herein**”. **‘Except ... or as otherwise specified herein’** clearly pertains to section 21 of the Public Finance Act, which states that:

‘The provisions of this Act shall not affect the obligations, rights, privileges, powers and liabilities acquired or accrued by the Ministry of Finance prior to this Act.’

It saves the “**powers**” acquired by the Government before the enactment of the Public Finance Act. “Power” includes the power to fix or alter rates of indirect tax as per the Sales Tax, Customs and Excise Act.

- (iii) If at all, the Public Finance Act provisions repeal provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act, it will do so only to the extent they are “inconsistent”. The respondent neither finds any inconsistency between the provisions of these two laws, nor do the provisions of Sales Tax Customs and Excise Act conflict with Article 1 (10) of the Constitution so as to render them **null and void**.
- (iv) Notwithstanding the argument submitted in paragraph (iii) above, the general principle of interpretation of statutes is that provisions of specific law will prevail over the general laws. In this case, the Sales Tax, Customs and Excise Act being the specific laws on taxation in these specific areas, they will override the provisions of the Finance Act, should there be conflict between its provisions and those of the former Acts and not otherwise.

6.2. The petitioner argues that section 9 of the Public Finance Act providing “**Raising of revenues through taxes shall be authorized by the Parliament**” prevents the Government from approving tax rates/revisions. The respondent

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་ལ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

submits that the argument of the petitioner does not hold good for the reasons stated below:

- i. The petitioner has interpreted this provision to mean that Parliament will fix/alter rate of indirect tax or duty. The respondent would like to submit that the Legislature has authorized the Government to alter or revise tax (indirect tax). It was to grant such authority to the Government that the Sales Tax, Customs and Excise Act were enacted whereby the Government is empowered to alter and revise tax or duty as detailed in paragraph 6 above.
  - ii. In case of new levies and changes in direct tax, the Government requires Parliamentary approval. It was for this reason that the Ministry of Finance, during the 5th Session of Parliament, had proposed the amendment of certain sections of the Income Tax Act since the Government did not have power to revise the rates for direct tax. If section 9 of the Public Finance Act is to be applied to tax revision/approval, it will only apply in cases of Income Tax Act (direct tax) where the Government has no authority. Therefore, section 9 of Public Finance Act can be invoked and understood in this context.
- 6.3. The petitioner argues that section 14 (b) of the Public Finance Act provides that the Minister of Finance shall be responsible, *inter alia*, for “**proposing taxation measures to the Parliament, and raising other revenues and resources for the Government**”. The petitioner interprets it to mean that Parliament is the sole authority to approve taxation measures. The respondent would like to rebut this arguments as reasoned below:
- i. This provision must be understood and interpreted in light of direct and indirect taxation measures. Fixation or alteration of rate for indirect taxes, like, -sales tax, customs tariff and excise duty are powers vested in the Government, whereas power for fixation or alteration of rate for direct tax remains with Parliament. This is clearly provided under section 45, Chapter 9, Part I of the Income Tax

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤི་འདུན་ལ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

Act; section 12, Chapter 5, Part II of the Income Tax Act; and section 14, Chapter 3, Part III of the Income Tax Act.

Section 45.1, Chapter 9, Part I of the Income Tax Act provides that *“The rate of income tax for companies under full tax liability shall be 30 per cent on the net profit.”*

Section 12.1, Chapter 5, Part II of the Income Tax Act provides that *“The rate of Business Income Tax under full liability shall be 30 per cent on the net profit.”*

Section 14, Chapter 3, Part III of the Income Tax Act clearly provide for the tax slabs for imposition of personal income tax.

Therefore, if the Government wishes to alter tax rates for the subject matters mentioned in the above sections, the Government must seek approval of Parliament. The rates of taxes are expressly provided in the Income Tax Act and the Government cannot alter or revise them except through amendment procedures in Parliament. The respondent would like to submit that requirement under section 14 (b) of the Public Finance Act must be understood in the context of rate for **Corporate Income Tax, Business Income Tax and Personal Income Tax** which requires approval of Parliament.

- ii. The respondent maintains that section 14 (b) of the Public Finance Act does not deal with the authority of the Finance Minister to raise or fix tax rates. This section merely provides for the responsibility of the Finance Minister among which is to propose taxation measures to Parliament. This has to be understood that Finance Minister has to propose tax measures to Parliament if and when required. Under this requirement, it is only in the case of direct taxes where the Parliament empowers the Finance Minister through the Sales Tax, Customs and Excise Act.
- iii. Application of Section 14 (b) of the Public Finance Act is further qualified by section 21 of the Public Finance Act. Section 21 of the Public Finance Act provides that *“The Provisions of this Act shall*

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

not affect the obligations, rights, privileges, powers and liabilities acquired or accrued by the Ministry of Finance prior to this Act.”

This means the “**power**” to impose, alter or revise sales tax, customs tariff and duty is the “**power**” already acquired by the Ministry of Finance or the Government before the enactment of the Public Finance Act and such power shall be continued to be exercised by the Government. Section 21 of the Public Finance Act is purposefully put in place to save the provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act which authorizes the Government to fix and alter sales tax, customs tariff and duty. To substantiate further, the saving clause under section 2 of the Public Finance Act providing “... **or otherwise specified herein**” means power to fix or alter rate for indirect tax is saved by section 21 of the Public Finance Act.

iv. The respondent would like to submit that it is necessary to delve into the legislative intent of the provision. In this, the respondent begs to submit that the rationale for authorizing the Government to vary tax rates by the Sales Tax, Customs and Excise Act is to: respond quickly to emerging economic challenges as Parliament will not be in Session continuously to deal with issues of such nature, with respect to the annual budget, if immediate action is required; give the Government flexibility to raise revenues; use tax as an instrument of economic policy to encourage or discourage consumption pattern; and, balance trade and generally promote equitable and sustained growth.

6.4. The petitioner also argues that as per Article 13 (2) of the Constitution, taxation measures should be as per the established legislative procedures. The respondent would like to submit that such legislative procedure must be followed by the Government only if taxation measures pertain to fixation and alteration of taxes which are within the purview of the Income Tax Act. In other words, if the Government wishes to alter the **rate of Income tax for companies** under section 45, chapter 9, Part I of the Income Tax Act; the **rate of Business Income Tax** under section 12, Chapter 5, Part II of the Income Tax Act; and the **rate of personal income tax** under section 14, Chapter 3, Part III of the Income Tax Act, the procedure mentioned under Article 13 (2) of the Constitution will have to be followed, but not so, in the case of the

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

subject matter, which falls within the purview of the Sales Tax, Customs and Excise Act.

7. In sum and substance, the respondent agrees that it cannot impose or alter tax except by law [Article 14 (1) of the Constitution]. But it is the considered view of the respondent that the petitioner fails to appreciate that laws have been enacted by Parliament to empower the Government to alter tax in certain areas in keeping with this provision of the Constitution. Likewise, the petitioner failed to understand that it is the category of direct taxes which requires Parliamentary approval. The Sales Tax, customs and Excise Act empowers the Government to fix and alter sales tax, customs tariff and duty (indirect taxation) while Income Tax Act necessarily requires approval of Parliament (direct taxation). Having established that the subject matter of present dispute pertains only to the matter of indirect taxation, which does not require approval of Parliament, it is submitted that there is no infringement of any laws by the Government when it submitted to the National Assembly its decision to fix and alter sales tax, customs tariff and duty.

Prayers

In light of the above submissions, the respondent prays before this Hon'ble Court to:

- (i) Dismiss the petition for want of legal standing; or
- (ii) Rule that the judiciary will not interfere in a matter that is already a concern of the National Assembly and as such, is under legislative consideration to be deliberated upon in the 6th Session of Parliament; or
- (iii) Rule on the issues under Part II and Part III of this submission, before this Hon'ble Court delves into the merit of the case under Part IV. Notwithstanding the fact that the respondent has submitted its arguments on the merits of the case; or
- (iv) Rule that the Government has not breached any provision of laws in revising the indirect taxes, assuming (but not yielding) that the petitioner has legal standing to challenge the act of the Government and that the consideration of the case by the Court is deemed not to be an act of judicial interference in the legislative process.

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སུ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

༣.༣ མཐོ་གཏུགས་པ་ ཚུན་ཙུ་ ལྷོག་ཕྱོགས་དབུ་ཡིད་པ་ མི་ཇེ་ ཆེ་རིང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ སྤྱི་ཚེས་ ༡༥/༡༠/༢༠༡༠ ལུ་
ཚུན་ལྷོག་དེ་འོ་སྤོང་ལས་རྫོང་ཁའི་ཡིག་ཐོག་ མཐོ་གཏུགས་གྲངས་མང་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་སྤུལ་བའི་བཟུལ་ལན་ སྤྱི་ཚེས་
༡༥/༡༠/༢༠༡༠ ཅན་མའི་ནང་གསལ་ལེ།

“ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སུ་འུ་བ་ཅིན་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་ཏེ་ཚུན་ཙུ་ཀྱི་གིས་ ཚུན་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཏེ་ཚུན་ལྷོག་གིས་
བཤེར་ལན་ནང་གསལ་ གཞུང་གི་ཡུལ་རིགས་ལེགས་འབྱུར་འབད་ནི་གི་གནང་བ་ཐོལ་མི་འདི་ ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་
དང་ ཙུ་ཁྲིམས་དང་མ་མཐུན་མ་ཡིན་མ་འབད་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་གུར་བསྐྱར་ལེན་ལུ་བ་ཅིན། བཤེར་ལན་དེ་གུ་ གུས་རང་
གིས་ གནང་དོན་ལག་གསུམ་གྱི་ཐོག་ལས་ ཚུན་ལེན་སྤུལ་བ་ཅིན།

ཚུན་ལྷོགས་དང་པ་ གཞུང་གིས་ ཡུལ་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་དེ་ ཙུ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་དང་ མ་
འགལ་གུ་ ཚུན་འགན་ཚུན་བཤེར་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་འདི་གི་སྤྱོད་ལུ་ལུ་ལྷོག་གསུམ་
འབད་མ་དང་ ལུ་ཡིག་སྤུལ་མི་འདི་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཡོད་མེད་སྟོན།

ཚུན་ལྷོག་བཤེར་ལུངས་ལེ། ཚུན་ཙུ་ ཙུ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུན་གཞི་འོ་ན་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་མེད་པའི་
ལུངས།

ཚུན་ཙུ་གི་བསྐྱར་ལན་ལེ། ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སུ་ལས་ ཚུན་བཤེར་འདི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ལུན་པ་ཡིན་མ་འབད་ཆ་
གནས་གནང་ཡོད།

ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སུ་ལུ་ ལྷོག་ཕྱོགས་ལ་ཐུག་ལས་ཚུན་བཤེར་བཟུགས་མི་འདི་ མཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ རོས་ལེན་མཛེད་
གུ་བ་བཞིན་ལུ་ ཚུན་བཤེར་འདི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་དང་ ལུན་པ་ཡིན་པའི་བཟུལ་ལན་བཏོན་མ་ཡིན།

དེ་ལུ་ ཚུན་ཙུ་འོ་ཁོངས་ལས་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་གིས་ ཚུན་བཤེར་བཟུགས་མི་འདི་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སུ་ལས་
རོས་ལེན་གནང་ཚད་ཡོད་པ་ལས་ ཚུན་ལུ་འོ་ཁོངས་ལས་ཚུན་ལུན་འདྲ་མེན་དང་རྒྱས་པར་བཟུགས་ཡོད་མི་དེ་ལུ་ ཚུན་

༄ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ལན་མེ་ཕུལ། གལ་སྲིད་དེ་ལུ་ རྩོད་ལན་ལྷན་འབྲུག་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ རྩོད་བཤེར་ངོ་མ་ལས་ཁ་འཇུར་འགྲོ་ནི་ཨིན་
མས།

རྩོད་ཉོག་སྐྱོན་གཏིས་པ་ རྩོད་གཞིའི་གནད་དོན་ སྤྱི་ཚུགས་ནང་ལུ་ གྲོས་ཞིབ་འབད་བའི་བསྐྱང་ཡོད་མི་དེ་ ཁྲིམས་
འདུན་གྱིས་ རོས་ལེན་ཐོག་དབྱེ་བཤེར་མཛད་ཚུགས་པ་མི་ཚེག།

རྩོད་ལྷེ་འདེན་ལུངས་མེ རྩོད་རྩ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཞབས་སུ་ཕུལ་བའི་རྩོད་བཤེར་གྱི་གནད་དོན་འདི་ ཁྲིམས་བཟོ་
ལྷན་གྲུབ་ལུ་ གཞིགས་ཞིབ་གནང་འཕྲོར་འབད་ཡོད། དེ་འབད་མཐའ་ལས་ ཁྲིམས་ཞབས་ཀྱིས་ རྩོད་གཞི་ངོ་མ་ལེན་
མཛད་མི་འདི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ལུ་བར་རྐྱེན་ཨིན་པས།

རྩོད་རྩ་གི་བསྐྱར་ལན་མེ རྩོད་ལྷེ་གིས་ལུ་མིའི་རྩོག་ཉོག་གསལ་འདི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ནང་གྲོས་བསྐྱར་འབད་དོ་མེད་པ་ཨིན།
སྤྱི་ལོ་ 2070 དེའི་ལྷོ་ཟླ་ ༡ པའི་ཚེས་ ༩ ལུ་ རྩོད་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུགས་
འདུག་གིས་ བཙོང་ཁྲལ་ ཅད་མ་དང་ ལྷན་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ ལེའུ་ 3 པའི་དོན་ཚན་ ༤.2 པ་ བམ་ཚན་ 7
པའི་དོན་ཚན་ 6.7 པ་ ལེའུ་ ༤ པའི་བམ་ཚན་ 2 པ་དང་ ལེའུ་3 པའི་དོན་ཚན་ ༤.7 པ་ བམ་ཚན་ 3 པ་
ཚུ་འཕྲི་སློན་འབད་དགོ་པའི་གྲོས་དོན་ཆ་འཛོགས་བྱུང་གནང་ཡི། གྲོས་དོན་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུགས་འདུའི་ ཁྲིམས་དོན་
ཚུགས་རྒྱུང་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ ཕུལ་ཡི།

སྤྱི་ལོ་ 2070 ཟླ་ 1 པའི་ཚེས་ 23 ལུ་ རྩོག་ཉོག་སྐྱོན་གཏིས་པའི་ཁ་བྱུག་ལས་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སུར་ལུ་
གཞུགས་ཀྱིས་ ཁྲལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་འདི་ རྩོད་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚན་ 7 པའི་དོན་ཚན་ 70 པ་ རྩ་ཚན་
73 པའི་དོན་ཚན་ 2 པ་དང་ རྩ་ཚན་ 74 པའི་དོན་ཚན་ 7 པ་ དེ་ལས་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་
ཀྱི་དོན་ཚན་ 2 པ་ ༤ པ་དང་ དོན་ཚན་ 74 པའི་དོན་ཚན་ 7 པ་དང་འབྲེལ་ སྤྱི་ཚུགས་ལས་གནང་བ་ མ་ལུ་མི་
འདི་ ཁྲིམས་དང་མ་མཐུན་མ་ཚད་ རྩོད་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ འགལ་བ་ཨིན་པའི་ བཤེར་ཡིག་ཕུལ་མཐུན་ཨིན། ཁྲིམས་
དོན་ཚུགས་རྒྱུང་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་གྲོས་དོན་འདི་ གོང་ལུ་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་ བཙོང་ཁྲལ་ ཅད་མ་དང་ ལྷན་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ འཕྲི་སློན་འབད་ནི་དང་ ང་བཅས་ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་ཚུན་གཞི་འདི་ གཞུང་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་
ལས་གནང་བ་མེད་པར་ བྲལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་ལག་ལེན་བསྟར་མི་འདི་ལུ་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ འདི་
བཀོད་ལུ་ཨིན།

འདི་འབད་མཁའ་ལས་ ལོང་གི་གྲོས་དོན་དང་ ཚུན་གཞི་འདི་གཉིས་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་སོ་སོ་སྤྲེལ་ཨིན་མཁའ་ལས་ ཚུན་ལྷ་གིས་
རྟོང་ལས་ ད་ལྟོ་ ཁྲིམས་བཟོ་དང་ དྲང་ཁྲིམས་ཀྱིས་ དུས་མཉམ་ལུ་ངོས་ལེན་འབད་ཡོད་ཟེར་བདེན་ཁྱུངས་ཟེང་མི་
ཚོགས།

གཅི་ལས་བཅད་ལས་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུན་ ༧༩ པར་ “འབྲུག་མི་ཚུ་གིས་
ཁྲིམས་དོན་གྱི་མཛུགས་ལག་ལེན་བསྟར་བཞིན་ཡོད་མི་འདི་གནད་དོན་གྱི་རིགས་ཚུ་གསལ་བཟོ་དེ་འབད་མི་ཚོགས་” ཟེར་
ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་མཁའ་ ཚུན་ལྷ་གིས་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ ཚུན་གཞི་འདི་གུ་ ངོས་ལེན་ཡོད་པ་སྤྲེལ་མཛུགས་
པ་ཅིན་ དྲང་ཁྲིམས་ཀྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ ཁྲིམས་བཟོའི་རིམ་པ་ལུ་ བར་རྒྱུན་བརྒྱབ་ཨིན་མཁའ་སྤྲེལ་ལུ་མི་འདི་ འཛོལ་བ་སྤྲོམ་
ཨིན།

ཚུན་ལྷ་གིས་གསུམ་པ་ བྲལ་རིགས་ཚོད་གཞི་ལེགས་བསྐྱར་འབད་དེ་ གཞུང་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ དཀོངས་དོན་
ལས་ འགལ་དང་མ་འགལ་སྟོར།

ཚུན་ལྷ་འདེན་ཁྱུངས་ གཞུང་གིས་ བྲལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་དེ་ ཆ་གནས་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་དང་
འབྲེལ་ཏེ་འབད་ཡོད་པ།

ཚུན་རྩ་གི་བསྐྱར་ལན་ གཞུང་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་གནང་བ་མེད་པར་ བྲལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་ལག་ལེན་འབྲེལ་
མི་འདི་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ མི་མང་དདུལ་འབྲེལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དཀོངས་དོན་ཚུ་ལས་
འགལ་མཁའ་ཨིན།

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༡། ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ ཟེར་མི་འདི་ ལྷལ་གྱི་རིགས་ བཀའ་ལྷན་འདུན་བསྐྱུར་བཅོས་ཚུ་ བཅའ་འབད་ཅུང་
ཁྲིམས་བཟོ་གི་དོངས་ལས་ཆ་འཛོགས་བྱུང་མི་ལུ་གོ།

ཚུང་ལྷ་གིས་ གཞུང་གིས་ ལྷལ་ལེགས་བསྐྱུར་འབད་ཡོད་མི་འདི་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ བཅོང་ལྷལ་ ཅ་དམ་དང་ བང་
ལྷལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་ གཞུང་ལུ་ བཅོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ བང་ལྷལ་ཚུ་གི་ཚད་གཞི་གཏན་འཁེལ་
བཟོ་ནི་དང་ བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ནི་འདི་དབང་ཚད་ གཞུང་ལུ་ཡོད་ཟེར་ འཁོད་ཡོད་པ་ལས་ ཚུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་རྩ་ཚུན་
༡༤ པའི་དོན་ཚུན་ ། པར་ “ལྷལ་འབབ་ གླུ་ཡོན་ བསྐྱུར་ལེན་གྱི་ཆ་ཤས་གཞན་ཚུ་བཀའ་བ་ ཡང་ན་ སོར་བཅས་
ཚུ་ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་འབད་ནི་མེད་” ཟེར་འཁོད་ཡོད་མི་དང་འགལ་བ་མེད།

ཚུང་རྩ་འཁེལ་གྱི་ལས་ ཚུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་རྩ་ཚུན་ ། པའི་དོན་ཚུན་ ། པའི་ནང་གསལ་ “ལྷལ་འབབ་ གླུ་ཡོན་
བསྐྱུར་ལེན་གྱི་ཆ་ཤས་གཞན་ཚུ་བཀའ་བ་ ཡང་ན་ སོར་བཅས་ཚུ་ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་འབད་ནི་མེད་” ཟེར་སྐབས་
ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་ ལྷལ་གྱི་རིགས་བཀའ་ལྷན་དང་ བསྐྱུར་བཅོས་ བཅའ་འབད་
ཅུང་ དེ་དང་འཁྲིལ་བའི་ ཁྲིམས་བཟོ་འཛུལ་ལས་ གནང་བ་བྱུང་དགོས་སྟེ་གོ་དགོས་ཡིན།

ཚུང་རྩ་གིས་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ ཟེར་མི་འདི་ ལྷལ་གྱི་རིགས་བཀའ་ལྷན་དང་ བསྐྱུར་བཅོས་ བཅའ་འབད་
ཅུང་ དེ་དང་འཁྲིལ་བའི་ ཁྲིམས་བཟོ་འཛུལ་གནང་བ་བྱུང་དགོས་སྟེ་ གོ་དོན་ལེན་མི་འདི་ མི་དམངས་དཔུལ་རྩིས་བཅའ་
ཁྲིམས་དོན་ཚུན་དགུ་པར་ “ལྷལ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོལ་ལས་ འོང་འབབ་བཟོ་ནི་གནང་བ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གྲོལ་དགོ” ཟེར་
འཁོད་ཡོད་མི་དང་ དོན་ཚུན་ ། པའི་ ༡༧ པའི་ “དཔལ་ལྷན་ཚུ་ལོ་འགན་ཁུར་གྱི་གྲངས་སུ་ སྤྱི་ཚོགས་
ལུ་ ལྷལ་རིགས་ཀྱི་འབབ་ལམ་ཚུ་གི་ གྲོལ་འཆར་བཀོད་ནི།” ཟེར་མི་དང་རྟེན་མཐུན་མས།

གལ་སྲིད་ ཚུང་ལྷ་གིས་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ ཟེར་མི་འདི་གོ་བའདི་ ལྷལ་བཀའ་ལྷན་དང་ བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ནི་
ཚུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབད་ནི་ཡིན་ཟེར་ལེན་པ་ཅིན་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ ལྷལ་གྱི་རིགས་བཀའ་ལྷན་
ཡང་མེད་འབད་ནི་འདི་ འདི་བཀོད་འབད་ནི་འདི་ དབང་ཚད་མེན་འདུག། འོག་ཅིག་ལ་བྲུག་ལས་ གཞུང་གིས་

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྟེན།
ROYAL COURT OF JUSTICE

གཞན་དང་མ་འཁྲིལ་བར་ གྲལ་གྱི་རིགས་བཀའ་ཚུགས་ཀྱི་ ཡང་ན་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚེག་ནི་ཡིན་མ་ལས་ ཟུ་ཁྲིམས་
ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཁྲིམས་བཅོམ་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལྷན་སྡེ་གི་བར་ན་ འགག་བཤེར་དང་ ཚད་སྟོམས་
འབད་དགོངས་ཡོད་མི་འདི་ མ་པ་ལས་ ཡ་མེད་པ་སྟེ་འགྲོ་ནི་ཡིན་མས།

གྲལ་གྱི་རིགས་ལས་ དམིགས་གསལ་དུ་གྲལ་ཡར་སེང་འབད་ནི་འདི་ མི་མང་གི་འཚོ་སྤོང་ལུ་ གལ་གནད་ཆེ་བའི་
འཇུག་ཁྱད་སྟོན་ཡོད་པ་ལས་ ཟུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ནང་ ལོ་གསུ་སྟེ་འཁོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་འབད་མ་ལས་ མི་སེར་ཚུ་
གི་ འཇུག་མི་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་ གཞུང་གིས་ གྲལ་རིགས་བཀའ་ཚུགས་དང་ ཡར་སེང་འབད་ནི་འདི་ གོས་འཆར་ཚུ་
ནམ་རང་བཀོད་རུང་ དེ་ལུ་ གོས་བསྐྱར་ཞིབ་པར་ གནད་དགོ་པའི་ དེ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། དགོངས་དོན་འདི་ལུ་
བཞག་སྟེ་ ཟུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙུ་ཚུན་ ༡༤ པའི་དོན་ཚུན་ ༡ པ་ ལག་ལེན་བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་འབབ་ལུ་ ཟུ་ཁྲིམས་
ཆེན་མོའི་ཙུ་ཚུན་ ༡༣ པའི་དོན་ཚུན་ ༢ པར་ “**ཏི་རུ་དཔྱད་ཡིག་དང་ དདུལ་ཕྱིས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་འདུ་རྒྱུམ་གཅིག་ནང་ འགོ་བོན་བཟུགས་ནི་ཡིན་རུང་ ཁྲིམས་བཅོམ་དཔྱད་ཡིག་གཞན་གྱི་ཐད་ ཚོགས་ཁང་
གང་རུང་ནང་ འགོ་བཟུགས་ཚོགས།**” ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད།

༢༽ **གྲལ་རིགས་** མི་དམངས་དདུལ་འབྲེལ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ ཟུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ནང་འཁོད་ཡོད་མི་འདི་ གྲལ་
རིགས་གེར་ཚུན་པའི་ ཐད་ཀར་གྱི་གྲལ་ ཡང་ན་ བརྒྱན་གྲལ་དང་ གཞན་གྲལ་རིགས་ཚུ་ལུ་གོ་ནི་ཡིན།
མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུན་ ༩ པའི་ནང་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་ **གྲལ་རིགས་**འདི་ ཚུན་ལྷ་གིས་
བདེན་ལྷངས་ལྟར་ བརྒྱན་གྲལ་ཡང་ཚུན་པའི་ གྲལ་གྱི་རིགས་ གཅི་ཡིན་རུང་ཚུན་པ་ཡིན་མ་ལས་ གཞུང་གི་དདུལ་
ཕྱིས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཁྱད་ཚོས་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་མཚམས་འཛིན་འབད་མ་ཡིན་མ་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོ་སྐྱོད་
གྱི་ནང་གསལ་ལྟར་ “**འབྲུག་གི་མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐོན་ལྷངས་ཚུ་གི་ལག་ལེན་
དོན་སྦྱོར་ཅན་དང་ འཛིན་དྲགས་ཅན་སྟེ་ བོད་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ འགན་ཁྲིམ་ཟབ་བཅོམ་ནི་ དདུལ་ལས་སྤྱིད་ལུ་
བརྒྱན་ཏོག་ཏོ་དང་ ལུན་བརྒྱན་བཅོམ་བསལ་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་དབང་ཚད་སྐྱོད་ཐོག་ལས་དང་ སྤྱིག་འཛིན་གྱི་སྐོ་ལས་**

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

གཞུང་གི་དངུལ་ཕྱི་ལོ་འཛིན་སྐྱོད་ མཚམས་འཛིན་འབད་ནི།” ཟེར་མི་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་
ནང་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་ལོ་དང་ ཅ་དམ་ ཕྱི་ལོ་ མ་དངུལ་ དཔུའ་བལོ་ བསྐྱེན་འགྲུལ་ གནང་སྤྱིན་ཚུ་ཚུད་པའི་
དངུལ་ཕྱི་ལོ་འཛིན་སྐྱོད་འདི་གིས་ སྐྱབ་བྱེད་སྤོན་མ་ཡིན།

དེ་བཟུམ་འབད་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་ལོ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ ༡༤ གྲུབ་ཤི་ པ་ལྟར་ དངུལ་ཕྱི་ལོ་སྤོན་པའི་གིས་
འགན་ཁུར་འདི་ ལྷལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གྲོས་འཆར་ སྤྱི་ཚུགས་ལུ་བཀོད་ནི་ཟེར་མི་འདི་ནང་ཡང་ ཚུད་ལྷོ་
གིས་བདེན་ལུང་ཟེང་དོན་བཟུམ་སྤེ་ བརྒྱུད་ལྷལ་མ་ཡིན་པའི་ གཞན་ལྷལ་རིགས་ཚུ་ལུ་ཡང་གོ།

༣། བཅོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་ལོ་བཅའ་ཁྲིམས་
དང་ ཅ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་རྒྱབ་འགལ་སྤེ་འདུག།

ཚུད་ཅ་གིས་ བཅོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚུ་
༤.2 པར་ “འབྲུག་གི་བཅོང་ལྷལ་གི་ ལྷལ་ཚད་བཟོ་ནི་དང་ བརྒྱུད་བཅོས་འབད་དགོཔ་ཚུ་ལུ་འབྲུག་གཞུང་གིས་ཆ་
འཛིག་གནང་ནི་ཡིན།” ཟེར་འཁོད་ཡོད་མི་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་ལོ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ ༩ པར་

“ལྷལ་རིགས་ཀྱི་སྤོ་ལས་འོང་འབབ་བཟོ་ནི་གནང་བ་དེ་ སྤྱི་ཚུགས་ཀྱིས་འགོལ་དགོ།” ཟེར་མི་དང་ མི་དམངས་
དངུལ་ཕྱི་ལོ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ ༡༤ གྲུབ་ཤི་ པར་ “དངུལ་ཕྱི་ལོ་སྤོན་པའི་འགན་ཁུར་གི་ཁྲིམས་སུ་ སྤྱི་ཚུགས་
ལུ་ ལྷལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།” ཟེར་མི་གཉེས་དང་མི་མཐུན་པས། འདི་འབད་མ་

ལས་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་ལོ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ 2 པ་ ༩ པ་དང་ ༡༤ གྲུབ་ཤི་ པ་དང་འབྲེལ་ བཅོང་ལྷལ་
དང་ ཅ་དམ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ 3 པའི་དོན་ཚུ་ 4.2 པ་ཚུ་ ཆ་མེད་ཡིན།

བཅོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ 3 པའི་དོན་ཚུ་4.2 པ་འདི་ མི་
དམངས་དངུལ་ཕྱི་ལོ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གིས་ ཆ་མེད་བཏང་ཡོད་མི་འདི་ བཀོད་ཁྲིམས་ནང་གི་ སྤྱིར་བཏང་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གཞི་རྩ་གི་གོ་དོན་ནང་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ མ་འགྲིགས་པ་ཐོན་མ་དང་ བཤུལ་ལས་འཕྲོན་མིའི་
ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་འདི་ལུ་ ཆ་གནས་བཟུང་དགོ་ཟེར་ཡོད་མི་དང་དོན་མཐུན་འདུག།

ལྷག་པར་དུ་བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲུལ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༢
པ་འདི་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚན་ ༡༤ པའི་དོན་ཚན་ ༡ པར་ “ཁྲུལ་འབབ་ གྲུ་ཡོན་ བསྐྱུར་གི་ཆ་ཤས་གཞན་
ཚུ་བཀའ་པ་ ཡང་ན་ སོར་བཙོས་ཚུ་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་འབད་ནི་མེད།” ཟེར་མི་དང་རྒྱབ་འགལ་ཡིན་མ་ལས་
ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ རྩ་ཚན་ ༡ པའི་དོན་ཚན་ ༡༠ པ་དང་འབྲེལ་ བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲུལ་བཙའ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༢ པ་འདི་ རུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཡིན།
དེ་མཚུངས་ བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲུལ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༢ པ་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡
པ་དང་ བམ་ཚན་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་ཚུ་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ ཆ་མེད་གཏང་མ་མ་
ཚད་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འབྲེལ་ རུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཡིན།

ཚུན་ཟླའི་བདེན་ཁུངས་ལྟར་ མི་དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲུལ་བཙའ་
ཁྲིམས་འདི་ཆ་མེད་གཏང་པ་ཅིན་ གཞུང་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲུལ་ཚུ་བཀའ་ཞིའི་
དགོངས་དོན་མེད་པ་སྤེལ་སྤྱོད་ཞེ་མས་ཟེར་མི་དེ་ལུ་བཟུང་ཅིན་ ཚུན་རྩ་གིས་བདེན་ཁུངས་ཟང་མི་ནང་ བཙོང་ཁྲུལ་
དང་ ཅད་མ་ རྣང་ཁྲུལ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༢ པ་ བམ་
ཚན་ ༢ པ་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་དང་ བམ་ཚན་ ༣ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་ཚུ་ མི་
དམངས་དདུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ ཆ་མེད་སོང་ཡོད་ཟེར་བཀོད་མི་འདི་ ཉམ་གོ་བས། བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་
རྣང་ཁྲུལ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཞན་ ༧༩ རོ་ དེ་གི་ཤུལ་ལས་ བཙོ་མི་གི་ཁྲིམས་དང་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་
དགོངས་དོན་ཚུ་ལུ་ ཆ་གནས་འཛིན་པའི་ཡུམ་ཚུན་ གཞུང་གིས་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་ལག་ལེན་འབབ་དགོ་པ་ཡིན།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

། གཞུང་གིས་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒང་ཁྲལ་ ཡང་སངས་མཇུག་ལའབད་ཞིའི་དབང་ཚད་ ལྷན་འཛིན་
མའབད་བ།

བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒང་ཁྲལ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༧.༢ པ་ བམ་
ཚན་ ༢ པ་ ལེའུ་ ༧ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་དང་ བམ་ཚན་ ༣ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༧.༡ པ་ཚུ་ མི་
དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༢༡ པར་ “དདུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་ལྷན་ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་སྲོལ་
ལས་ཐོབ་ཡོད་མི་དང་ ཡང་ན་ ཆ་གནས་ཡོད་མི་ འགན་ཁུར་དང་ ཐོབ་དབང་ དབང་ཆ་ འཁྲིའགན་ཚུ་ལུ་ བཙའ་
ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་ འགྱུར་བ་མི་འབད།” ཟེར་འཁོད་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ ཚུང་ལྷན་གིས་ལུ་དོན་བཟུམ་
སྟེ་ ལྷན་འཛིན་མི་འབད།

བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒང་ཁྲལ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༧.༢ པ་ བམ་
ཚན་ ༢ པ་ ལེའུ་ ༧ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་དང་ བམ་ཚན་ ༣ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༧.༡ པ་ཚུ་གིས་
གཞུང་གིས་ ཁྲལ་ཚད་བཟོ་ཞེ་དང་ བསྐྱར་གསོ་འབད་ཞེ་གི་དབང་ཚད་སྤོད་པ་ཡིན་མ་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་
བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༢༡ པ་གིས་ གཞུང་གི་དབང་ཚད་མེན་པར་དདུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་གི་དབང་ཚད་དེ་ ལྷན་
འཛིན་འབད་མ་ཡིན། འདི་འབད་མཁའ་བརྟེན་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒང་ཁྲལ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ༡
པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༧.༢ པ་ བམ་ཚན་ ༢ པ་ ལེའུ་ ༧ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་དང་ བམ་ཚན་ ༣
པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་དོན་ཚན་ ༧.༡ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༢ པ་དང་འབྲེལ་ ཆ་མེད་
འགྲོམ་ཡིན།

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ལྷག་པར་དུ་ རྩེ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩེ་ཚན་ ༡ པའི་དོན་ཚན་ ༡༠ པར་ “རྩེ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་
ཕྱིན་མ་རང་བརྩམས་པའི་ཁྲིམས་གང་ཞིག་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལས་ རྩེ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དང་མ་མཐུན་མི་ཚུ་ ལུས་
མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཡིན།” ཟེར་འཁོད་པ་ལྟར་ གཞུང་གི་དབང་ཚད་ རྩེ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་མ་མཐུན་མི་ཚུ་ བཅའ་
ཁྲིམས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ སྲུང་འཛིན་འབད་མི་ཚུ་གས།

༥༽ རྩེ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྤྱི་ཚུགས་ནང་ བརྩུགས་ཐངས་ཀྱི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལམ་ལུགས།
ཚུན་རྩེ་གིས་ རྩེ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྤྱི་ཚུགས་ནང་བརྩུགས་ཐངས་ཀྱི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལམ་ལུགས་འདི་ རྩེ་
ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩེ་ཚན་ ༡༣ པའི་དོན་ཚན་ ༢ པར་ “ཉི་ཅུ་གི་དཔྱད་ཡིག་དང་ དདུལ་ཅིས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ཚུ་ རྒྱལ་
ཡོངས་ཚུགས་འདུ་རྒྱུང་མ་གཅིག་ནང་འགོ་ཐོག་བརྩུགས་ནི་ཡིན་ཅུང་ ཁྲིམས་བཟོའི་དཔྱད་ཡིག་གཞན་གྱི་ཐང་ ཚུགས་
ལང་གང་ཅུང་ནང་ འགོ་བརྩུགས་ཚེག།” ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་ཟེར་ལུ་ཞེ།

ཉི་ཅུ་དཔྱད་ཡིག་དང་ དདུལ་ཅིས་དཔྱད་ཡིག་ཆེན་ འདི་ནང་ རྩེ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གར་དང་ རྩེ་ཚུ་ཚུད་པ་ལས་
ཚུན་རྩེ་གིས་བདེན་ལུངས་ཟང་མི་ནང་ ཉི་ཅུ་དང་ དདུལ་ཅིས་དཔྱད་ཡིག་ཟེར་མི་དེ་ འོང་འབབ་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་
ནང་འཁོད་པའི་ རྩེ་ཁྲིམས་ཚད་སྤྱི་ག་དང་ བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་གོ་ཟེར་མི་དེ་ འཛོལ་བ་ཡིན། འདི་འབད་མ་
ལས་ རྩེ་ཁྲིམས་ཚད་སྤྱི་ག་དང་ བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ནི་གི་རིགས་ཆ་མཉམ་སྤྱི་ཚུགས་ནང་ གོས་བསྐྱུར་འབད་དགོ་པ་
ཡིན། དེ་གི་དགོས་ལུངས་ཡང་ མི་དམངས་དདུལ་ཅིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡༢༩༽ པར་ “དདུལ་ཅིས་
སྟོན་པའི་འགན་ལུངས་གྲངས་སུ་ སྤྱི་ཚུགས་ལུ་ རྩེ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གོས་འཆར་བཀོད་ནི།” ཟེར་འཁོད་
དེ་ཡོད།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

། མཚུགས་སྤྱོད།

ཚུང་ལྷའི་ར་ཁྲུང་ས་འོ་མ་ བཙུང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྷལ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ བརྒྱུད་ལྷལ་ རྒྱུང་མ་ཅིག་གི་དགོངས་
དོན་སློད་པ་སྤེལ་ན་ལུང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཟང་ཀར་གྱི་ལྷལ་ རྒྱུང་མ་ཅིག་ལུ་འཇུག་པ་སྤེལ་
ཨིན་མི་འདི་ འཛོལ་བ་ཨིན། བཙུང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྷལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ ལོ་ངོ་བདུན་གྱི་
སྤྱི་མ་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ཡོད་པའི་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༩ པར་ ལྷལ་རིགས་ཀྱི་སློབ་ལས་
འོང་འབབ་བཟོ་ནིའི་གནང་བ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་འགྲོལ་དགོ། ཟེར་འཁོད་ཡོད་པ་དང་ ལྷལ་རིགས་ལུ་དབྱེ་བ་སོ་སོ་སྤེལ་
འབྲེ་སྤེལ་ཨིན་འདུག། ལྷལ་རིགས་ཀྱི་སློབ་ལས་ འོང་འབབ་བཟོ་ནི་ ཟེར་མི་འདི་ བརྒྱུད་ལྷལ་ཚུད་པའི་ ལྷལ་རིགས་
གཞན་རྣམས་གར་ལུ་གོ། བརྒྱུད་ལྷལ་དེ་ཡང་ འོང་འབབ་བཟོ་ནི་ལུ་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ཨིན།

བཙུང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྷལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་མ་འཁྲིལ་བར་
གཞུང་ལུ་ལྷལ་རིགས་ ཡར་སེང་དང་ བསྐྱར་བཙུང་འབད་ནིའི་དབང་ཚད་བྱིན་མི་ཚུ་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་རྒྱབ་
འགལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ དགོངས་དོན་ཚུ་རུས་མེད་བདེན་སྤོང་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་ཁྲིམས་དོན་
ཚོགས་ཚུང་གི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་མནོ་བསམ་ལུ་ཡང་ བཙུང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྷལ་ཚུ་བསྐྱར་བཙུང་འབད་ནི་ཚུ་ སྤྱི་
ཚོགས་དང་འཁྲིལ་འབད་དགོཔ་ཨིན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་བཙུང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྷལ་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠
ཅན་མ་འདི་གུ་འབྲི་སློབ་འབད་དགོཔ་འདི་གོས་དོན་ལུ་ཡི།

གསོལ་འདེབས།

གོང་ལུ་ཁྲུ་མིའི་དང་འཁྲིལ་ ཚུང་ཅུ་རང་གིས་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལུ།

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

- ༡. གཞུང་གིས་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༩ པ་དང་ ༡༩༩༧ པ་དང་ ཅུ་
ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཚན་ ༡༩༩༧ གྱི་དང་འབྲེལ་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་གནང་བ་མེད་པར་ ལྷལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་
ལམ་རྒྱུ་ ལག་ལེན་བསྟར་སྤྱོད་འབད་མི་འདི་ ཁྲིམས་ལུ་མ་གནས་པ་ཨིན་མ་སྤོངས་ལེན་གནང་དགོ།
- ༢ གྱི་ཚོགས་ལས་གནང་བ་མེད་པར་ གཞུང་གིས་ ལྷལ་བསྟུ་ལེན་འབད་ཡོད་མི་རྒྱུ་ སྤྱི་དང་སྤྱུགས་ཏེ་ ལྷལ་
བཏབ་མི་ལུ་ལོག་སྤྱོད་དགོཔ་སྤེ་ ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་གསོལ་འདེབས།

སྤྱི་ཚེས་ ༡༥-༡༠-༢༠༡༠ ལུ།
ས་གནས་ ཐིམ་ཕུ།

ཡིག་ཆ་འདི་ནང་།

- ༡. ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ ཟེར་མི་འདི་འབྲུག་གི་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལུ་གོ།
- ༢. བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ ནང་ལྷལ་བཅའ་ཁྲིམས་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་ བཙོང་ལྷལ་དང་ ཅ་དམ་ ནང་
ལྷལ་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་ལུ་གོ།
- ༣. མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་
༢༠༠༢ ཅན་མ་ལུ་གོ།
- ༤. འོང་འབབ་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་འོང་འབབ་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༡ ཅན་
མ་ལུ་གོ།
- ༥. རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༤
ཅན་མ་ལུ་གོ།”

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་ལ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

༣.༣ མཐོ་གཞུགས་པ་ ཚུན་ཙུ ལྷོག་ལྷོགས་དབུ་ལྷིད་པ་ མི་ཇེ་ ཆེ་རིང་སྟོབས་རྒྱས་ནས་ གྱི་ཆེས་ ༡༥/༡༠/༢༠༡༠ ལུ་
ཚུན་ཉོག་དེའི་སྐོར་ལས་ དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ ལྷོགས་ཚན་གྱི་གངས་མང་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ཡུལ་བའི་བཟུལ་ལན་ གྱི་
ཆེས་ ༡༥.༡༠.༢༠༡༠ ཙན་མའི་ནང་གསལ་ལམ།

Statement submitted by Opposition Leader Lyonpo Tshering Tobgay, Dated 15/10/2010.

The Opposition Party (the “Petitioner”) is pleased to submit its rejoinder to the responses that the Office of the Attorney General (the “Respondent”) has made to the petition that the taxation measures approved by the Government is unlawful and unconstitutional.

The Petitioner submits its arguments on the three issues identified by the Respondent as follows:

Issue 1: Whether the Petitioner has *locus standi* or legal standing to file petition before this Hon’ble Court, challenging the Constitutionality of tax revision by the Government.

Argument of the Respondent: Petitioner lacks *locus standi* or legal standing to file the petition

Rejoinder by the Petitioner: This Hon’ble Court has already established that the Petitioner has legal standing to file the petition.

This Hon’ble Court has kindly registered and accepted the Opposition Party’s petition. This clearly demonstrates that the Petitioner has legal standing to file the petition.

The Petitioner prefers not to reply to the Respondent’s various and detailed arguments as the Opposition Party’s legal standing has already been established, and presenting counterarguments will only distract attention away from the main case.

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

Issue 2: Whether this Hon’ble Court would wish to entertain or admit such petition and rule on the merit of the case when the subject matter is already under consideration by Parliament.

Arguments of the Respondent: The issue raised by the Petitioner is under legislative process. And as such, the Court’s consideration of the case will tantamount to judicial interference in the legislative process.

Rejoinder by the Petitioner: The issue raised by the Petitioner is not under legislative process.

On 9 July 2010, the National Assembly passed a motion to amend the Section 4,2, Chapter 3, Part 1; Section 6.1, chapter 4, Part II; and Section 4.1, Chapter 3, Par III of the Sales Tax, Customs and Excise Act in accordance with the provisions of the Constitution. The motion was introduced by the Chairman of the National Assembly Legislative Committee.

On 23 August 2010, the Opposition Party submitted a petition to this Hon’ble Court that the implementation of the Government’s taxation measures, without obtaining the approval of the Parliament in accordance with Article 1(10), Article 13 (2) and Article 14 (1) of the Constitution, and Section 2, Section 9 and Section 14(b) of the Public Finance Act, was unlawful and unconstitutional.

The **motion** by the Chairperson of Legislative Committee seeks to amend the above mentioned provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act, whereas the **petition** of the Opposition Party seeks to question before this Hon’ble Court the action the Government, viz., the implementation of tax measures without the approval of the parliament.

Therefore, the said motion and the said petition seek to address completely different issues, and the Respondent cannot argue that the case “*is under consideration simultaneously by the Legislature and the Judiciary*”

In any event, the Respondent’s argument that the consideration of this case by the Hon’ble Court “*will tantamount to judicial interference in the legislature process*” is erroneous in view of Section 93 of The National Assembly Act that states, “*Members*

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའུ་བློན་པོ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

shall refrain from referring to any matter in relation to which legal proceedings are active.”

Issue 3: Whether the government has infringed provisions of the Constitution in revising the tax rates.

Argument of the Respondent: The Government has revised the tax rates as per the existing laws.

Rejoinder by the Petitioner: The Government has violated provisions of the Constitution and the Public Finance Act by introducing tax measures without the approval of the Parliament.

- i. “Excepts by law” means that legislation must be passed every time taxes are imposed or altered.

The Respondent argues that the Government has revised the tax rates as per the existing laws viz., Sales Tax, Customs and Excise Act which provides that the fixation and revision of sales tax, customs tariff and excise duty shall be approved by the government, and therefore has not infringed Article 14 (1) of the Constitution which states “Taxes, fees and other forms of levies shall not be imposed or altered except by law.”

The Petitioner maintains that the clause “except by law” in Article 14(1) of the Constitution (“*Taxes, fees and other forms of levies shall not be imposed or altered except by law*”) must interpreted to mean that specific legislation must be passed every time taxes are impose or altered.

The Petitioner’s interpretation that “except by law” means that specific legislation must be passed every time taxes are imposed or altered is also consistent with Section 9 of the Public Finance Act which states that: “*Raising of revenues through taxes shall be **authorized by the Parliament***”, and with Section 14 (b) of the Public Finance Act with states that: “*The Minister of Finance shall be responsible, inter alia, for **proposing taxation measures to the Parliament...***”

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

If, as the Respondent argues, “except by law” must be understood to mean that “taxes may be imposed or altered as per the provisions of the laws enacted thereof” then, having enacted such laws, Parliament would have no authority to question the imposition or increase of taxes. On the other hand the Government would be able to impose or increase taxes unilaterally, and checks and balances between the Legislature and the Executive on taxation as intended in the Constitution would be completely undermined.

Taxes –especially increasing taxes –have important impact on the lives of the people and therefore, is given specific mention in the Constitution. As such, people expect their representatives in Parliament to engage in thorough discussions each and every time the Government proposes to impose or increase taxes. That is the intent of Article 14 (1) of Constitution, the implementation of which is clearly specified in Article 13 (2) of the Constitution which states that “*Money Bills and financial bills shall originate only in the National Assembly whereas any other legislative Bill may originate in wither House.*”

2. “Taxes” referred to in the Public Finance Act and the Constitution mean all taxes, including direct, indirect and other tax measures.

“Taxes” mentioned in Section 9 of the Public Finance Act must refer to all forms of taxes, including what the Respondent calls “indirect taxes”, as the Act regulates all aspects of the financial management of the Government. This is evidenced by the Preamble of the Act which reads “*An Act to regulate the financial management of the Royal Government of Bhutan in order to promote the effective and efficient uses of public resources, strengthen accountability and provide statutory and control for sound and sustainable fiscal policy*”, and by provisions in the Act which cover all aspects of financial management including public finance, revenue, accounts, budgets, appropriation, loans and grants.

Similarly, the “taxation measures” that the Minister of Finance is responsible for proposing to the Parliament as required by Section 14(b) of the Public Finance Act must also refer to all forms of taxes, not just “indirect taxes” as argued by the Respondent.

3. Provision of Sales Tax, Customs and Excise Act are inconsistent with the Public Finance Act and the Constitution

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའི་འདུན་སྐུ་

ROYAL COURT OF JUSTICE

The Petitioner maintains that Section 4.2, chapter 3, Part I of the Sales Tax, Customs and Excise Act which provides that “*The fixation of the rates of Sales Tax and revision thereof...shall be approved by the Royal Government of Bhutan*” is inconsistent with Section 9 of the Public Finance Act which states that “*Raising of revenues through taxes shall be authorized by the Parliament*” and with Section 14 (b) of the Public Finance Act which states that “*The Minister of Finance shall be responsible, inter alia, for proposing taxation measures to the Parliament....*”. As such, according to Section 2 of the Public Finance Act, Section 9 and 14 (b) of the Public Finance Act supersede Section 4.2, Chapter 3, Part I of the Sales Tax, Customs and Excise Act. The supersession of Section 4.2, chapter 3, Part I of the Sales Tax, Customs and Excise Act by the provisions of the Public Finance Act is also consistent with the general principle of interpretation of statutes according to which, when provisions of two laws conflict, the provisions of the later law will prevail of the provisions of the previous law.

Furthermore, Section 4.2, Chapter 3, Part I of the Sales Tax, Customs and Excise Act is inconsistent with Article 14 (1) of the Constitution according to which: “*Taxes, fees and other forms of levies shall not be imposed or altered except by law*”. As such, according to Article 1(10) of the Constitution, Section 4.2, chapter 3, Part I of the Sales Tax, customs and Excise Act is rendered null and void.

Similarly, Section 6.1, Chapter 4, Part II and Section 4.1, chapter 3, Part III of the Sales Tax, Customs and Excise Act are superseded by the Public Finance Act, and rendered null and void by the Constitution.

The Respondent’s arguments that “*If...the Public Finance Act supersedes the Sales Tax, Customs and Excise Act, then the government would be left with no specific provision to administer taxes on sales, customs and excise matters*” has not understood that the Petitioner has argues that only three provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act viz., Section 4.2, Chapter 3, Part I; Section 6.1, Chapter 4, Part II and Section 4.1, Chapter 3, Part III have been superseded by the Public Finance Act. The other provisions –all 93 Sections of the Sale Tax, customs and Excise Act –must continue to be enforced by the Government, as long as these provisions do not violate the provisions of the Public Finance Act and the Constitution.

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

3. Powers of the Government to fix and revise sales tax, customs duty and excise have not been “saved”

Section 4.2, Chapter 3, Part I; Section 6.1, chapter 4, Part II; and Section 4.1, Chapter 3, Part III of the Sales Tax, Customs and Excise Act are not “saved”, as argued by the Respondent, by Section 21 of the Public Finance Act which states that; “*The provisions of this Act shall not affect the obligation, rights, privileges, powers and liabilities acquired or accrued by the Ministry of Finance Prior to this Act*”.

While Section 4.2, Chapter 3, Part I; Section 6.1, Chapter 4, Part II; and Section 4.1, Chapter 3, Part III of the Sales Tax, Customs and Excise Act **empower the Government** to fix and revise taxes, Section 21 of the Public Finance Act **saves the powers of the Ministry of Finance, not the powers of Government**. Therefore, Section 4.2, Chapter 3, Part I; Section 6.1, Chapter 4, Part II; and Section 4.1, Chapter 3, Part III of the Sales Tax, Customs and Excise Act are superseded by the Section 9 of the Public Finance Act.

Furthermore, all powers of the Government that are inconsistent with the provisions of the Constitution cannot be saved by any law, as Article 1 (10) of the Constitution states that “...*the provision of any law, whether made before or after the coming into force of this Constitution, which are inconsistent with this Constitution, shall be null and void.*”

5. Legislative procedure for introducing taxation measures in Parliament

The Petitioner maintains that the legislative procedure for introducing all taxation measures is provided in Article 13(2) of the Constitution according to which “*Money Bills and financial bills shall originate only in the National Assembly whereas any other legislative Bill may originate in either House*”.

“**Money Bills and financial bills**” include all tax measures and all forms of taxes, and are not limited to “fixation and alteration of taxes which are within the purview of the Income Tax Act” as argued by the Respondent. As such, any measure to fix and alter any taxes must be deliberated in the Parliament. This requirement is further elaborated in Section 14 (b) of the Public Finance Act which states that “*The Minister of Finance shall be responsible, inter alia, for proposing taxation measures to the Parliament...*”

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་གྲི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

6. Conclusion

The Respondent’s main argument that the Sales Tax, Customs and Excise Act provides provisions for “indirect taxes” while the Public Finance Act should apply only to “direct taxes” is wrong. Section 9 of the Public Finance Act, which was enacted a good seven years after the Sales Tax, Customs and Excise Act, states that “Raising of revenues through taxes shall be authorized by the Parliament” and does not distinguish between different types of taxes. “**Raising of revenues through taxes**” means all forms of taxes, including “indirect taxes” as indirect taxes are also intended to raise revenue.

The provisions of the Sales Tax, customs and Excise Act that empowers the Government to fix and revise taxes are inconsistent with the Constitution, and as such are deemed “null and void” by the Constitution. This is also the view of the Chairperson of the National Assembly Legislative Committee who submitted a motion to “*make necessary amendments to the Sales Tax, Customs and Excise Act of the Kingdom of Bhutan, 2000*” in order to ensure that “*any change in sales tax and customs duty needs to be done in concurrence with the Parliament.*”

7. Prayers

In view of the above, the Petitioner prays before this Hon’ble Court to:

- i. Rule that the implementation of the tax measures by the Government without the approval of the Parliament violates Section 9 and 14(b) of the Public Finance Act and Article 14 (1) of the Constitution;
- ii. Rule that the taxes collected by the government without the authorization of the Parliament be returned (with interest) to the taxpayers.

༣.༧ མཐོ་གཞུགས་པ་ ཚུང་ལྷ་ གཞུང་སྲོལ་འོ་ཆེབ་ ཚུང་དཔོན་ཡོངས་ཁྲུབ་ནས་ ཚུང་ཉོག་དེའི་སྐོར་ལས་ སྤྱི་ཚེས་
 ༢༥/༡༠/༢༠༡༠ ལུ་རྫོང་ཁའི་ཡིག་ཐོག་ ཅུ་ཁྲིམས་ཅན་གྲི་ཁྲིམས་གྲི་འདུན་སྐ་སང་ཕུལ་བའི་བཀལ་ལན་སྤྱི་ཚེས་
 ༢༥/༡༠/༢༠༡༠ ཅན་མའི་ནང་གསལ་ལམ་༥

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

“ ལུ་རྟོན་ འབྲུག་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཚེ་འབད་ཚུན་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཚང་གིས་ ཚུན་ཚུ་གིས་སྤྱི་ཚེས་
༡༥/༡༠/༢༠༡༠ ལུ་ཕུལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་གི་ལན་གཤམ་གསལ་ལྟར་ལུ་ལ།

༡. ཁྲིམས་འདུན་ཞབས་ལས་ གཞིགས་ཞིབ་གནང་བཞིན་ཡོད་པའི་གནད་དོན་འདི་ གཞུང་གི་ཡན་ལག་གསུམ་
གྱི་བྱ་སྤྱོད་རིགས་དང་ དབང་ཚད་གྱི་མཚམས་བཟུང་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ཆེམ་མཁྱེན་བཞིན་ཨིན། ཚུན་ཚུ་གིས་གནད་
དོན་འདི་ ཁྲིམས་བཟོའི་གནད་སྤྱོད་ རང་མ་ཚུད་པ་སྤེལ་ལུ་མི་དེ་མི་བདེན་པའི་ཁྲུངས་ གཤམ་གསལ་ལྟར་ལུ་ལ།

i) ཚུན་ཚུ་གི་བཀའ་ལན་ ༡༠ པའི་སྤྱི་ཚེས་ ༡༥ ལུ་ཕུལ་མེད་ཤོག་གངས་ ༡ པ་ དོན་ཚུ་ ༤ པའི་གྲུབ་
འབབ་ ༢ པའི་ནང་གསལ་ལྟར་ ། “བཙུང་ལྷལ་དང་ ཅད་མ་ རང་ལྷལ་གྱི་བཙུང་ཁྲིམས་གཞུང་ལུ་ལྷལ་རིགས་ཡར་
སེང་དང་བསྐྱར་བཙུང་འབད་ནིའི་དབང་ཚད་བྱིན་མི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ ལུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་རྒྱབ་འགལ་ཨིན་མ་ལས་
བཞེན་ དེ་ཚུ་ལུ་མེད་བདེན་སྤོང་ཨིན་མ་” ཟེར་བདེན་ཁྲུངས་ཟངས་མི་འདི་གྲུལ་ས་ ཚུན་གཞི་འདི་གནད་དོན་འདི་
དང་ཚོགས་ཁང་གིས་དབྱེ་བ་དབྱེད་པའི་བསྐྱར་ཡོད་མི་གནད་དོན་གཉིས་ ཅོག་འབྲེད་པ་ཨིན་མ་ཤེས་ས་མཐོང་ས་འདུག་
ཟེར་ལུ་ལ། ལྷོག་ལྷོགས་འགོ་འཁྲིད་པ་གིས་ བཙུང་ལྷལ་དང་ ཅད་མ་ རང་ལྷལ་གྱི་བཙུང་ཁྲིམས་འདི་ ལུ་ཁྲིམས་ཆེན་
མོ་དང་འཁྲིལ་མ་འཁྲིལ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ་པའི་ཉོགས་བཤའ་སྤོང་མི་ལུ་གཞི་བཞག་སྤྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་
ཁྲིམས་བཟོ་ཚོགས་ཚུང་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ ཁྲིམས་དེ་བཟུ་ནང་ རྒྱུན་སྲོལ་དང་མ་འདྲ་བའི་ གོ་དོན་རྟོགས་ཅད་མཐོང་མི་ཚུ་
འཕྲི་སྐྱོན་དང་འགྲིག་མཐུན་བཟོ་ནིའི་ གོ་སྤོན་བཟུགས་ལུ་ག།

ii) ཚུན་གཞི་འདི་ནང་གི་གནད་དོན་དང་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དབྱེད་པའི་བསྐྱར་ཡོད་པའི་གནད་དོན་སོ་སོ་ཨིན་
པའི་ ཁྲུངས་བཀའ་ནི་དེ་ འོས་འབབ་མིན་ལུ་གཟེར་ལུ་ལ། གནད་དོན་འདི་ ཚོགས་འདུན་ལུ་ཚུན་སྤུར་འབད་མ་
དང་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་རེ་བ་ལྟར་ འབྲུས་མི་མང་ཤོས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་མ་འགྲུབ་ནི་འདི་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་
སར་བཤེར་ཡིག་ཕུལ་ལུ་ག། རྒྱུན་སྲོལ་དང་མ་འདྲ་བའི་ གོ་དོན་རྟོགས་ཅད་མཐོང་མི་ཚུ་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་
ཉོགས་བཤའ་འཕྲོན་མི་དང་འཁྲིལ་ཏི་ དགུན་གྱི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་སྐབས་ གསུང་གོས་གནང་ནི་སྤེལ་བཞག་ལུ་ག།

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༢ ཚུན་ལྷ་གིས་ ཚུན་གཞི་འདི་གི་ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ལུ་བར་རྒྱུན་ཡིན་མ་སྟེ་ལྷ་མིའི་ལན་ལུ་ ཚུན་རྩ་གིས་ རྒྱལ་
ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་༩༩ པའི་གྲུང་གཞི་བཞག་སྟེ་བདེན་ལུངས་ཟངས་རུག་ དེའི་ལན་ལུ་
གོང་གསལ་དོན་ཚན་འདི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལྷན་སྟེ་གིས་ དང་ལེན་མ་འབད་བའི་རྟེ་མ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་ལས་རིམ་ལེན་
འབད་མི་གནད་དོན་ཚུ་རྒྱུ་ཚུ་ཅེག་ལུ་འབྲུག་ཞི་ཡིན་མ་ལས་ ད་ལྟོའི་ གནད་དོན་འདི་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་མ་མ་འབྲུག་
པའི་རྟེ་མ་ལས་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྟེ་ནང་ལུ་གསུང་གོས་བྱུང་རུག་

༣ ཚུན་རྩ་གིས་ལུ་མི་ནང་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་བཟེད་པར་ ཞལ་རིགས་ལུ་བསྐྱུར་བཅོས་འབད་མི་དེ་ རྩ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་
དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་མ་ཡིན་མ་སྟེ་ལྷ་མིའི་ལན་ལུ་ གཞུང་གིས་ ཚ་གནས་ཚན་གྱི་
ཁྲིམས་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཉི་བསྐྱུར་བཅོས་འབད་འབད་མ་ཡིན་པའི་བརྒྱལ་ལན་གཤམ་གསལ་ལྟར་ལུ་ལྷོ་

i) ཚུན་རྩའི་བདེན་ལུངས་ནང་ རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚ་ཚན་༡༩༩། པའི་ནང་ལུ་ **ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་** ཟེར་མི་
དེ་གི་གོ་དོན་དེ་ ཞལ་བསྐྱུར་དང་བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ཚད་ཅེག་གི་དོན་ལུ་ དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་བཅུམས་ཐོག་
ལས་འབད་གོས་སྟེ་ཡིན་པས། ཚུན་ལྷ་གིས་འབད་བཅེན་ **ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་** ཟེར་མི་དེ་གི་ ཞལ་བཀའ་དང་
བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ནི་དེ་ ཁྲིམས་བཅུམས་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ཉི་འབད་ནི་ལུ་གོ་མ་ཡིན་མ་དང་ རྩ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་གིས་
ཞལ་རིགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ཉི་ འབད་དགོ་པའི་དབང་ཚད་གནང་མ་མ་གཏོགས་ ཞལ་ག་དེ་འབད་
བཀའ་དགོས་ཡིན་ན་གི་བཀོད་ཁྲབ་མི་གནང་པས། རྟེ་མ་ལུ་མ་བཟུམ་འབད་ ཞལ་གྱི་རིགས་ འབྲུག་གི་བཅོང་ཞལ་
དང་ ཅ་དམ་ རང་ཞལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ དང་ འབྲུག་གི་འབབ་ལུངས་ཞལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༡ ཅན་
མ་གཏོས་ ཞལ་རིགས་ཀྱི་དོན་ལུ་དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་སམ་ཁྲིམས་རྩ་ཚན་ཡིན་མ་ལས་ དེ་གཏོགས་དང་འབྲེལ་དགོ་
རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚ་ཚན་༡༩༩། པའི་ནང་གི་ **ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་** ཟེར་མི་དེ་གི་ འབྲུག་གི་བཅོང་ཞལ་དང་ ཅ་
དམ་ རང་ཞལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ དང་ འབྲུག་གི་འབབ་ལུངས་ཞལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༡ ཅན་མ་གཏོས་
ལུ་གོ་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༩ པའི་ནང་ ཞལ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོལ་ས་ འོང་འབབ་བཟོ་ནིའི་

༡། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གནང་བ་སྤྱི་ཚོགས་ལས་མོལ་དགོ ཟེར་མི་འདི་གིས་ ཚུད་ལྷའི་བདེན་ཁུངས་ངེས་གཏན་བཟོས་ཡིན་པས། ལྷལ་
རིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་རྩ་ཚན་གཉིས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བརྩམས་ཡོད་མི་དེ་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་མོལ་ཡོད་པའི་མངོན་
སྟོན་ཡིན་པས།

ii) ཚུད་ཚུའི་བདེན་ཁུངས་ལུ་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰² ཚན་མ་དང་ ལྷལ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་
ནང་གི་ **ལྷལ་རིགས་** ཟེར་མི་འི་ནང་ལུ་ ཐད་ཀར་ལྷལ་དང་བརྒྱུད་ལྷལ་གྱི་མ་ཚད་ ལྷལ་རིགས་ཐབས་ལམ་གར་ཚུད་
ཟེར་ལུ་མི་དེ་ལུ་ ཚུད་ལྷའི་ལ་ཐུག་ལས་ངོས་ལེན་ཡོད་རུང་ ལྷལ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་
ཁྲིམས་དེ་ སྤྱིར་བཏང་གི་ཁྲིམས་ཡིན་མཁའ་ས་ ལྷལ་འདི་ཚུ་བཀའ་ཞིའི་སྐོར་ལས་དམིགས་གསལ་དུ་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་
ལས་བརྟེན་ དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ བཅོང་ལྷལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ འབབ་ཁུངས་ལྷལ་
གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལུ་འཁོད་དེ་ཡོད་པ་སེམས་ཁར་ངེས་དགོ། ལྷལ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་གིས་ འདི་བརྩམ་དབང་ཚད་གནང་མི་
དེ་ཡང་ དེ་ནང་ **ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་** ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་
ལུ་ **གནང་བ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མོལ་དགོ** ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ཚུ་ལུ་ དབང་
ཚད་གནང་མ་ཡིན། ཚུད་ལྷའི་ལ་ཐུག་ལས་ བརྒྱུད་ལྷལ་དང་ཐད་ཀར་ལྷལ་ཟེར་དབྱེ་བ་སྤྱི་མི་དེ་ མི་དམངས་དདུལ་
ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ལུ་གཞི་བཞག་སྤྱི་མིན་པར་ འབྲུག་གི་བཅོང་ལྷལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་
འབྲུག་གི་འབབ་ཁུངས་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ དབྱེ་བ་སྤྱི་མི་ཡིན་མ་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་གཟིགས་གནང་
ཟེར་ལུ་མི་ཡིན། དེ་ཡང་ ལྷལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པར་དེ་ཡང་ དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ཚུ་ནང་ལུ་གསལ་རི་རི་
སྤྱོད་འཁོད་དེ་ཡོད། བརྒྱུད་ལྷལ་གྱི་ཐད་དུ་ **བཅོང་ལྷལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་** བམ་ཚན་¹ པ་
ལེའུ་³ པའི་ འོན་ཚན་² པ་དང་ བམ་ཚན་² པ་ལེའུ་² པའི་འོན་ཚན་¹ ཟེར་དང་ བམ་ཚན་³ པ་ ལེའུ་³
པའི་འོན་ཚན་¹ ཟེར་ གཞུང་ལུ་དབང་ཚད་གནང་མ་མས་ཟེར་ལུ་མི། འདི་བརྩམ་འབད་ ཐད་ཀར་ལྷལ་གྱི་ཐད་དུ་
འབབ་ཁུངས་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་¹ པ་ ལེའུ་² པའི་འོན་ཚན་¹ ཟེར་ བམ་ཚན་² པ་ ལེའུ་⁴

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

པའི་དོན་ཚན་༡༢.༡ དང་ བམ་ཚན་༣ པ་ ལེན་༣ པའི་དོན་ཚན་༡༤ པའི་ནང་གསལ་ལུ་ དབང་ཚད་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་
གནང་སྟེ་འདུག་ཟེར་ལུ་ཞེ། རྒྱ་ཚུལ་༤/༠༧/༢༠༡༠ ལུ་ ཚུད་ཆེན་ལྷན་ཁྲིམས་འགན་ཁུར་༡༣ པའི་ནང་གསལ་འབེབ་
༤ པ་དང་ རྒྱ་ཚུལ་༤/༠༧/༢༠༡༠ ལུ་ ལུ་གཞི་གསལ་གནང་། ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཆ་གནང་སྟེ་ཡོད་ཅུང་ རྒྱ་ཚུལ་འབེབ་ལུ་ཚུ་
རྒྱ་ཚུལ་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཆ་གནང་སྟེ་ཡོད་ཅུང་ རྒྱ་ཚུལ་འབེབ་ལུ་ཚུ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཆ་
༡༤༡ པའི་དོན་ཚན་མཐོང་དང་འབྲེལ་། དེ་བཟུམ་གྱི་ཁྲིམས་ཚུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤོངས་ལུ་ཚུ་ཚུ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་
ངོས་ལེན་མེད་པ་སྟེ་ གནོད་ལེན་འབད་མ་ཡིན་པ་སྟེ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤོངས་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤོངས་ཀྱི་སྤོངས་ཀྱི་
ཁྲིམས་ཚུ་བཟོ་མ་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤོངས་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤོངས་ཀྱི་སྤོངས་ཀྱི་སྤོངས་ཀྱི་
ཐོབ་དབང་དང་འབྲེལ་ འབྲུག་མི་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ གཞི་རྒྱུ་ཐོབ་དབང་ལས་མ་འགལ་བ་བཟོ་མི་ཁྲིམས་ཚུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་
ཞབས་ལས་ རི་དབྱུང་མཚན་མི་འདི་ འོས་བབ་དང་ལྷན་པ་ཅེན་མི་མཐོང་མས་ཟེར་ལུ་ཞེ།

ii) ཚུད་ཆུ་གིས་ འབྲུག་གི་བཙོང་ལྷན་དང་ ཅ་དམ་ རང་ལྷན་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་
བཙའ་ཁྲིམས་དང་ རྒྱ་ཚུལ་འབེབ་ལུ་ཚུ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཆ་གནང་སྟེ་ཡོད་ཅུང་ རྒྱ་ཚུལ་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་
ཅེན་ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་ཚུ་མ་མཐུན་མེད་ཟེར་ལུ་ཞེ། རྒྱ་ཚུལ་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཆ་གནང་སྟེ་ཡོད་ཅུང་ རྒྱ་ཚུལ་ཀྱི་
༡༤ པའི་ནང་གསལ་འབེབ་༤.༡ ལུ་གཞི་གསལ་གནང་།

ཚུད་ཆུ་གིས་འབད་བཅེན་ ཚུད་ཆུ་གི་ལུ་མི་ བཙའ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་དོན་མ་མཐུན་པ་ཅེན་ ལུ་ལས་ཆ་
འཛོག་སྐབས་མི་བཙའ་ཁྲིམས་ལུ་ཆ་གནས་བཟུང་དགོས་སྟེ་ལུ་མི་དེ་ ད་ལྟོ་ཚུད་ཆུ་གི་ནང་འབྲུག་མི་བཟུང་ཟེར་ལུ་ཞེ།
ལུ་ལས་ཆ་ཐོན་མི་ཁྲིམས་ལུ་ཆ་གནས་བཟུང་དགོས་དེ་ཡང་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རའི་ནང་ གནང་དོན་
གཅིག་གི་སྐོར་འཁོད་ན་མ་གཏོགས་ འདི་མིན་ དེ་སྟེ་ཆ་གནས་བཟུང་མི་ཅུང་། ད་ལྟོ་ཚུད་ཆུ་གི་ནང་ མི་དམངས་
དངུལ་རྩིས་བཙའ་ཁྲིམས་དང་ བཙོང་ལྷན་དང་ ཅ་དམ་ རང་ལྷན་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ གནང་དོན་དང་ དགོས་པ་
དང་དམིགས་ལུ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐད་ལས་འབད་ཅུང་སོ་སོ་ཡིན་མ་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤོངས་ལུ་ཚུ་ཚུ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ དེ་

༄ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་གྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཡང་ བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདུན་ས། གཞུང་གིས་ཁྲུལ་ཁྲིམས་འདུན་ས་
དང་བསྐྱབས་སྤོང་གི་སྐོར་ལས་ འཁོད་ཡོད་པ་དང་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་འདུན་ས། བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅ་
དམ་ རྣང་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ འབབ་ཁྲུལ་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་གྱི་ཐོག་ལས་མ་དངུལ་བསྐྱབས་འབད་མི་
འདི་འཛིན་སྐྱོང་དང་སྐྱོང་བཞག་འབད་ནི་སྐོར་ལས་འཁོད་དི་ཡོད་པ་ཡིན། ད་ལྟོ་ཚུན་གཞི་ནང་ ཉེ་མའི་ཁྲིམས་དེ་
དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ཡིན་མ་དེ་ རྩལ་མམ་གྱི་ཁྲིམས་འདི་ སྤྱིར་བཏང་གི་ཁྲིམས་ཡིན་མ་ལས་ ལྷན་ལས་དོན་གྱི་
ཁྲིམས་གྱི་ལོ་ལཱ་ལེན་ཐངས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ལས་དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ལུ་ཆ་གནས་བབྱུང་དགོས་
ཡིན།

iv) ཚུན་རྩ་གིས་འབད་བཙེན་ བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་གྱིས་གནང་མི་དབང་ཚད་
འདི་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༢༡ པ་གིས་ བསྐྱབས་བཞག་མི་འབད་ཟེར་བདེན་ཁྲུངས་ཟངས་མ་
ཡིན་པས། དེ་ཡང་ཚུན་རྩ་གིས་སྤེལ་བཙེན་ དབང་ཚད་བསྐྱབས་བཞག་འབད་མི་འདི་ དངུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་གི་ དབང་
ཚད་བསྐྱབས་བཞག་འབད་མ་གཏོགས་གཞུང་གི་དབང་ཚད་བསྐྱབས་བཞག་མི་འབད་ཟེར་ལུ་མི་འཛིན་ལཱ་ལུ་ ཚུན་ལྷན་གི་འབབ་
ད་བཙེན་ དངུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་འདི་གཞུང་གི་ཡན་ལག་ཡིན་མ་ལས་ དངུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་གི་ལྷན་གཅི་འབད་ཚུང་
གཞུང་གི་འབད་བའི་གྲངས་སུ་ཚུན་པ་ཡིན་པས།

v) ཚུན་རྩ་འཁྲུག་ལས་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚན་༡༣༢ གཞུང་ ཁྲུལ་རིགས་གྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ གཞི་
བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་བཙོང་ཁྲུལ་དང་འཁོད་ལུ་འབྲེལ་དགོ་ཟེར་ལུ་མི་འཛིན་ལཱ་ལུ་ ཚུན་ལྷན་གི་འབབ་བཙེན་
ཁྲིམས་བཙོང་ཁྲུལ་དང་འཁོད་ལུ་དགོས་དེ་ཡང་ གཞུང་གི་འབབ་ཁྲུལ་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདུན་ས་འཁོད་པའི་
ཁྲུལ་རིགས་ སྤྱིར་བཙོང་ཁྲུལ་དང་རྣང་ཁྲུལ་ཚུ་གི་འཁོད་ལུ་ཡིན་པས། ད་ལྟོ་ཚུན་གཞི་ནང་གནད་དོན་འདི་
བཙོང་ཁྲུལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདུན་ས་འཁོད་པའི་ཁྲུལ་རིགས་ནང་བསྐྱབས་ལས་ ལྷན་ཁྲིམས་
ཆེན་མོའི་རྩ་ཚན་༡༣༢ གཞུང་གི་ཁྲིམས་བཙོང་ཁྲུལ་དང་འཁོད་ལུ་མི་འཛིན་ལཱ་ལུ་འདུག་ཟེར་ལུ་ཟེ།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

vi ལྷག་པར་དུ་ ཚུན་ཚ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལུ་ བརྒྱུད་ཁྲུལ་དང་
ཐད་ཀར་ཁྲུལ་གཉིས་ མོ་སོ་འབད་འཁོད་དེ་མེད་པའི་ལཱ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ ཚ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་ནང་ལུ་ཡང་
ཁྲུལ་བཀའ་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་དེ་ ཁྲིམས་ལུགས་ལྷན་དུ་འབད་དགོ་ཟེར་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་
ལུ་ཚུན་བསྐྱར་འབད་དགོ་པ་སྟེ་འཁོད་དེ་མེད་པ་ལས་གཞུང་གིས་ཀྱང་ དེ་ལྟར་མཛད་རུག་

༧. ཚུན་ཚ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་ཁྲིམས་བཅོམ་ཚོགས་ཚུང་གི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ བཅོང་ཁྲུལ་
དང་ ཅད་མ་ རང་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ བསྐྱར་བཅོས་གྱི་གོ་སྐོར་དོན་སྤུལ་མི་འདི་གིས་འབད་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་
ཚ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་མ་མཐུན་པའི་མངོན་རྟགས་འབད་ ལྷངས་བཀའ་ལུགས་ དེའི་ལམ་ལུ་ཚུན་ཟླའི་བདེན་ལྷངས་
གཤམ་གསལ་ལྷན་སྤུལ་ཨིན་:-

i) ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཚུ་ རྒྱུན་སྲོལ་དང་མ་འདྲ་བའི་ གོ་དོན་རྟོགས་པ་མཐོང་མི་ཚུ་ ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་
བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནིའི་གོ་སྐོར་དོན་སྤུལ་མ་ཅི་གྱིས་ ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ ཚ་ཁྲིམས་དང་རྒྱབ་འགལ་ ཡང་ན་ གཞུང་
གི་མཛན་བྱ་ཚུ་ཁྲིམས་འགལ་ཨིན་པའི་མངོན་རྟགས་མི་གྲུབ།

ii) ཚུན་ཚ་འི་བདེན་ལྷངས་ནང་ལུ་ བཅོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ རང་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་མ་མཐུན་སྟེ་
བཤད་མི་དེ་ ཚ་གཏན་ནས་འཛོལ་མ་ཨིན་པས། དེ་ཡང་ ཚ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་གིས་ བཅོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ རང་
ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་བཏང་མ་ཚུང་ ཁྲུལ་བཀའ་ལུ་དང་བསྐྱར་བཅོས་གྱི་གཞན་དོན་ཚུ་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་གོས་
བསྐྱར་འབད་དགོ་པ་སྟེ་ཁ་གསལ་འབད་མ་འཁོད་པས། གཞན་དོན་འདི་ལུ་བརྟེན་ གཞུང་གིས་ཁྲུལ་རིགས་ལེགས་
བསྐྱར་འབད་མི་དེ་ ཚ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་ཨིན་སྟེ་ཕྱིས་ནི་འདི་འོས་འབབ་མི་འདུག།

གསོལ་འདེབས།

སྤྱི་ཚེས་༦/༩/༢༠༡༠ལུ་བདེན་ལྷངས་ཟངས་མི་དང་ གསོལ་འདེབས་ལུ་མི་གྱུར་ གཞི་བཞག་སྟེ་ལྷུ་ཡིག་ཕྱིར་འབད་
མཛད་རྒྱུའི་ ཁ་སྐོང་གསོལ་འདེབས་དེ་ཡང་:-

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་གྲི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

- ༡༽ ཚུན་ཉེན་གསལ་འདིའི་གནད་དོན་དེ་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེ་ནང་ལུ་ཡང་ གཞིགས་ཞིབ་གནང་འཕྲོར་ཡོད་པ་ཡིན་མ་
དང་
- ༢༽ གཞུང་གིས་ བརྒྱུད་ཁྲུལ་གྱི་རིགས་ ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་དེ་གིས་ ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་མེད་པའི་བཀའ་རྒྱ་གནང་
རྒྱུའི་གསོལ་འདེབས་ལུ་ལྷན་ཞུ་ཡིན།
- ༣། མཐོ་གཞུགས་པ་ ཚུན་ལྷ་ གཞུང་རྒྱུ་རྩེ་ཚབ་ ཚུན་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ནས་ ཚུན་ཉེན་འདོད་སྐྱོར་ལས་ སྤྱི་ཚེས་
༢༥/༡༠/༢༠༡༠ ལུ་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ ཅུ་ཁྲིམས་ཚན་གྱི་ཁྲིམས་གྲི་འདུན་སའ་ཕུལ་བའི་བཀའ་ལན་སྤྱི་ཚེས་
༢༥/༡༠/༢༠༡༠ ཚན་མའི་ནང་གསལ་ལེ།

submission of response to the rebuttal submitted by Hon’ble Tshering Tobgay, Opposition Leader in Parliament on 15th October 2010.

The office of the Attorney General, representing the respondent, the Royal Government of Bhutan (hereinafter referred to as the “Government”) would like to submit its response to the rebuttal submitted by the petitioner before this Hon’ble Court, on 15 October 2010, as hereunder:

- 1. This Hon,ble Court may be please to note that the subject matter under consideration before this Constitutional Bench is pertinent for determining the limitation of each organ of the state and the extent of their functions. Contrary to the argument that the issue raise by the petitioner before this Hon,ble Court is not under legislative process in parliament, the respondent would like to submit that the issue are the same for the reasons stated below:
  - i) This Hon,ble Court may kindly note the argument of the petitioner [paragraph 2 of his submission, page 7, dated 15 October 2010], Where in it was argued that “the provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act that empowers the Government to fix and revise taxes are

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲིའུ་བློན་པོ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

inconsistent with the Constitution, and as such are deemed ‘null and void’ by the Constitution ...in concurrence with the Parliament”. It is obvious from the argument of the petitioner that the subject matter under discussion in Parliament is the same as the subject matter under consideration by this Hon,ble Court. The Chairperson of the Legislative Committee of the National Assembly had proposed the amendment on the perceived anomalies in the laws based on the concern raised by the Opposition Leader to Ascertain the constitutionality of the Sales Tax, Customs and Excise Acts;

ii) It is not be prudent to argue that the issue raised before this Hon’ble Court is different from the issue raised in Parliament. In this case, the same issue was debated in the National Assembly, and it is only after the petitioner was not able to impose its view on the majority decision of the National Assembly, that the matter was sought to be argued before this Hon’ble Court. At the same time, in light of the petitioner’s contention before the National Assembly, it was resolved to consider the perceived anomalies in laws further, in Parliament during the forthcoming Session.

2. The petitioner has based his argument on section 93 of the National Assembly Act to rebut the contention of the respondent that the case under consideration may tantamount to judicial interference. This Hon’ble Court may be pleased to note that section 93 of the National Assembly Act will apply only if the case is admitted by the courts, before consideration by the Legislature. But in this case, the legislature was already seized of the matter before this Hon’ble Court was approached to adjudicate on the matter.

3. The petitioner submits that the Government has violated provisions of the Constitution and the Public Finance Act by introducing tax measures without the approval of Parliament. The respondent, however, submits that the Government has revised the tax rates as per the existing laws and would like to rebut the argument of the petitioner as under:

i) The petitioner argues that the phrase ‘*except by law*’ in article 14(1) of the Constitution must be interpreted to mean that specific legislation must be passed every time are imposed or altered. The respondent maintains that the phrase ‘*except by law*’ means taxes shall be imposed or altered as per the provisions of the laws. The Constitution delegates

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

taxation matters to be carried as per the provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act of the Kingdom of Bhutan 2000 and the Income Tax Act of Kingdom of Bhutan 2001 as those two Acts are specific and principle law on taxation. The Sale Tax, Customs and Excise Act and the Income Tax Act are law within the meaning of the phrase ‘*Except by law*’ provided for in Article 14(1) of the constitution. Section 9 of the Public Finance Act further strengthens the argument of the respondent when it provides that raising of revenues through taxes shall be ‘*authorized by the Parliament*’. The fact that the two principle laws on taxation were enacted by Parliament stands testimony to the fact that the authority has in fact been granted by Parliament.

- ii) The petitioner argues that ‘*taxes*’ referred to in the Public Act 2007 and the Constitution mean all taxes, including direct, indirect and any other tax measures. The respondent agrees that the taxes referred to in the Public Finance Act 2007 and the Constitution mean all taxes. It must however, be borne in mind that the Constitution and the Public Finance Act are **generic laws** and do not specify how the taxes are to be imposed which is left to the **Specific laws** such as the Sales Tax, Customs and Excise Act and the Income Tax which are two specific and principle laws on taxation. The Constitution delegates this power when it provides for such delegation by use of the phrase ‘*except by law*’ and the Public Finance Act delegates the power by the phrase ‘*authorized by the Parliament*’. This Hon’ble Court may kindly note that the respondent has differentiated between direct and indirect taxes with specific reference to the Sale tax, Customs and Excise Act and the Income Tax Act and not with reference with the Public Finance Act. The difference between the two forms of taxes is clearly established in the specific tax laws. In matters pertaining to indirect taxation, the Government has the power to regulate taxes as empowered by *section 4.2, Chapter 3, part 1; section 6.1, Chapter 4; section 4.1, Chapter 3, Part III of the Sale tax, Customs and Excise Act*. Similarly in the matters relating to direct taxation, the power is vested in parliament as provided under *section 14, Chapter 9. Part I; section 12.1, Chapter 5, part II; and section 14, Chapter 3, part III of the income Tax Act* ;[**Refer respondent’s submission dated 6th September 2010, paragraph IV, page 13 and paragraph 6.3(i) page 17]**

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་ལ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

Having authorized by laws [as required by Article 14(1) of the Constitution] to impose or revise taxes [direct and indirect], the petitioner is challenging to very reason of enacting such law by Parliament. Such laws were enacted for reason by parliament bases on the political decision, therefore, based on the *political question doctrine*, it is appropriate to submit that it may not be appropriate for Courts to question the legal reasoning of enacting such laws by Parliament, unless there is grave breaches of fundamental right of individual citizen, guaranteed by the Constitution.

- iii) The petitioner argues that the provision of Sale Tax, Customs and Excise Act are inconsistent with the Public Finance Act and the Constitution. The respondent maintains that the provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act are **not inconsistent** with the Public Finance Act and the constitution [Refer respondent's submission dated 6th September 2010, paragraph 6.1 page 14].

It is the considered view of the respondent that the petitioner's reasoning that when provisions of two conflict, the provisions of the later law will prevail over the provisions of the previous law is not tenable on the present scenario. A later law will prevail over the previous law if the later law concerns the **same subject matter** as that if the earlier one, it is submitted that this legal principle or argument will hold good if two legislations deal with the same subject matter. In this case, the subject matter, the purpose and the intent of the Public Finance Act and Sales Tax, Customs and Excise Act is on tax and how tax (indirect tax) shall be imposed and raised by the Government. Whereas, the subject matter of the Public Finance Act is to provide for the management and allocation of money raised as per the Sales Tax, Customs and Excise Act and the Income Tax Act. Further the case at hand is different in that, the earlier law is specific and the later law is generic. The general principle of interpretation of statutes is that, the provisions of **specific law will prevail over the general laws**;

- iv) The petitioner argues that the powers of the Government to fix and revise sales tax, customs duty and excise granted under the Sales Tax, Customs and Excise Act is not saved by Section 21 of the Public

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཁྲི་འདུན་ལ།

ROYAL COURT OF JUSTICE

Finance Act as argued by the respondent. The reasoning put forth by the petitioner is that the Public Finance Act 'saves the powers of the Ministry of Finance, not the powers of the Government'. *The respondent submits that the Ministry of Finance is part of the Government and any action taken by the Ministry of Finance would be treated as an act of the Government.*

- v) The petitioner argues that the legislative procedure for introducing taxation measured in Parliament is provided in Article 13 (2) of the Constitution and taxation measures should be as per established legislative procedures. The respondent would like to submit that such legislative procedure must be followed by the Government only if taxation measures pertain to fixation and alteration of taxes which are within the purview of the Income Tax Act. In the case at hand, the subject matter falls within the purview of the Sales Tax, customs and Excise Act and as such the procedure mentioned under Article 13 (2) of the Constitution does not arise; and
  - vi) The petitioner further argued that the Public Finance Act does not distinguish between the direct tax and the indirect tax and therefore, 'raising of revenues through taxes' means all forms of taxes. By the same logic and arguments, it is submitted that the Constitution does not provide for debates in Parliament while imposing or revising taxes, except that taxes will be imposed or revised as per the laws, which is what the Government has done.
4. The petitioner also made reference to the motion moved by the Chairperson of the Legislative Committee of the National Assembly as proof of unconstitutionality of the Sales Tax, Customs and Excise Act. The respondent would like to rebut this argument and submit that:
- i) ***The motion for amendment of tax laws is based on the perceived anomalies and does not ipso facto prove the unconstitutionality of laws or illegality of the act of the Government;*** and
  - ii) The argument that Sales Tax, Customs and Excise Act is unconstitutional is fundamentally flawed. Neither the Constitution

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

repeals the provisions of the Sales Tax, Customs and Excise Act nor does the Constitution expressly provide that the subject matter or tax imposition or revision should be discussed in Parliament. In the absence of such explicit provisions, it is not appropriate to conclude that the act of tax revision carried out by the Government is unconstitutional.

Prayers

In addition to the arguments and prayers submitted by the respondent on 6th September 2010, the respondent prays before this Hon’ble Court to **dismiss the petition**:

- i) Ruling that the issue before this Hon’ble Court is also under consideration in the Legislature; and
- ii) Ruling that the Government has not breached any provision of laws in revising the indirect taxes.

། རྩའི་ཁྲིམས་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ཁྲིའི་དབྱེད་ཕྱད་བཅུད་དོན།

ཁྲིམས་སྤྱི་ལས་ཚབ་དང་དཔོན་སངས་རྒྱལ་མཁའ་འགྲོ་གི་དབུ་ལྷིད་ཐོག་ དང་དཔོན་ལུང་བསྟན་གྲུབ་འཇུག་ དང་དཔོན་ཞོར་བུ་ཆེ་རིང་ དང་ དཔོན་ཆེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་ དང་དཔོན་བཀྲིས་ཚེས་འཛོམས་བཅས་ཀྱིས་ རྩའི་ཁྲིམས་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ཁྲིའི་འདུན་བྱ།

ཚུན་བཤེར་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུན་ཉོག།

ལྷོ་གཞུགས་འགོ་བེད་ལེན་གྱིས་ ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་སྐུ་སར་བཤེར་ཡིག་ཕུལ་བའི་ནང་གསལ་ གཞུང་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་འདི་ ལེགས་བསྐྱར་འབད་ནི་གི་གནང་བ་མོལ་ཡོད་མི་འདི་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱིས་བར་གཏོགས་མཛད་དགོ་པར་ལུ་བསྐུལ་ཡི། དེལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ སྤྱི་ ཚེགས་ཐེངས་ལུ་ པའི་ནང་ལུ་ འོ་ལྷར་གྱི་དབུ་ལྷིད་ཚེས་ ༢༠༡༠-༢༠༡༡ ་ ལྷན་ལུ་ཕུལ་བའི་སྐབས་ བཅོང་ཁྲུལ་དང་ཅ་དམ་གྱི་ཁྲུལ་ལེགས་ བསྐྱར་འབད་མི་ལས་ འོང་འབབ་དབུལ་ཁྲུལ་སྐུ་ལ་ ༢༠༠ བཅོ་ཚུགས་པའི་ཁར་ བཅོང་ཁྲུལ་རྒྱ་ཆེ་དགས་བཅོ་མི་ལས་ འོང་འབབ་དབུལ་ཁྲུལ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

འདུན་སྐུ་ལུ་ ཁྲིམས་རྩོད་འབད་མ་ཚེགས་ གསལ་མི་མི་འབད་འཁོད་དེ་ཡོད་པ་སྟེ་ལྷན་མ་ཚད་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚེགས་པ་དེ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་དོ་བོ་
ཅིག་ཡིན་ནི་འདི་གིས་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་གཞོན་འཚེ་ལོག་པའི་སྐབས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་བཅར་ལུ་འབད་ནི་དབང་ལྷན་ཡོད་པ་སྟེ་ལུ་ཡི།

ཚུན་ཅུ་གི་རྒྱབ་མི་ལུ་སྟོན་ནི་མ་དངུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ལུ་བའི་ཐད་དུ་ མ་གཞི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་གྱི་དོན་ཚན་༣༧ དང་འབྲེལ་མཉམ་ ཐོན་ལུངས་རྩ་བ་
ལས་མེད་པའི་ ཉེས་འཛུགས་ཅན་ཞིག་ཁོ་ནའི་དགག་ལན་གྱི་ཚེད་དུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་ཐོབ་སྟོན་ཡོད་ཅུང་ གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཅིག་གིས་
ཡང་ཚུན་ཅུ་གིས་གཞུང་ལུ་ཚུན་གཞི་བཅུགས་པ་ད རྒྱབ་མི་འཛུགས་གཞུང་གིས་སྟོན་དགོ་པ་སྟེ་མེད་ ད་ལྟོ་ཚུན་གཞི་ནང་ ཚུན་ཅུ་འདི་གི་འདི་
ཐད་ལས་ཡང་ ཐོན་ལུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་མི་གི་གྲངས་སུ་མི་ཚུད་ནི་འདི་གིས་ ཁྲིམས་དོན་དེའི་འོག་ལུ་ཐོབ་ལམ་མེད་ལུ་ག་ཟེར་གསལ་ཡི།
གལ་སྲིད་ གཞུང་གིས་འོས་འབབ་གཟིགས་ཏེ་གནང་ཅུང་ ད་ཅུང་ཁྲིམས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ དངུལ་སྟོན་གྱི་ཚུན་གཞི་བཅུགས་ནི་ཉེན་ཁག་
ཡོད་ཟེར་ལུ་ཡི། ལྷག་པར་འདུ་ གཞུང་ལུ་ཉེས་འཛུགས་འབད་ནི་དང་ ཁྲིམས་སར་བྲག་པའི་སྐབས་ལས་ཐོབ་དགོ་པའི་རེ་ཆ་
བཀའ་མི་འདི་ ཚུན་ལྷོ་གིས་འབྲུག་ལས་འདི་བཟུམ་མའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གོ་ཟེར་ལུ་ཡི། འདི་ནང་དོན་ཉིད་ལས་ ཚུན་ཅུ་འདི་ཚུན་གཞི་
འདི་ མི་སྡེའི་ཚུན་གཞི་ཡིན་མཁའ་ལས་ རྒྱབ་མི་འཛུགས་ཀྱི་ཐད་ ཟད་འགོ་ཅུ་མོས་འབབ་ནི་མ་གཏོགས་ གཞུང་གིས་འབབ་དགོ་པ་མེད་ལུ་གསལ་
ལུ་ཡི།

ཚུན་ཅུ་གིས་ འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་དོན་སྟོང་གསུམ་ལུ་བཞུལ་ལན་ལུ་བཤམ་དེ་ཡང་:

- ༡ ཚུན་ཅུ་གིས་ འབྲུག་གཞུང་གི་ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་ཚུ་ ཅུ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བའོད་པའི་ཚུན་གཞི་
ཁྲིམས་འདུན་ལུ་བཅུགས་མི་དེ་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚུང་(legal standing)ཡོད་དང་མེད།
- ༢ སྤྱི་ཚེགས་ནང་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ རོས་ལེན་མཚན་དེ་སྟོན་གསལ་མཚན་ནི་དབང་
ཚད་ཡོད་དང་མེད།
- ༣ གཞུང་གིས་ ཁྲུལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་འབད་དེ་ ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལས་འགལ་དང་མ་འགལ་གྱི་གནད་དོན་
བཅས་ ཁག་གསུམ་གྱི་སྟོན་ལས་ལུ་འབད་ལུ་ཡི།

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྡེ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚོད་རྒྱ་གཞི་འབད་བཅིན་ ཚོད་རྒྱ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐུ་འདུན་ལུ་ ཚོད་གཞི་འཇམ་ ལུ་ཡིག་ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་འདོན་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་མེད་པའི་ཁྲུངས་བསྐྱེལ་བའི་ཡང་།

1. རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཙཱ་ཚཱ་ཡ་༢༡།༢༤། དང་འབྲེལ་ཏེ་ མི་ངོ་ཆ་མཉམ་ལུ་ རྩ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་རིགས་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྡེ་སར་བཅར་གཏུགས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་རུང་ རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཙཱ་ཚཱ་ཡ་༢༡།༢༣། པ་ལྟར་ ཁྲིམས་ཐོག་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་གནད་སྲོད་ལས་མ་འགལ་བར་ལུ་གཏུགས་འབད་དགོ་ཟེར་ཡོད་པའི་ དེ་ཐད་ འབྲུག་གི་ཞི་ཚོད་དང་ཉེས་ཚུན་བའི་གནད་སྲོད་ཀྱི་དོན་ཚཱ་༣༡.༢ པའི་ནང་ རྩ་པན་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་(legal standing) ལྷན་པ་ཞིག་དགོ་པ་སྟེ་འབྲུག་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ (standing) ཟེར་མི་འདི་གཞུང་གི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ལུ་གཏུགས་པ་ལུ་གཞོན་འཆོ་ངོ་མའཇམ་ ཁྲིམས་མཐུན་གཞོན་འཆོ་ཙོག་དགོ་པ་ལག་ཆེས་ཡིན་པས།
2. ལུ་གཏུགས་པ་དེ་ མི་སྡེ་འདི་ཚོད་གཞི་ནང་ མི་སྡེ་འཇམ་འདོན་གྱི་ངོ་ཆ་ཡིན་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་དོན་ལུ་ ཞི་ཚོད་དང་ཉེས་ཚུན་བའི་གནད་སྲོད་ཀྱི་དོན་ཚཱ་༡༤།༡༤། དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལུ་གཏུགས་པ་ཡང་ གཞོན་འཆོ་ཙོག་མི་སྡེ་ཚཱ་གྱི་འབྲུག་མི་ཞིག་ཡིན་དགོ་ ལུ་ཡིག་ནང་ལས་ ཚོད་རྩ་ལུ་གཞོན་འཆོ་ག་དེ་སྟེ་ཙོག་ཅི་ག་དང་ གཞོན་འཆོ་ཙོག་མི་སྡེ་ཚཱ་གྱི་འབྲུག་མི་གཞན་ག་དང་ག་ར་ཡིན་ན་གསལ་ཏེ་གཏོ་མིན་ལུ་ ཡིན་རུང་ བཤེར་ཡིག་འདི་ལྷན་ལྷན་གསལ་ཚོགས་པའི་འབྲུག་གིས་བཤེར་ཡིག་ཡིན་ནི་འདི་གིས་ མི་སྡེ་འདི་ཚོད་གཞི་ཡིན་མེད་པའི་བཤེར་དང་ བཤེར་ཡིག་དེ་གཞོན་འཆོ་ཙོག་མི་སྡེ་ཚཱ་གྱི་མཐའ་དོན་ངོ་ཆ་བའི་བཤེར་ཡིག་བཟུམ་མཐོང་མ་ཡིན་པས། གཞུང་གི་ལུ་ལྷན་ལྷན་གྱི་འབྲུག་མི་སྡེ་ཚཱ་མཉམ་ལུ་པན་གཞོན་ཡོད་པ་ཅིན་ བཤེར་ཡིག་འདི་བཟུམ་ལུ་ གཞི་ཁྲུངས་མེད་ཟེར་ལུ་ཡི་ལུ་སྲོད་ནི་དེ་ འབྲུག་པའི་མི་སྡེ་ཚཱ་མཉམ་གྱི་ གཞི་རྟེན་འགན་ཁུར་ཡིན་མེད་ཚད་ མི་དམངས་གི་མཐའ་དོན་ཡིན་མི་འདི་གིས་ མི་སྡེ་འདི་སྟེ་ཚཱ་ཅིག་ལུ་བཀའ་ལུ་མེན།
3. ལུ་བཏབ་ནི་དེ་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙཱ་ཚཱ་ཡ་༤༡།༢༡། པའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ འབྲུག་པའི་མི་སྡེ་ཚཱ་མཉམ་གྱི་ གཞི་རྟེན་འགན་ཁུར་ཡིན་མེད་ཚད་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙཱ་ཚཱ་ཡ་༤༡།༢༡། པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་ ལྷན་ལྷན་གྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཐོན་ཁྲུངས་སྤྱི་སྟོན་བཀའ་སྟེལ་འབད་ནི་དང་ ལྷན་ལྷན་གཅིག་དབང་ གང་ཉུང་བཟོ་ནི་འདི་ཐབས་ཤེས་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཅིག་ཡིན། འབྲུག་པའི་མི་ལུངས་ཀྱིས་ ལྷལ་བཏབ་ཞིའི་ ལྷོ་འདོད་མེད་མི་དེ་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་ ལས་འགལ་བའི་ རླུ་ཁ་བཀལ་ཏེ་གདོང་གཡོགས་བརྒྱབ་མི་རུང་།

ཚུན་ལྷ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ ལྷོག་ལྷོགས་ཆོགས་པའི་ངོ་ཚབ་འབད་ ཅུ་ཁྲིམས་༡༩༧༧ པ་གིས་རྒྱབ་རྟེན་ཐོག་ གཞུང་ དང་གཞུང་འཛིན་ཆོགས་པ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་བཀལ་ནི་བདེན་ལུངས་མེད་མི་དེ་ཡང་ ཅུ་ཁྲིམས་༡༩༧༧ པའི་ བན་ལུ་ ལྷོག་ལྷོགས་ཆོགས་པ་གིས་ སན་ཐོག་ཅན་གྱི་འགན་ལུང་དང་ལེན་ཐོག་ལས་ གཞུང་དང་གཞུང་འཛིན་ཆོགས་ པ་གིས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དང་འབྲེལ་ཕྱ་ཡིན་མ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོས་ཡིན་པས། དེ་ཡང་ ལྷོ་ཆོགས་ནང་ལུ་ སན་ ཐོག་ཅན་གྱི་ཚུན་སྐུར་ཐོག་ལས་གཏོགས་ནི་དང་གཅིག་ཁར་ གཞུང་ལུ་ལེགས་འབྱོར་དང་ཆེ་མཐོང་ལྷན་པའི་ལྷོག་ ལྷོགས་འབད་དགོས་ཡིན་པས། ཅུ་ཆོན་༡༩༩༣ གྱི་ ལྷ་གཡུ་ལུ་ ལྷོགས་ལྷོགས་ཆོགས་པ་གིས་ བཅག་འབྲུག་ལུ་བའི་ གཞུང་འདི་ལུ་ལྷོག་ལྷོགས་འབད་ནི་དང་ སྤྱི་ལུ་ལྷོག་ལྷོགས་གཞན་ གནད་ལུངས་གསལ་ཞིའི་ཁར་ གཞུང་གི་སྤྱི་ལས་ འབབ་ཐངས་ལུ་ སྤི་བ་གོ་དེ་ནི་ཚུ་གི་ཐོབ་དབང་འདུག་ ཅུ་ཁྲིམས་༡༩༩༥ པ་ ཚུན་ལྷ་གིས་བསམ་ཞིབ་ལས་ ཅུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཅུ་ཆོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལྷོག་ལྷོགས་ཆོགས་པའི་འགན་ལུང་འདི་ ལྷོ་ཆོགས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ཚུན་སྐུར་འབད་ ཞེ་མ་གཏོགས་མེན་འདུག་ གོང་གི་དོན་ཆོན་ཚུ་ནང་ ལྷོ་ཆོགས་ནང་ལྷོག་ལྷོགས་ཆོགས་པའི་ཚུན་པ་ལུ་ གཞུང་འཛིན་ ཆོགས་པ་༡༧ གཞུང་། གིས་མ་ཉན་མ་དང་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་བཀལ་སྐྱེ་འཁོད་དེ་མེན་འདུག་ ལྷོག་ལྷོགས་ ཆོགས་པ་གིས་ གཞུང་ལུ་ཉེས་འཇུགས་བཟུགས་མི་འདི་ མི་སེར་ལུ་གདོང་ལེན་ཅན་གྱི་འཆར་སྤྱང་ཅིག་ཡིན་མ་མས། ད་ལྟོ་ལྷོག་ལྷོགས་ཆོགས་པ་འདི་ གཞུང་མེན་པ་ མ་འོངས་པའི་གཞུང་ཡིན་ལས་ ཆོགས་ཁང་ཆེན་མོའི་ནང་ལུ་ ལེགས་འབྱོར་དང་ཆེ་མཐོང་ལྷན་པའི་ལྷོག་ལྷོགས་འབད་དགོས་ཡིན། ཚུན་ལྷ་གིས་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ཞབས་ལུ་ལྷོགས་ལྷོག་ ལུས་པའི་ནང་གསལ་ བཤེར་ཡིག་འདི་བཟུམ་ངོས་ལེན་མཛད་པ་ཅིན་ འདི་གིས་མ་འོང་པ་ལུ་ མ་ཐེག་པའི་བྱེམ་ ཅུ་ ཁྲིམས་ལས་བརྟེན་པའི་ཆོབས་ཆེན་གྱི་གནས་སྐབས་གུར་འབྲུག་ཞིའི་ཉན་ཁག་ཡོད་པར་ལུས་ཡི། དེ་ཡང་ ལྷོ་ཆོགས་ བན་ལུ་ ལྷོག་ལྷོགས་ཆོགས་པའི་ལྷོ་འདོད་དང་ དགོས་འདོད་འཁོད་དེ་ གཞུང་དང་གཞུང་འཛིན་ཆོགས་པ་ དབང་དུ་ བསྐྱུ་མ་ཚུགས་པ་དང་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་བཤེར་ཡིག་ལུ་ཏེ་ གཞུང་ལུ་མེད་བཟོ་འོང་། དེ་མ་ཚད་ ལྷོག་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐྱོད་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཕྱོགས་ཚོགས་པ་གིས་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ལེན་ཏེ་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྩ་ལས་འགལ་བའི་ལྷ་
ཁོང་རའི་བསམ་དོན་ལྟར་སྤྱི་ཚོགས་དབང་ཉི་ཨོན་པས།

ཚུན་ལྷ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ ཚུན་རྩ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཞབས་སུ་ལུ་བའི་ཚུན་བཤེར་གྱི་གནད་དོན་འདི་ ཁྲིམས་བཟོ་
ལྷན་སྡེ་ནང་ལུ་ གཞིགས་ཞིབ་གནང་འཕྲོར་ཡོད། དེ་འབད་མ་ལས་ ཁྲིམས་ཞབས་ཀྱིས་ ཚུན་གཞི་ རོས་ལེན་མཛད་
མི་འདི་གིས་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་རིམ་ལུ་བར་བརྟམ་ཨོན་པས། དང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་གིས་དབྱེ་བཤེར་མཛད་པ་ཅིན་ རྩ་
ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་དང་མི་འབྲེལ་གྱི་དགོས་པ་འཆར་མ་ཨོན་པས། དང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་གི་ཁྲིམས་བཟོའི་
ལས་རིམ་ནང་ བར་གཏོགས་འབད་མཛད་དང་ ཉེ་མ་ལས་འབྲི་སློན་འབད་དགོཔ་ལག་ཆེས་སྡེ་ མཐོང་ཡོད་མི་དེ་ལུ་ སློན་
བཀག་མི་འབད་ག? གོང་གིས་གནད་དོན་འདི་ རྩ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨོན་པས་འདི་གིས་
ཚུན་རྩ་འདི་ཚུན་ཉོག་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་མ་མཛད་པའི་ཉེ་མ་གཞུང་ཡན་ལག་ལྷན་གི་རང་དབང་ཐ་དད་གྱི་ཚུན་ཉོག་གྲོས་ཐག་
བཅད་པ་མི་མཚམས་གཟེར་བའི་བསམ་འཆར་ལུ་མཐོང་ཨོན་པས། ཚུན་ལྷ་འཕྲོང་སྐྱོང་ལུ་ འབད་བ་ཅིན་ཚུན་རྩ་
གིས་ རྩ་ཁྲིམས་༡།༡༣། པ་གིས་བཀག་ཆ་འབད་མི་ དང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེའི་ས་ཁོངས་ན་ལུ་
འཇུལ་བཅུག་དོན་བཟུམ་འཆར་མ་ཨོན་པས། ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་གིས་བཞུལ་ལེན་ལུ་མི་ནང་གསལ་ ཁྲིམས་ཀྱི་
འདུན་སུར་ལུ་ ལྷོག་ཕྱོགས་འཇུག་ལས་ཚུན་བཤེར་བཅུགས་མི་འདི་ མཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ རོས་ལེན་མཛད་གྲུབ་པ་
བཞིན་ཏེ་ ཚུན་བཤེར་འདི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་དང་ལྷན་པ་ཨོན་པས་འདི་བཟུམ་མཚོན་བཏོན་མ་ཨོན་པས། དེ་ལུ་ ཚུན་རྩ་འདི་
ཁོངས་ལས་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་གིས་ ཚུན་བཤེར་བཅུགས་མི་འདི་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སུར་ལས་རོས་ལེན་གནང་
ཚར་ཡོད་པ་ལས་ ཚུན་ལྷ་འཕྲོང་སྐྱོང་ལུ་ཚུན་ལན་འདྲ་མིན་དང་རྒྱུས་པར་བཅུགས་ཡོད་མི་དེ་ལུ་ ཚུན་ལན་མི་ལུ་
ཚུན་ལྷ་གིས་ལྷ་མིའི་ཚུན་ཉོག་འདི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ནང་གྲོས་བསྐྱར་འབད་དོ་མེད་པ་ཨོན་པས། ཁྲིམས་དོན་ཚོགས་རྒྱུང་གི་
འཛིན་གྱིས་ལུ་མི་འདི་ བཅོང་ཁྲུལ་ ཅད་མ་དང་ ཅད་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་༤.༢ པ་
བཅའ་ཚན་ ༢ པ་ དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་བཅའ་ཚན་ ༡ པ་དང་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་ བཅའ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚན་ ༢ པ་དེ་ལས་ རྟོན་ཚན་ ༤.༡ པ་ ལེའུ་ ༣ པའི་བམ་ཚན་ ༣ པ་ཚུ་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་
འཁྲིལ་འཕྲི་སློན་འབད་ནིའི་གོ་ས་དོན་ལུ་སྤུལ་ཡི་ཟེར་ཞུས་ཡི།

ཕྱོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་ཁ་བྲུག་ལས་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་ལུ་ གཞུང་གིས་ ཞུལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་
འབད་མི་འདི་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཚན་ ༡ པའི་དོན་ཚན་ ༡༠ པ་ ཅུ་ཚན་ ༡༣ པའི་དོན་ཚན་ ༢ པ་དང་ ཅུ་
ཚན་ ༡༤ པའི་དོན་ཚན་ ༡ པ་ དེ་ལས་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༢ པ་ ༤ པ་དང་
དོན་ཚན་ ༡༤ པའི་༡༧༽ པ་དང་འཁྲིལ་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་གནང་བ་ མ་ཞུ་མི་འདི་ ཁྲིམས་དང་མ་མཐུན་མ་ཚང་
ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ འགལ་བ་ཡིན་པའི་ བཤེར་ཡིག་སྤུལ་ཡི། འདི་འབད་མ་ལས་ གོང་གི་གོ་ས་དོན་དང་ ཚུད་གཞི་
འདི་གཞིས་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་སོ་སོ་སླེ་ཡིན་མ་ལས་ ཚུད་ལྷན་གིས་ཉོང་ལས་ ད་ལྟོ་ ཁྲིམས་བཟོ་དང་ དྲང་ཁྲིམས་ཀྱིས་
དུས་མཉམ་ལུ་ངོས་ལེན་འབད་ཡོད་ཟེར་བདེན་ཁྲུངས་ཟང་མི་ཚོགས། ག་ཅི་ལས་བཅད་ལས་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་
འདུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༤༣ པར་ “འབྲུག་མི་ཚུ་གིས་ཁྲིམས་དོན་གྱི་མཛུགས་རིམ་ལག་ལེན་བསྐྱར་བཞིན་
ཡོད་མིའི་གནད་དོན་གྱི་རིགས་ཚུ་གསལ་བཟོ་དང་འབད་མི་ཚོགས་” ཟེར་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་ཕྱང་ ཚུད་ལྷན་གིས་ ཆེ་མཐོ་
ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ ཚུད་གཞི་འདི་གུ་ ངོས་ལེན་ཡོད་པ་སླེ་མཛུགས་པ་ཅིན་ དྲང་ཁྲིམས་ཀྱི་ཁ་བྲུག་ལས་ ཁྲིམས་
བཟོའི་རིམ་པ་ལུ་ བར་རྒྱུན་བརྒྱབ་ཡིན་མ་སླེ་ཞུ་མི་འདི་ འཛོལ་བ་སློབ་ཡིན་ཟེར་ཞུ་མིའི་བརྒྱལ་ལན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་འདུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ ༤༣ པ་འདི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལྷན་སྡེ་གིས་ དང་ལེན་མ་འབད་བའི་ཉེ་མ་
ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ངོས་ལེན་འབད་མི་གནད་དོན་ཚུ་རྒྱུང་མ་ཅིག་ལུ་འཇུག་ནི་ཡིན་མ་ལས་ ད་ལྟོའི་ གནད་དོན་
འདི་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་མ་འབྲུག་པའི་ཉེ་མ་ལས་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལྷན་སྡེ་ནང་ལུ་གསུང་གོས་བྱུང་ཞུག

ཚུད་ཉོག་འདི་གུར་དབྱེ་བཤེར་མཛུགས་ཞིའི་དབང་ཆ་ དྲང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་ལུ་ཡོད་པ་སླེ་ཆ་བཞག་རུང་ ཞུལ་རིགས་ལེགས་
བསྐྱར་འབད་ཡོད་མི་དེ་ ཅུ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཁྲིམས་གཞན་གྱི་དོན་ཁྲུངས་གཞི་ལས་ཡང་འགལ་བ་མེད་ཟེར་ཞུ་ཡི།
ཚུད་ཅུ་གིས་ཞུ་དོན་བཟུམ་མེན་པར་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དོན་ཚན་ཅིག་གི་ནང་ཡང་ ཞུལ་བསྐྱེའི་དོན་ལུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
གནང་བ་གོ་ས་དགོས་སླེ་མེད་ནི་འདི་གིས་ ཅུ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བའི་ལོ་རྒྱུ་མིན་ཞུག ཚུད་ཅུའི་བདེན་ཁྲུངས་ཀྱི་རྒྱུབ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གནང་བ་ལྟ་བུ་དང་ དེ་ལས་བཙོང་ལྟ་བུ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྟ་བུ་གི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་གི་གནད་དོན་། བརྒྱུད་ལྟ་བུ་།
ཡིན་པ་ཅིན་ གཞུང་གིས་ ལྟ་བུ་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་དང་བསྐྱར་བཙོང་ཆུ་འབད་མ་ཡིན།

ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ཆུ་གསལ་ཉོག་ཉོ་འབད་ཏེ་གོ་བ་ཅིན་ བརྒྱུད་ལྟ་བུ་ཐད་ཀྱི་གནད་དོན་། ལྟ་བུ་ཚད་གཏན་
འཁེལ་བཟོ་ནི་དང་བསྐྱར་བཙོང་འབད་ནི་། ཆུ་ བཙོང་ལྟ་བུ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྟ་བུ་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བམ་ཚན་
༡༠༥ལུ་༣ པའི་ རོན་ཚན་༤.༢ པ་དང་ བམ་ཚན་༢ པ་ལུ་༤ པའི་རོན་ཚན་༤.༡ པ་དང་ བམ་ཚན་༣ པ་ལུ་
༣ པའི་རོན་ཚན་༤.༡ གིས་ གཞུང་ལུ་དབང་ཚད་གནང་མ་མས་ཟེར་ལུ་ཡི།

དེ་འབད་མ་ལས་ གོང་གི་ བཙོང་ལྟ་བུ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྟ་བུ་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རོན་ཚན་ཆུ་གིས་ བཙོང་ལྟ་བུ་དང་
ཅ་དམ་ རྣང་ལྟ་བུ་གི་འགྲུ་གི་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་འདུན་ལུ་བཙུགས་མ་དགོས་པར་ བསྐྱར་བཙོང་དང་ གནང་བ་གོ་ལ་ནིའི་
དབང་ཚད་གཞུང་ལུ་ཡོད་པ་གསལ་མི་འདུག་ཟེར་ལུ་ཡི།

དེ་མ་ཚད་ ཚུད་ཚུ་གིས་ བཙོང་ལྟ་བུ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྟ་བུ་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དེ་ ཅ་ཁྲིམས་ཅ་ཚན་༡།༡༠ གི་ པ་གིས་
ཆ་མེད་བཏང་ཡོད་པའི་བདེན་ལཱ་ཟངས་ཡིན་པས། དེ་ཐད་ གཞུང་འཁོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཆུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ བདེན་
ལཱ་ཟངས་དེ་ལུ་གཞི་ཅ་མེད་ཟེར་ལུ་དགོ་མི་དེ་ཡང་:

འབྲུག་གིས་མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ རོན་ཚན་༢ པའི་ནང་ བཙོང་ལྟ་བུ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྟ་བུ་གི་བཅའ་
ཁྲིམས་ ཆ་མེད་ཡིན་མ་སྤེལ་འཁོད་པ་མེད་པའི་ཁར་ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དམིགས་དོན་དང་སློབ་འདོད་
ཡང་མིན་པས་ཟེར་ལུ་ནི། ཆ་མེད་བཏང་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་བཟོའི་དགོས་མཁོ་ཆེད་ཀྱི་ཡིན་མི་ བཙོང་ལྟ་བུ་དང་ ཅ་དམ་
རྣང་ལྟ་བུ་གི་གནད་དོན་ཆུ་ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་འཁོད་པ་མེད་པ་མ་ཚད་ བཏོད་ཡང་མི་བཏུབ་
ལས་བརྟེན་ ཆ་མེད་བཏང་པ་ཅིན་ལྟོ་འབྲུལ་སྤོམ་ཡིན་པས། གལ་སྲིད་ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་
བཙོང་ལྟ་བུ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ལྟ་བུ་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ཆ་མེད་བཏང་ནི་ཡིན་པ་ཅིན་ འདི་གྲར་ དམིགས་གསལ་གི་
རོན་ཚན་མེད་པར་གཞུང་གིས་དང་ལེན་འབད་མི་ཚུགས་ནི་ཡིན་པས།

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

། མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ རྟོན་ཚཱ་^༢ པའི་ནང་རང་ ཁྲིམས་གཞན་སྲུང་བཞག་གི་ཚིག་དོན་
འབྲུག་གི་ཕྱ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་གཞན་དམིགས་གསལ་དུ་འཁོད་མི་ མ་ཕྱིས་པར་ཟེར་འཁོད་
མི་དེ་གིས་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚཱ་^{༢།} པ་ལུ་གོ་ཤི་ཡིན་པས་ དེ་ནང་:

“དདུལ་ཕྱིས་ལྷན་འགལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་སྤྱོད་ལས་ཐོབ་ཡོད་མི་དང་ ཡང་ན་ ཆ་གནས་ཡོད་མི་འགན་ཁུར་
དང་ ཐོབ་དབང་ ཐོབ་ལམ་ དབང་ཆ་ འཁྲི་འགན་ཚུ་ལུ་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་ འཇུར་བ་མི་
འབད།”

འདི་གིས་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ ཆ་འཛོགས་ལྷན་གོང་ལས་ གཞུང་གིས་ “དབང་ཆ” སྲུང་བཞག་
འབད་ཤི་ཡིན་མ་དང་ དབང་ཆ་ཟེར་མི་འདི་ནང་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ལྷན་ བརྒྱུད་
འབྲེལ་གྱི་ཚད་གཞི་བཟོ་ནི་དང་ བརྒྱུར་བཅོས་འབད་ནི་ཡང་ཚུད་པ་ཡིན།

། གལ་སྲིད་ག་དེ་མ་ཅིག་འབད་ འབྲུག་གི་མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་
དམ་ རང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཆ་མེད་བཏང་རུང་ མ་མཐུན་མ་མེད་མི་དོན་ཚཱ་ཚུ་རྒྱུང་མ་ཅིག་བཏང་འོང་། བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་གཉེས་གྱི་ནང་ མ་མཐུན་མ་མེད་པའི་དོན་ཚཱ་མེད་པ་མ་ཚད་ ཕྱ་ཁྲིམས་ཚཱ་ཚཱ་^{༡།༢༠།} པ་དང་ཡང་
ཉུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་བཏང་དགོ་པའི་རྒྱུ་འགལ་མི་མཐོང་པས་ཟེར་ལུ་ནི།

གོང་གི་གྲལ་འབེབས་^༣པའི་ནང་ བདེན་ཁུངས་ཟང་མི་ལུ་མཁྲོས་པར་ སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ཀྱི་གོ་བ་ལེན་ཐངས་ཀྱི་ གཞི་
ཚུ་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ལས་དམིགས་གསལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཁྲུབ་དབང་ཆེན་ཡིན་པས། ཚུད་གཞི་
འདི་ནང་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཁྲལ་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཡིན་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་རྒྱུ་འགའ་ལེ་འཕྲོད་ཆོ་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་
ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ཁྲལ་ཆེན་ཡིན།

ད་རུང་ ཚོད་རྩ་གིས་ འབྲུག་གི་མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༩ པའི་ནང་ “ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ལས་
འབབ་ཁྲལ་བཅོམ་ཞེས་ཀའ་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ལ་དགོ།” ཟེར་འཁོད་ནི་འདི་གིས་ གཞུང་གི་ཁྲལ་གྱི་ཚད་གཞི་དང་
སྤྱི་བཅོས་འབད་མ་ཚོགས་སྤེལ་ཁྲལ་ཟེར་མི་དེ་ གཤམ་འཁོད་གནད་དོན་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་མི་བདེན་ཟེར་ལུ་ནི།

༡༽ ཚོད་རྩ་གིས་ དོན་ཚན་འདི་གི་གོ་བ་ལེན་ཐངས་ བརྒྱུད་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ཁྲལ་གྱི་ཚད་གཞི་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བཅོམ་
ཡིན་མ་སྤྱོད་ཀའ་ལེན་ལུ་ འདི་གི་ཐད་དུ་ གོང་ལུ་གལ་འབབས་༩ པའི་ནང་འཁོད་ལྟར་ ཁྲིམས་བཅོམ་ལྷན་སྤེལ་གིས་
བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒོ་གལས་ བརྒྱུད་ཁྲལ་བསྐྱར་བཅོས་དང་ལེགས་བསྐྱར་འབད་
ནིའི་དབང་ཆ་ གཞུང་ལུ་གནང་ལུ་ འདི་བཟུམ་དབང་ཆ་དང་ གཞུང་ལུ་སྤྲོད་ནི་གི་དོན་ལུ་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་
ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་བརྩམས་ལུ་ག།

༢༽ ཐད་ཀར་ཁྲལ་ གསར་པ་བཀལ་ནི་དང་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་ཡིན་པ་ཅིན་ གཞུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ལས་གནང་བ་
ལེན་དགོས། དངུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ཐངས་༤ པའི་ནང་ ཐད་ཀར་གྱི་ཁྲལ་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནིའི་
དབང་ཆ་དང་གཞུང་ལུ་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ འབབ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་དག་པ་ཅིག་ལུ་ འཕྲི་སྤྲོད་གྱི་
སྒོ་ལ་འཆར་ལུ་ལུ་གལ་སྤོད་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༩ པའི་ ཁྲལ་བསྐྱར་བཅོས་ལུ་
འཇུག་པ་ཅིན་ གཞུང་ལུ་དབང་ཆ་མེད་མི་ འབབ་ཁྲལ་གྱི་གནད་དོན་ ཐད་ཀར་ཁྲལ་ལུ་རྒྱུང་ཅིག་འཇུག་ནི་
ཡིན་མ་ལས་ གོ་བ་དེ་བཞིན་ལེན་དགོ།

རྩ་སྤྲོད་གིས་བཀལ་ལུན་ལུ་བའི་ནང་གསལ་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༩༧ པའི་ནང་
འགན་ཁུར་གཞན་ཚུ་གི་ནང་ལས་ དངུལ་རྩིས་སྤོད་པའི་འགན་ཁུར་གྱི་གངས་སུ་ “འབབ་ཁྲལ་དང་ ཐོན་ཁྲལ་
བསྐྱེད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་ ཐོན་ཁུར་བཞོད་ནི།” ཟེར་ཚུད་དེ་ཡོད་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

མི་དེ་ ཚུད་ཕྱི་ལོ་འབད་བཅེན་ ལྷལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གནང་བ་ལྟེ་འཛིན་པའི་དབང་ཚད་ སྤྱི་ཚུགས་རྒྱུང་མ་ཅིག་ལུ་
ཡོད་པ་སྤྱི་གོ་བ་ལེན་མ་ཡིན་པས་ འདི་འཛིན་བཀའ་ལན་གཤམ་འཁོད་ལྟར་ལུ་ལྷུ་ཡི།

༡༽ རོན་ཚན་འདི་ ལྷལ་གྱི་རྣམ་མཁན་མཁན་ལྷན་ལྷལ་དང་བརྒྱུད་ལྷལ་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་འབྲེལ་ཉི་གོ་བ་ལེན་
དགོས། དེ་ཡང་ བརྒྱུད་ལྷལ་གྱི་རྣམ་མཁན་བཙུན་ལྷལ་ ཅན་ལྷལ་དང་ ཅན་ལྷལ་ཚུ་གི་ཚད་གཞི་གཏན་འཁེལ་
བཟོ་ཞི་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཞི་གི་དབང་ཆ་གཞུང་ལུ་གནང་ཡོད་ཅུང་ མཁན་ལྷལ་གྱི་ཚད་གཞི་བཟོ་ཞི་དང་
བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཞི་དབང་ཚད་ སྤྱི་ཚུགས་ལུ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་ཚུ་ འབབ་ལུངས་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་
ཚན་༡ པ་ ལེ་ལྷུ་༥ པའི་རོན་ཚན་༤༥༡ དང་ བམ་ཚན་༢ པ་ ལེ་ལྷུ་༥ པའི་རོན་ཚན་༡༢༡ དང་ བམ་ཚན་༣ པ་
ལེ་ལྷུ་༣ པའི་རོན་ཚན་༡༤ པའི་ནང་ གསལ་འཛིན་འབད་འཁོད་ཅི་འདུག་ཟེར་ལུ་ཡི།

དེ་འབད་མཁན་ལས་ གོང་ལུ་འཁོད་མི་རོན་ཚན་ཚུ་གི་འགབ་མི་ལྷལ་རིགས་ལུ་ གཞུང་གིས་བསྐྱར་བཅོས་འབད་འདོད་
ཡོད་པ་ཅིན་ སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་གནང་བ་ལེན་དགོས། ལྷལ་ཚད་ཚུ་ འབབ་ལུངས་ལྷལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བཀོད་
དེ་ཡོད་པ་ལས་ སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་འཕྲི་སྤོན་གནང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་ཉི་མ་གཏོགས་ གཞུང་གིས་བསྐྱར་བཅོས་སམ་ ལེགས་
བསྐྱར་འབད་མི་ཚོག་ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རོན་ཚན་༡༤༡ ལུ་ པ་ནང་གི་དགོས་མཁོ་འདི་ སྤྱི་
ཚུགས་ཀྱི་གནང་བ་དགོས་མི་ ཚོང་སྤྲེའི་འབབ་ལུངས་ཀྱི་ལྷལ་ཚད་དང་ ཚོང་ལས་འབབ་ལུངས་ཀྱི་ལྷལ་ཚད་ལྟར་གོ་བ་
ལེན་དགོས་ཟེར་ལུ་ཡི།

༢༽ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རོན་ཚན་༡༤༡ ལུ་ པའི་ནང་ དབུལ་ཕྱིས་སྤོན་པའི་ལྷལ་ཚད་གཏན་
འཁེལ་དང་ཡང་སང་འབད་ཞི་དབང་ཚད་ཀྱི་སྤོན་ལས་མ་འཁོད་པས། རོན་ཚན་འདི་ནང་ དབུལ་ཕྱིས་སྤོན་པའི་
འགན་ལུར་གྱི་གལ་ལས་ ལྷལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་གོ་སྐབས་ སྤྱི་ཚུགས་ནང་བཅུགས་ཞི་དེ་འགན་ལུར་འཁོད་པ་
ཨིན་མ་དང་ འགན་ལུར་དེ་ཡང་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱམ་ཉི་སྤྱོད་དགོས་སྤྱི་གོ་བ་ལེན་དགོ་ ཚུད་རོན་འདི་ནང་ མཁན་ལྷན་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ལྷུ་གུ་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་གནང་བ་ལེན་དགོས་པ་གཏོགས་ སྐར་ལས་དངུལ་ཕྱི་སློན་པོ་ལུ་ བཙོང་ལྷུ་དང་ བཅའ་
དམ་ རང་ལྷུ་གུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཚད་གནང་སྟེ་ཡོད་མི་ བརྒྱད་ལྷུ་གུ་དོན་ལུ་སྐྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་མི་དགོ།

༣། མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་སློན་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༧། ཡ། པའི་ནང་འཇུག་ཚུལ་དེ་ དོན་ཚན་༢། པའི་ནང་
“དངུལ་ཕྱི་སློན་ལག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་སྤྱོད་ལས་ཐོབ་མི་དང་ ཡང་ན་ ཆ་གནས་ཡོད་མི་འགན་ཁུར་དང་
ཐོབ་དབང་ ཐོབ་ལམ་ དབང་ཆ་ འཁྲི་འགན་ཚུ་ལུ་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་ འགྱུར་བ་མི་འབད་”
ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ཉེང་སྐུལ་རང་བཀག་དམ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་འབད་མཐུ་ལས་ བཙོང་ལྷུ་ ཅད་མ་
དང་ནང་ལྷུ་ བསྐྱུར་དང་ བསྐྱུར་བཙོང་སམ་ལེགས་བསྐྱུར་འབད་ནི་འདི་དབང་ཆ་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་སློན་བཅའ་
ཁྲིམས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ཉེ་མ་ལས་ དངུལ་ཕྱི་སློན་པོ་དང་གཞུང་ལུ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ དབང་ཆ་འཕྲོ་འབྲུད་དེ་རང་
སྤྱོད་ནི་ཨིན་པས། མི་དམངས་དངུལ་ཕྱི་སློན་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢། པའི་དོན་ ཆེད་དམིགས་སྒོ་ལས་ བཙོང་ལྷུ་
དང་ ཅད་མ་ རང་ལྷུ་གུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཙོང་ལྷུ་ ཅད་མ་དང་ནང་ལྷུ་གཏན་འཁེལ་དང་བསྐྱུར་བཙོང་
འབད་ནི་འདི་དབང་ཆ་གཞུང་ལུ་ གནང་སྟེ་ཡོད་མི་དོན་ཚན་སྐར་བཞག་འབད་མ་ཨིན་པས། ལ་གསལ་སྟེ་ལུ་བཙོན་ མི་
དམངས་དངུལ་ཕྱི་སློན་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐར་བཞག་གི་དོན་ཚན་༢ པའི་འོག་ལུ་ གཞན་དམིགས་གསལ་ཏུ་འཁོད་མི་
ཟེར་མི་འདི་གིས་ བརྒྱད་ལྷུ་གུ་ཚད་གཞི་ གཏན་འཁེལ་དང་བསྐྱུར་བཙོང་གི་དབང་ཚད་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་
ཕྱི་སློན་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢། གིས་སྐར་བཞག་འབད་ལུ་གཟེར་ལུ་ཡི།

༤། ཚུང་ལྷུ་འཇུག་ལས་ དོན་ཚན་འདི་ཚུ་གི་ཁྲིམས་བཟོའི་དམིགས་དོན་ ཉམ་དུ་འབད་དགོས་འདུག་ཟེར་ལུ་
ཡི། དེ་ཡང་ སྐབས་ཐོག་གི་གནད་དོན་ བཙོང་ལྷུ་དང་ ཅད་མ་ རང་ལྷུ་གུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ གཞུང་ལུ་ ལྷུ་
ཚད་བསྐྱུར་བཙོང་གི་དབང་ཚད་གནང་མི་དེ་ སློབ་ཏུ་དཔལ་འཕྲོར་གི་གནས་སྐབས་གོང་ལེན་འབད་དགོས་པེ་
འཕྲོན་ཚེ་ འདི་བཟུམ་མའི་གནས་སྐབས་གོང་ལེན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ སྐྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོགས་ཡུན་ ཡུན་འགྲངས་ཏི་
བཞག་ནི་འདི་གནས་སྐབས་མེད་པ་ལས་ སློབ་ཏུ་གི་ཐབས་ཤེས་སྟོན་ནི་འདི་དོན་ལུ་དབང་ཚད་གནང་ཡོད་པ་དང་ ལོ་བསྐྱུར་

༄༅ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་གྲི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

གྲི་འཆར་དངུལ་གྱི་ཐད་ཡང་ མྱོ་བུར་གྱི་ལྷ་ལེ་འཕྲོ་པ་ཅིན་ གཞུང་ལུ་འབབ་ཁུངས་བཟོ་བ་སྐབས་བདེ་ཞི་དོན་ལུ་
ཨིན་མ་མ་ཚད་ དཔལ་འབྱོར་སྲིད་བྱུས་དང་འབྲེལ་ཉི་ ཉོ་སྤྱོད་བཀག་གསལ་དང་སློབ་སྦྱོར་ འཛོལ་བསྐྱར་ཚད་མཉམ་
དང་ སྤྱིར་བཏང་གི་སྤྱི་སྟོན་མཉམ་དང་ལུན་བརྟན་གྱི་འཕེལ་སྐྱེད་ཡར་བྱུག་བཏང་ནི།

ཚུན་ཅུའི་ལ་ཐུག་ལས་ ཅུ་ཁྲིམས་གྲི་ཚུ་ཚུ་༡༣།༢༽ པ་ལྟར་ ཁྲལ་རིགས་གྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ གཞི་བཅུགས་འབད་
ཡོད་པའི་ཁྲིམས་བཟོ་འཕྲོ་གནད་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་དགོ་ཟེར་ལུ་ལུག་ ཚུན་ཞུ་གི་འབད་བ་ཅིན་ ཁྲིམས་བཟོ་འཕྲོ་གནད་སྤྱོད་དང་
འབྲེལ་དགོ་དེ་ཡང་ གཞུང་གིས་འབབ་ཁུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་དུ་འཁོད་པའི་ཁྲལ་རིགས་ སྤྱིར་བཏོན་
འབད་མ་དང་རྒྱུ་མ་ཅིག་འབྲེལ་དགོ་པ་ཨིན་པས། ལ་གསལ་སྤེལ་བ་ཅིན་ གཞུང་གིས་ འབབ་ཁུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་
ཁྲིམས་ བམ་ཚན་དང་པའི་ལེ་བུ་༤ པའི་དོན་ཚན་༤༥ པའི་འོག་ ཚོང་སྤེལ་འབབ་ཁུངས་ཁྲལ་ཚད་ལུ་སྤྱིར་བཏོན་ ཡང་ན་
བམ་ཚན་༢ པ་ ལེ་བུ་༥ པའི་དོན་ཚན་༡༢ པའི་འོག་ ཚོང་ལས་དབབ་ཁུངས་གྱི་ཁྲལ་ཚད་ལུ་སྤྱིར་བཏོན་ ཡང་ན་
བམ་ཚན་༣ པ་ ལེ་བུ་༣ པའི་དོན་ཚན་༡༤ པའི་འོག་ རང་སྲིད་འབབ་ཁུངས་གྱི་ཁྲལ་ཚད་ལུ་སྤྱིར་བཏོན་འབད་དགོ་
པ་ཅིན་ ཅུ་ཁྲིམས་ཅུ་ ཚུ་ཚུ་༡༣།༢༽ པར་འཁོད་པའི་ གནད་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་དགོ་མ་གཏོགས་བཅོང་ཁྲལ་དང་
ཅད་མ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་ བསྐྱུས་པའི་གནད་དོན་གྱི་ཁྲལ་རིགས་ཚུ་ གནད་སྤྱོད་འདི་དང་འབྲེལ་མི་དགོ།

ཚུན་ཞུ་གི་བསམ་འཆར་ལས་འབད་བ་ཅིན་ ཉེ་མའི་བཅའ་ཁྲིམས་སོ་སོ་དང་ ཅུ་ཁྲིམས་གྱི་དགོངས་དོན་རྟགས་མཐུན་
དང་མཐུན་འབྲིག་བཟོ་ནི་དེ་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྤྱི་གྲིས་བཟོ་བྱུགས་བསྐྱེད་དེ་མཛད་འཕྲོ་ལུ་ཨིན་པས། དེའི་སྐབས་སུ་
ཁྲིམས་གྱི་རིང་ལུགས་གྱི་མཐའ་དོན་ངེས་གཏན་བཟོ་བཟུལ་ གཞུང་གི་ཐུག་ལྷན་མཛད་པ་དང་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་
ཐད་ཀར་དུ་འགལ་བ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ ད་ལྟོ་ཆ་གནས་ཡོད་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ལམ་ལུགས་ཚུ་གི་ལམ་སྟོན་ལུ་
གནས་དགོ། དེ་དང་འབྲེལ་ཉི་ བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་གི་དོན་ཚན་ཚུ་ ཅུ་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་ཡོད་མེད་ བཅའ་ཁྲིམས་
བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་མ་དང་གཏོགས་མི་ཤེས་པས་ཟེར་ལུ་ཡི། གནས་སྐབས་འདི་བཟུམ་ནང་ལུ་ ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ལུ་
རྟགས་མ་མཐུན་འཕྲོ་ཚད་ཅིག་གིས་དུས་ལུ་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པ་གིས་ གཞུང་ ཁྲིམས་གྱི་འདུན་སྐར་བཀལ་བ་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྡེ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཅིན་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ཉེ་མའི་བཅའ་ཁྲིམས་དེ་ཚུ་གུར་ བསྐྱར་བཅོས་མ་གྲུབ་ཚུན་ གར་ལུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་
མཛད་དེ་ གཞུང་གིས་ཕྱག་ལུ་མ་མཛད་པར་སྟོན་ནི་ཐབས་ལམ་གཞན་མིན་ལུ་གཟུང་ལུ་གཟུང་ གནས་སྤངས་འདི་བཟུམ་
ལུ་མི་འབྲུག་ནི་འདོན་ལས་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་མཛད་སྟོན་ཚུ་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་ལཱ་བརྒྱུད་དེ་ མཛད་པ་ཅིན་
འོས་བབ་ཆེ་ནི་ཨིན་པས།

ཚུན་ཟླ་གིས་འབད་བཅིན་ ཁྲིམས་ཞབས་ཀྱི་སྟན་སྟོན་ལུ་ ད་རེས་ཀྱི་ཚུན་གཞི་འདི་ གཞུང་དང་མེན་པར་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་འདུ་དང་ཨིན་མ་བཟུམ་འདུག་ དེ་ཡང་ གཞུང་གི་ཁྲུལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་དེ་ ཚོགས་ཁང་གི་འབྲུག་
མི་མང་ཤོས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དེ་ཆ་འཛོག་གྲུབ་ལུ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་པའི་ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ ཚོགས་ཁང་གི་
གྲོས་ཚེད་ཨིན་མ་ཚེད་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་མཛད་དང་ དེ་ལྟུ་ཅུ་སྟན་ལག་དང་གཞུང་གིས་ འཆར་དེ་ལྟུ་གི་དགོས་
མཁོ་ཚུ་ སེམས་ཁར་དེས་ཉེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་བསྐྱེད་མ་ཡང་གནང་ལུ་ ཚུན་ཅུ་ལུ་ཁེ་རྒྱུ་མ་བཏུབ་གཙོ་བོ་
ཚོགས་ཁང་གི་གྲོས་ཚེད་ལུ་ཨིན་པས། གྲོས་ཚེད་སེམས་ཁར་མ་འབབ་རུང་ གཤམ་འཁོད་གནད་དོན་གཉིས་ལུ་བརྟེན་ཉེ་
གྲུས་ཞབས་འབད་དགོ།

དང་པ་ ཚུན་དང་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པ་ཡང་ འདི་གི་འབྲུག་མི་ཨིན་མི་ གཙུག་སྡེ་ཅིག་གི་གྲོས་ཚེད་ལུ་
ཚུན་འབྲུག་འབད་ནི་དེ་ རང་གིས་རང་ལུ་དགག་པ་བརྒྱབ་ཨིན་པ་དང་
གཉིས་པ་ ཚོགས་ཁང་འབྲུག་མི་མང་ཤོས་ཀྱི་གྲོས་ཚེད་ལུ་ མ་གནས་མི་དེ་ ཅུ་ཁྲིམས་ ༡༧།༡ པ་
དང་༡༧།༢ པ་ འཁོད་པའི་ མང་དབང་དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ཅུ་ལུ་ཚུན་འབྲུག་འབད་ནི་འདི་
བརྟེན་སྟོན་ཨིན།

ཚུན་ཅུ་འཁྲུག་ལས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཚུན་ ༡༤ པའི་དོན་ཚན་ ༡ པའི་ནང་གསལ་ “ཁྲུལ་འབབ་ རྒྱལ་ཡོན་
བསྐྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཞན་ཚུ་བཀལ་བ་ ཡང་ན་ སོར་བཅོས་ཚུ་ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་འབད་ནི་མེད་ ཟེར་སྐབས་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་གྲི་འདུན་སྐ
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་ ལྷལ་གྲི་རིགས་བཀའ་ཉི་དང་ བསྐྱར་བཅོས་ ཉམ་རང་འབད་
རུང་ དེ་དང་འཁྲིལ་བའི་ ཁྲིམས་བཟོའི་ནང་ལས་ གནང་བ་གྲུབ་དགོཔ་སྟེ་གོ་དགོཔ་ཡིན།
ཚུན་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ ཟེར་མི་འདི་ ལྷལ་གྲི་རིགས་བཀའ་ཉི་དང་ བསྐྱར་བཅོས་ ཉམ་རང་འབད་
རུང་ དེ་དང་འཁྲིལ་བའི་ ཁྲིམས་བཟོའི་གནང་བ་གྲུབ་དགོཔ་སྟེ་ གོ་དོན་ལེན་མི་འདི་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་
ཁྲིམས་དོན་ཚན་དགུ་པར་ “ལྷལ་རིགས་གྲི་སློལ་ས་ འོང་འབབ་བཟོའི་གནང་བ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་གྲི་གོལ་དགོ” ཟེར་
འཁོད་ཡོད་དེ་མི་དང་ དོན་ཚན་ ༡༤ པའི་ ༡༧། པར་ “དདུལ་ཕྱིས་བློན་པོའི་འགན་ཁུར་གྲི་གྲངས་སུ་ སྤྱི་
ཚོགས་ལུ་ ལྷལ་རིགས་གྲི་འབྲུག་ལམ་ཚུ་གི་ གོ་ས་འཆར་བཀོད་ནི།” ཟེར་མི་དང་རྟེན་གསལ་མཐུན་མས།

གལ་སྲིད་ ཚུན་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ ཟེར་མིའི་གོ་བ་འདི་ ལྷལ་བཀའ་ཉི་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་
ཚུ་ ཁྲིམས་གྲི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབད་ནི་ཡིན་ཟེར་ལེན་པ་ཅེན་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ ལྷལ་གྲི་རིགས་བཀའ་ཉི་
དང་ ཡར་སེང་འབད་ནིའི་ནང་ འདྲི་བཀོད་འབད་ནིའི་ དབང་ཚད་མིན་འདུག། འོག་ཅིག་ལ་ཐུག་ལས་ གཞུང་
གིས་ གནང་དང་མ་འཁྲིལ་བར་ ལྷལ་གྲི་རིགས་བཀའ་ཚོག་ནི་ ཡང་ན་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོག་ནི་ཡིན་ལས་ ཚུ་
ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཁྲིམས་བཟོའི་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལྷན་སྟེ་གི་བར་ན་ འགག་བའེར་དང་ ཚད་
སྟོམས་འབད་དགོཔ་ཡོད་མི་འདི་ མ་པ་ལས་ར་མེད་པ་སྟེ་འགྲོ་ནི་ཡིན་མས།

ལྷལ་གྲི་རིགས་ལས་ དམིགས་གསལ་དུ་ལྷལ་ཡར་སེང་འབད་ནི་འདི་ མི་མང་གི་འཚོ་སྤོང་ལུ་ གལ་གནད་ཆེ་
བའི་འགྲུར་ཁྱད་སྟོན་ཡོད་པ་ལས་ ཚུ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་ནང་ འོག་སུ་སྟེ་འཁོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་འབད་མ་ལས་ མི་
སེར་ཚུ་གི་ འབྲུས་མི་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་ནང་ གཞུང་གིས་ ལྷལ་རིགས་བཀའ་ཉི་དང་ ཡར་སེང་འབད་ནིའི་ གོ་ས་
འཆར་ཚུ་ ཉམ་རང་བཀོད་རུང་ དེ་ལུ་ གོ་ས་བསྐྱར་ཞིབ་པར་ གནང་དགོཔ་འདི་ རེ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། དགོངས་དོན་
འདི་ལུ་བཞག་སྟེ་ ཚུ་ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་ཚུ་ཚན་༡༤ པའི་དོན་ཚན་ ༡ པ་ ལག་ལེན་བསྐྱར་སྤོང་འབད་འབབ་ལུ་ ཚུ་
ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་ཚུ་ཚན་༡༣ པའི་དོན་ཚན་༢ པར་ “ཉི་རུ་དཔུང་ཡིག་དང་ དདུལ་ཕྱིས་གྲི་དཔུང་ཡིག་ཚུ་ རྒྱལ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཁྲིམས་གཅིག་ནང་ འགོ་ཐོག་བརྩམས་ཞེ་ཡིན་རུང་ ཁྲིམས་བཟོའི་དཔུང་ཡིག་གཞན་གྱི་ཐང་
ཚོགས་ཁང་གང་རུང་ནང་ འགོ་བརྩམས་ཚོགས།” ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད།

ཁྲུང་ལུ་མི་དམངས་དངུལ་འབྲེལ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ནང་འཁོད་ཡོད་མི་འདི་ ཁྲུང་ལུ་མི་གས་གོ་
ར་རྒྱུད་པའི་ ཐང་ཀར་གྱི་ཁྲུང་ ཡང་ན་ བརྒྱུད་ཁྲུང་དང་ གཞན་ཁྲུང་ལུ་མི་གས་ཚུ་ལུ་གོ་ཞེ་ཡིན། མི་དམངས་དངུལ་
ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལྔ་ པའི་ནང་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་ ཁྲུང་ལུ་མི་གས་འདི་ ཚུ་རྒྱ་གིས་བདེན་ལུངས་ལྟར་
བརྒྱུད་ཁྲུང་ཡང་རྒྱུད་པའི་ ཁྲུང་གི་མི་གས་ གཅི་ཡིན་རུང་ཚུ་དཔ་ཡིན་མཁའ་སྐུ་ གཞུང་གི་དངུལ་ཕྱིས་འཛིན་སྐྱོང་གི་
ཁྲུང་ཚོས་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་མཚམས་འཛིན་འབད་མ་ཡིན་མཁའ་སྐུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་འོ་སྤོང་གི་ནང་གསལ་ལྟར་
“འབྲུག་གི་མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐོན་ལུངས་ཚུ་གི་ལག་ལེན་དོན་སྤྲོད་ཅན་དང་
འཛིན་པའི་ཕན་ཐོག་ གོང་འཕེལ་གཏང་ཞེ་དང་ འགན་ཁྲིམས་ཟབ་བཟོ་ཞེ་ དངུལ་ལས་སྲིད་བྱུས་བརྟམ་ཏོག་ཏོ་དང་
ཡུན་བརྟན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་དབང་ཚད་སྤོང་ཐོག་ལས་དང་ སྤྲོད་འཛིན་གྱི་སྤོང་ལས་ གཞུང་གི་དངུལ་
ཕྱིས་འཛིན་སྐྱོང་ མཚམས་འཛིན་འབད་ཞེ།” ཟེར་མི་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ནང་ མི་དམངས་
དངུལ་ཕྱིས་དང་ ཅན་མ་ ཕྱིས་ལྟ་ མ་དངུལ་ དཔུང་བཟོ་ བསྐྱེན་འགྲུལ་ གནང་སྤྱིན་ཚུ་རྒྱུད་པའི་དངུལ་ཕྱིས་འཛིན་
སྐྱོང་འདི་གིས་ སྤྱོད་ཐུང་སྤོང་མ་ཡིན།

དེ་བཟུམ་འབད་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡༤ ། ༡༥ ། པ་ལྟར་ དངུལ་ཕྱིས་སྤོང་པའི་གིས་
འགན་ལུང་འདི་ ཁྲུང་ལུ་མི་གས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་ཐོས་འཆར་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་བཀོད་ཞེ་ཟེར་མི་འདི་ནང་ཡང་ ཚུ་རྒྱ་
གིས་བདེན་ལུངས་ཟབ་དོན་ལྟར་བཟུམ་སྤོང་ བརྒྱུད་ཁྲུང་མ་ཡིན་པའི་ གཞན་ཁྲུང་ལུ་མི་གས་ཚུ་ལུ་ཡང་གོ།
ཚུ་རྒྱ་གིས་ བཟོང་ཁྲུང་དང་ ཅན་མ་ རང་ཁྲུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༡ པ་ ལེ་ལྟར་ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༢
པར་ “འབྲུག་གི་བཟོང་ཁྲུང་གི་ ཁྲུང་ཚད་བཟོ་ཞེ་དང་ བསྐྱེན་བཟོས་འབད་དགོས་ཚུ་ལུ་འབྲུག་གཞུང་གིས་ཆ་འཛིན་
གནང་ཞེ་ཡིན།” ཟེར་འཁོད་ཡོད་མི་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལྔ་ པར་ “ཁྲུང་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

རིགས་ཀྱི་སྒོ་ལས་འོང་འབབ་བཟོ་ནིའི་གནང་བ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འགོལ་དགོ། ཟེར་མི་དང་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་
བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༧༩ པར་ “དངུལ་ཕྱིས་སློབ་པའི་འགན་ཁུར་གྱི་གངས་སུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ ལུལ་
རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་རྩུ་གི་གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི” ཟེར་མི་གཉིས་དང་མི་མཐུན་པས། འདི་འབདམ་ལས་ མི་
དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢ པར་ པ་དང་༡༧༩ པ་དང་འབྲིལ་ བཙོང་ལུལ་དང་ ཅད་མ་
ནང་ལུལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༡ པ་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་༧.༢ པ་རྩུ་ ཆ་མེད་ཡིན།

བཙོང་ལུལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལུལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༡ པ་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་༧.༢ པ་འདི་ མི་
དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གྱིས་ ཆ་མེད་བཏང་ཡོད་མི་འདི་ བཀོད་ཁྲིམས་ནང་གི་ སྤྱིར་བཏང་
གཞི་ཙམ་གོ་དོན་ནང་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ མ་འགྲིགས་པ་ཐོན་མ་ད་ བུལ་ལས་འཐོན་མིའི་
ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་འདི་ལུ་ ཆ་གནས་བཟུང་དགོ་ཟེར་ཡོད་མི་དང་དོན་མཐུན་འདུག།

ལྷག་པར་དུ་བཙོང་ལུལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལུལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༡ པ་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་༧.༢ པ་
འདི་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཚན་༡༧ པའི་དོན་ཚན་༡ པར་ “ལུལ་འབབ་ གླ་ཡོན་ བསྐྱུང་གི་ཆ་ཤས་གཞན་རྩུ་
བཀལ་བ་ ཡང་ན་ སོར་བཙོང་སྐྱུ་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་འབད་ནི་མེད།” ཟེར་མི་དང་རྒྱལ་འགལ་ཡིན་མ་ལས་ ཅུ་
ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ ཅུ་ཚན་༡ པའི་དོན་ཚན་༡༠ པ་དང་འབྲིལ་ བཙོང་ལུལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལུལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་
བམ་ཚན་༡ པ་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་༧.༢ པ་འདི་ རུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཡིན།

དེ་མཚུངས་ བཙོང་ལུལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལུལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༢ པ་ ལེའུ་༧ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ པ་
དང་ བམ་ཚན་༣ པའི་དོན་ཚན་༧.༡ པ་རྩུ་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ ཆ་མེད་གཏང་མ་ཚུད་ ཅུ་
ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འབྲིལ་ རུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཡིན།

ཚུད་ལྷའི་བདེན་ལུངས་ལྟར་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ བཙོང་ལུལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལུལ་བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་ཆ་མེད་གཏང་པ་ཅིན་ གཞུང་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་བཙོང་ལུལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ལུལ་རྩུ་བཀལ་ནིའི་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

དགོངས་དོན་མེད་པ་སྟེ་འགྲོ་སྲིད་ནི་མས་ཟེར་མི་དེ་ལུ་བལྟ་བཅེན་ ཚུང་ཕྱི་གིས་བདེན་ཁྲུངས་ཟང་མི་ནང་ བཙོང་ཁྲལ་
དང་ ཅད་མ་ ནང་ཁྲལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ བམ་ཚན་། ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༢ ས་ བམ་ཚན་
༢ ས་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ ས་དང་ བམ་ཚན་༣ ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ ས་ཚུ་ མི་དམངས་
དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ ཆ་མེད་སོང་ཡོད་ཟེར་བཀོད་མི་འདི་ ཉ་མ་གོ་བས། བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་
ཁྲལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཞན་༩༩ སོ་ དེ་གི་ཤུལ་ལས་ བཙོ་མི་གི་ཁྲིམས་དང་ ཕྱ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་
དགོངས་དོན་ཚུ་ལུ་ ཆ་གནས་འཛིན་པའི་ཡུན་ཚུན་ གཞུང་གིས་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་ལག་ལེན་འབྲེལ་བ་དགོངས་ཡིན།

བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ཁྲལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ཉ། ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༢ ས་ བམ་ཚན་
༢ ས་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ ས་དང་ བམ་ཚན་༣ ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ ས་ཚུ་ མི་དམངས་དདུལ་
ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢༡ ས་ ས་ “དདུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་སྲོལ་ལས་ཐོབ་ཡོད་མི་
དང་ ཡང་ན་ ཆ་གནས་ཡོད་མི་ འགན་ཁྲུང་དང་ ཐོབ་དབང་ དབང་ཆ་ འཁྲིའགན་ཚུ་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་
དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་ འགྱུར་བ་མི་འབད་” ཟེར་འཁོད་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་ ཚུང་ལྷ་གིས་ལུ་དོམ་བཟུམ་སྟེ་ སྲུང་འཛིན་
མི་འབད།

བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ཁྲལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་། ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༢ ས་ བམ་ཚན་༢
ས་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ ས་དང་ བམ་ཚན་༣ ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ ས་ཚུ་གིས་ གཞུང་གིས་ ཁྲལ་
ཚད་བཙོ་ནི་དང་ བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་སྲོད་པ་ཡིན་མ་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་
ཚན་༢༡ ས་གིས་ གཞུང་གི་དབང་ཚད་མེན་པར་དདུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་གི་དབང་ཚད་དེ་ སྲུང་འཛིན་འབད་མ་ཡིན།
འདི་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅད་མ་ ནང་ཁྲལ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་ ཉ། ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་
ཚན་ ༤.༢ ས་ བམ་ཚན་༢ ས་ ལེའུ་ ༤ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡ ས་དང་ བམ་ཚན་༣ ས་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་ ༤.༡
མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༩ ས་དང་འཁྲིལ་ ཆ་མེད་འགྲོ་མ་ཡིན།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

༡༤ བཤེར་བཟུང།

༡༤.༡ ཚུན་གཞིའདི་ གཞུང་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་ ལེགས་བསྐྱར་འབད་དེ་ཁྲལ་བཀའ་བའི་མཛེད་སྟོན་འདི་ལུ་
ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚུ་ཚུ་༡༤ པའི་དོན་ཚུ་༡༡ པའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་བྱིན་པ་གིས་ འགྲན་ལན་འབད་དེ་
དེ་ལུགས་ཀྱི་མཛེད་སྟོན་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༡ ཅན་མ་དང་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་བཅས་ལས་
འགལ་བར་བརྟེན་ ཁྲིམས་ཀྱིས་ཆ་མེད་མཛེད་གནང་དགོ་པའི་བཤེར་ཡིག་ལུལ་ཡི།

༡༤.༢. ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་བྱིན་པ་གིས་ སྤྱི་ཚེས་༢༣.༤.༢༠༡༠ ལུ་ལུལ་བའི་བཤེར་ཡིག་ནང་གསལ་ མི་རྗེ་དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ ཕྱིས་
ལོ་༢༠༡༠-༢༠༡༡ གི་སྐབས་ལུ་ལུལ་བའི་སྐབས་ གཞུང་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་ ལེགས་བསྐྱར་འབད་ནི་གི་
གནང་བ་མོལ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལུ་ལུལ་བའི་སྐབས་ དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ བཙུང་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་གྱི་ཁྲལ་ཡར་སེང་འབད་མི་འདི་
གཞུང་གི་ཁྲལ་རིགས་ལེགས་བཙུང་འབད་ནི་འགོ་བཟུམ་ནི་དང་ གནང་བ་གནང་ནི་གི་དབང་ཚད་ཡོད་ལུགས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་
བསྐྱར་བཀོད་འབད་མི་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༡ ཅན་མའི་ ལེའུ་༡ པའི་དོན་ཚུ་༢ པ་དང་
ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚུ་༤ དེ་ལས་ དོན་ཚུ་༡༤(འ) པ་དང་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚུ་ཚུ་༡༤ པའི་དོན་ཚུ་༡ པ་དང་འགལ་བ་
ཨིན་མཁའས་ ཚུན་ཕ་གི་བསམ་འཆར་ལས་འབད་བ་ཅིན་ བཙུང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ གནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༠
ཅན་མའི་ བམ་ཚུ་༡ པ་ ལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚུ་༤.༢ པ་དང་ བམ་ཚུ་༢ པ་ ལེའུ་༤ པའི་དོན་ཚུ་༤.༡ པ་ དེ་ལས་ ཕ་
ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚུ་ཚུ་༡ པའི་དོན་ཚུ་༡༠ པ་ལས་འགལ་འདུག་བསྐྱབ་ལུ་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཨིན་ལུགས་ལུ་ཡི།

༡༥. ཚུན་གཞིའདི་དངོས་དོན།

ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་ལས་ ཚུན་གཞིའདི་དངོས་དོན་སྐོར་ལས་ ཞིབ་གཞིགས་མ་མཛེད་པའི་སྡོན་མ་ འབྲེལ་གནང་ཅན་གྱི་ཕ་ཚུ་དོན་ཚུ་
སོ་སོར་ཁ་དབྱེ་སྟེ་ཚུན་དཔྱད་འབད་དགོ་པ་ལག་ཆེས་ལས་ དང་པར་ ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་བྱིན་པ་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་འཐུས་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐབས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

མི་དང་སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་མཁེས་པ་ ཁོ་གིས་ལྷལ་རིགས་བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་ཚུན་བཤེར་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐབས་ལུ་ཚོགས་པའི་
ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཡོད་མེད་དང་ ཚུན་གཞི་འདི་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཚུན་དཔུང་འབད་དེ་གཏུན་འཁེལ་བཟོ་ནི་
གི་དབང་ལྷབ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐབས་ལུ་གཤེ་སྤྲོད་ག་

གཉིས་པར་ ཚུན་ལྷ་ཚོང་ཚབ་འདི་ དྲང་དཔོན་བཟེས་པ་ཅིག་འབད་བའེས་ ཁོ་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་གནས་ཚད་ཡོད་མེད།

གསུམ་པར་ ཚུན་ལྷ་ཚུན་གཞི་འདི་རྒྱབ་མི་འདི་ཐོབ་དབང་སྤྱོད་དོན་ལུ་གཞུང་ལས་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐྱེགས་གསོ་ཐོབ་ལམ་ཡོད་མེད།

བཞི་པར་ ཚུན་གཞི་འདི་བདེན་ལུངས་སྐབས་དོན་དང་འབྲེལ་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ནང་ལུ་བཀོད་དོན་ལྟར་ ལྷན་སྡེ་གསུམ་གྱི་རང་
དབང་ཐ་དང་གི་གཞི་ལྷ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྐབས་གཤེ་སྤྲོད་ཡོད་ག་

གོང་གི་གནད་དོན་ཚུ་ ཐག་མ་བཅད་པའི་སྤྱི་གོང་ལས་ ལྷོག་ལྷོགས་འགོ་བཟོ་བའི་གྱིས་ལུ་དོན་ལྟར་ བཅའ་ཁྲིམས་འབད་ཆ་འཛོགས་
གྲུབ་པར་ལྷལ་བཀའ་མི་འདི་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དགོངས་དོན་ལྟར་ཡིན་མིན་ ཁྲིམས་ཀྱིས་ཐག་བཅད་ནི་དང་ གཞུང་གིས་མཛད་
མི་འདི་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་གི་དགོངས་དོན་ལས་འགལ་བ་ཡིན་ན་ ཡིན་མཁེས་ཅེན་ བཅོས་ཐབས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པའི་སྟེན།

༡༤. ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་དང་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ལྷབ།

སྤྱི་ཚོགས་ལས་གནང་བམ་གྲུབ་པར་ གཞུང་གིས་ལྷལ་རིགས་བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་གནང་བ་གོལ་མི་འདི་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དགོངས་
དོན་ལྟར་ཡིན་མིན་གཏུན་འཁེལ་བཟོ་གནང་དགོལ་སྤེ་ ཚུན་ལྷ་གིས་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ལྷ་ཚོན་༡༤ པའི་དོན་ཚོན་༡ པ་དང་མཛོན་
མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐབས་འབྲུག་དང་འབྲེལ་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐབས་ ཚུན་བཤེར་ལུ་ཡི།
ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ལྷ་ཚོན་༡༤ པའི་དོན་ཚོན་༡ པའི་ནང་:

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

“ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་གིས་ བན་ཐོག་ཅན་གྱི་འགན་ཁུར་དང་ལེན་གྱི་ཐོག་ལས་ གཞུང་དང་གཞུང་འཛིན་ཚོགས་པ་
གིས་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ གཞུང་སྲོལ་ལེགས་ལྷན་འབྲེལ་འབྲེལ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མཐའ་དོན་
ཡར་སྐྱེལ་གྱི་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་དེ་ མི་དམངས་ཀྱི་རེ་འདོད་བསྐྱེད་ཀྱི་འདུན་འབྲེལ་ལེ་ ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ”

ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་གྱི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཡོད་མེད་ཐག་མ་བཅད་པའི་སྤྱོད་ལས་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་འདི་
ལེགས་ལྷན་འབྲེལ་འབྲེལ་ལུན་བརྟན་བཞག་གི་ དེ་ལས་སྤྱིན་ཐབས་འཕེལ་རྒྱས་གཏང་གི་གྱི་སྲོལ་དཔེ་བཟོ་གི་འདི་ལག་ཆེས་སྤྱི་
ཁྲིམས་ཀྱིས་འོས་ལྷན་གཟིགས་ཅིག་ དེ་ཡང་ སྤྱིར་སྤངས་ལས་ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚུན་༢༡ དང་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཕ་ཚུན་དེའི་དོན་
ཚན་༡ པ་དང་༢ པ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་རིང་ལུགས་ཉེན་སྲུང་འབད་གི་གི་འགན་དབང་གནང་མ་ཡིན།
ཚོད་ཕ་དང་ཚོད་ལྷན་གྱི་ཚོད་སྲིད་ལུ་མ་ལྷོས་པར་ ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་རྒྱུ་གིས་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚུན་༡༤ པའི་དོན་ཚན་
༡ པ་དང་འབྲེལ་ ཚོད་བཤེར་བཅུག་གི་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་གཏེ་སྤྱོད་ག་བཅུ་འཛོག་འབད་གི་འདི་ལག་ཆེས་སྤྱི་ ཁྲིམས་
ཀྱིས་སྤྱུགས་བབས་གཟིགས་ཅི།

གོ་བདེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷ་བའམ་གཞི་ཕ་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་རྒྱུ་ཐོག་ ཐོང་གི་ཕ་ཚུན་དང་འབྲེལ་
བའི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་མེད་པ་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གྱི་ཚོད་བཤེར་རོས་ལེན་མཛད་གིའི་དབང་ལྷོ་མེད་པ་སྤྱི་
གཟིགས་ཅི། ཕ་ཚུན་འདིའི་ཐོག་མའི་དམིགས་དོན་འདི་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་འབྲེལ་མི་གཞན་ལས་གནང་བ་མེད་པར་ ལྷོག་
ཕྱོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་རྒྱུ་ལུ་ཚོད་བཤེར་བཅུག་གི་གི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་མེད་པ་མ་ཚད་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚུན་༡༤ པའི་
དོན་ཚན་༤ པའི་ནང་ལུ་ཡང་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པ་ལུ་གཅིག་མཐུན་འགན་ཁུར་ཡོད་པ་ལས་ ཁོ་རང་རྒྱུ་གིས་ཚོད་བཤེར་
བཅུག་ཚོགས་པའི་དབང་ཆ་མེད་པ་ཡིན་རུང་ ལྷོ་གོ་སྤྱོད་གསལ་གྱི་སྐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་
འབྲེལ་མི་གཉིས་འབད་ས་ལས་ གཅིག་གིས་ཚོད་ཕྱི་འོ་ཚབ་འབད་ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་རང་འབད་མི་འདི་གིས་
ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་ཚོད་གཞི་ཡིན་པའི་མཛོན་ཉམས་བྱུང་མ་མཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་མ་དུལ་གཞུང་ལས་མ་གནང་པ་ཅིན་
རོ་ཚབ་འབད་ཁོ་རང་སྤྱི་ལོ་ཡིན་ལུགས་ལུ་ཡི། དེ་འབད་མ་ལས་ ལྷོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་འབྲེལ་མི་གིས་ གཞུང་ལུ་ཚོད་གཞི་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

བཙུག་མི་འདི་ལུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད་པར་བཅུ་འཛོག་གྲུབ་ཅིག་ ཡིན་ཅུང་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་བཤེར་ཡིག་འགོ་ཐོག་བཀོད་གྲུབ་པའི་
སྐབས་སུ་ བཤེར་ཡིག་གུར་ཚུད་ཚུ་ཁོ་རའི་ལག་བྲིས་རྒྱུ་མ་ཅིག་བཀོད་དེ་འདུག་པ་མ་གཏོགས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཆོན་༡༥
པའི་དོན་ཆོན་༡༥ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ བཤེར་ཡིག་སྐུ་མི་འདི་ གཅིག་མཐུན་གྱི་རེ་འདོད་ཡིན་པའི་
ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་འབྲུས་མི་གཞན་ཚུ་ལས་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ལག་བྲིས་མིན་འདུག། དལ་གཞིར་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་ཚུད་
འཛིན་བཀོད་པའི་ནམ་དུས་ལས་ཚུད་བཤེར་མ་གྲིན་གཅིག་ཏུ་སྐུ་ལ་སྐུ་ལ་ཡིན་པ་ཅིན་ ཚུད་ཚུ་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཡོད་
པར་བཅུ་འཛོག་དེས་པར་གྲུབ་འོས་འདུག་ དེ་མིན་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པའི་འབྲུས་མི་གཞན་གཅིག་པ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་
རོ་བཅར་དང་དག་ཐོག་ལས་ཚུད་བཤེར་དེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་གོས་འདེབས་ཀྱི་སྐབ་བྱེད་མ་ལུ་ཆེ་ ད་ལྟོ་ལག་ཐོག་ཡོད་པའི་ཚུད་གཞི་
འདི་སྟོ་ལོན་སྟོན་གསན་སྐབས་སུ་ཕྱིར་འབྲུང་མཛད་ཉེན་སྲོད་ཅིག་

གཞུང་གིས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ ལྷལ་རིགས་བཀའ་བཞག་གིས་ ཚུད་ཚུ་ལུ་གཞོན་འཆོ་བྱུང་དགོས་དེ་ཡང་
ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ སྐྱིག་བཅོས་ཀྱི་འོས་འབབ་ དེ་ལས་ ཚད་ལྡན་ཆ་སྟོན་སྐུ་གཞོན་འཆོ་ལོག་དགོས་པའི་གཞི་ཅུ་ལུ་གཞི་
བཞག་ཐོག་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཀྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་མ་ཚད་ མི་དམངས་མཐའ་དོན་གྱི་གཞི་ཅུ་ལུ་གཞི་བཞག་
གིས་ ཚུད་ཚུ་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་ཅུང་ གཞུང་གིས་ བྱ་རིམ་དང་དངོས་རིམ་ལས་འགལ་བའི་ལྷལ་
རིགས་བཀའ་མི་འདི་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འགལ་བར་བཞེན་ ཁྲིམས་ཀྱིས་དབྱེ་བཤེར་མཛད་དགོས་སྟེ་ ཚུད་ཚུ་སྐུ་མི་འདི་
མི་དམངས་མཐའ་དོན་ལུ་རོ་ས་ལེན་འབད་བས་མ་ཚད་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཆོན་༡༥ པའི་དོན་ཆོན་༡༥ པ་དང་འབྲེལ་ ལྷོག་
ལྷོགས་ཚོགས་པའི་འབྲུས་མི་གཞན་གཅིག་པ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་རོ་བཅར་དང་དག་ཐོག་ལས་ཚུད་བཤེར་དེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་
གོས་འདེབས་ཀྱི་སྐབ་བྱེད་སྐུ་ལ་མི་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེང་ ཚུད་བཤེར་རོ་ས་ལེན་མཛད་ཅིག།

ལྷག་པར་དུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་ ལྷལ་རིགས་བཀའ་བཞག་འདི་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་རྒྱུ་འགལ་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་འབྲེལ་
འབད་མི་དེ་དབང་ལྷག་གཏོ་བོ་རང་ ཞི་ཚུད་དང་ཉེས་ཚུད་བའི་གནད་སྲོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེབ་དོན་ཆོན་༣༡.༢ པར་གཞིར་བཞག་ཐོག་
ཚུད་གཞི་དེ་མི་དམངས་མཐའ་དོན་གྱི་ལུ་སྐུ་ལུ་ལྷོག་ལྷོགས་ཡོད་པ་ལས་བཞེན་བྱུང་མ་ཡིན། གཞུང་གིས་ བཅོང་ལྷལ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

དང་ ཅད་མ་ནང་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ལྷོ་ལོ་ ༢༠༠༠ ཅན་མར་གཞིར་བབུང་ཐོག་ ཁྲུལ་རིགས་བསྐྱར་བཞོན་འབད་བས་མ་
ཚད་ ཁྲུལ་བཀའ་ལ་བར་བརྟེན་ ཁྲིམས་ཀྱིས་ ཞི་ཚུན་དང་ཉེས་ཚུན་བུ་བའི་གནད་སྤྱོད་གྱི་ཁྲིམས་དེ་བཅོམ་ཚུན་༡༢༥ པ་དང་འཁྲིལ་
གནས་རིམ་ཡན་ལག་དབང་ཁྲུལ་ལྟར་ ཚུན་བཞེར་མཛད་པ་ཡིན། འདི་ཡང་ ཚུན་ཚུ་གིས་འདི་བབུང་མའི་ཚུན་ཉོག་འདི་ཁྲིམས་
བརྒྱུད་མ་ཕུལ་བ་ཅིན་ གཞན་ཁར་ཕུལ་ཐབས་མིན་འདུག། ལྷག་པར་དུ་ ཚུན་གཞི་འདི་ ལྷོག་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་འབྲུག་མི་གཞན་
ལས་ རྒྱབ་རྟེན་དང་ཐོས་འདེབས་མེད་པའི་བརྟེན་བཏགས་ཀྱིས་ཕྱིར་འབྲུད་མཛད་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་ འདི་ལུ་བཅོས་
ཐབས་དང་བལ་བའི་གཞོན་འཚོ་བཀའ་ཉེན་བྱུང་ནི་མས། འདི་མ་ཚད་ ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་མེད་པའི་གྲུར་བརྟེན་བཏགས་ཕུད་
དེ་ ཚུན་གཞིའི་བཅུད་དོན་ཚུ་མ་གཟིགས་པར་ཚུན་བཞེར་ཕུལ་ནི་ལས་བཀའ་བཞག་མཛད་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་ཀྱིས་སྤོང་དཔེ་བལ་བ་
བཅུག་ནིའི་ཉེན་ཁ་འདུག། ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་དེ་ ཁྲིམས་དང་ཚུ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་ཚུ་གི་མཐའ་བཅད་གྱི་དོན་འབྲེལ་འབད་མི་ཡིན་མ་
ལས་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་དང་སྤོང་དཔེ་བལ་བ་ལོ་བཅུག་ནི་ དེ་ལས་ཁྲིམས་འགལ་དང་བྱ་བ་འབད་ནི་ལས་འཚོར་སྤྲོང་བཀའ་
བཅུག་མི་ཅེག་ཡིན། ཤེས་བཞིན་གྱིས་འབད་བའི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་འདི་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་བཟང་ལོ་
ཚུ་ལས་ཐ་དད་ཡིན་མ་མས། གཞུང་གིས་ ཁྲིམས་དང་མ་འཁྲིལ་བར་ཁྲུལ་བཀའ་ལ་མི་འདི་ མ་འོངས་ལུ་ཁྲུལ་པ་མི་སེར་གྱིས་
དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ལུ་སློབ་གཏང་ཡིད་ཆེས་མེད་པར་འགྱུར་སྲིད་པའི་གཞོན་ཉེན་ཡོད། དེ་འབད་ནི་འདི་གིས་ ཁྲུལ་བཀའ་
བཞག་གི་ཐད་དུ་ ཁྲིམས་དང་མ་འཁྲིལ་བར་ཡིན་པ་ཅིན་ ཁྲུལ་པ་གར་ཡིན་ཅུང་ ཚུ་ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་ཚུ་ཚུན་༢༡ པའི་དོན་ཚུན་
༡༥ པ་དང་འཁྲིལ་ ཚུན་བཞེར་ཕུལ་ཚོགས་པའི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་འབད་མཐུད་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་
མཐའ་དོན་དང་རྒྱལ་ཁབ་གོང་འཕེལ་བཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁྲུལ་གྱི་སློབ་ལས་འབབ་ཁུངས་བཅོམ་ནི་འདི་ གཞུང་གི་འགན་འཁུན་ཡིན་མི་
མི་སེར་གྱིས་ཉོག་གོ་དགོ་པ་ཡིན། གཞུང་གིས་ ཁྲུལ་རིགས་ཡར་སྤེལ་བཅོམ་གནང་མི་འདི་གིས་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་སྤྱི་སྤོང་མས་
བཀའ་སྤེལ་འབད་བ་གིས་མ་ཚད་ དཔལ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ཡང་ཡིན། ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཚུལ་ལྷན་ཞིག་
ཡོད་པ་ཅིན་ དེ་གིས་གཞུང་གི་འགན་འཁུན་དམ་ཅེག་ཡོད་པ་བཅོམ་མ་ཚད་ ཁྲུལ་པ་ལུ་ཡང་ གཞུང་གིས་མ་དདུལ་དང་ཟད་ཐོན་
གཏོར་བཞག་གི་བྱ་སྤོང་ལན་འདེབས་ཕུལ་བཅུག་ནི་གི་དབང་ཁྲུལ་ཡོད། མི་དོན་གར་ཁྲུལ་པ་ཡིན་མ་ལས་དཔལ་འབྱོར་དགོ་པ་
ཡིན་ཅུང་ ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་དགོ་པའི་ཡོངས་འབྲེལ་ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་འཁྲི་འགན་ ཡང་ན་ ཉེས་འཁྲི་ཕོག་པ་དང་ ད་ཅུང་ སྤྱི་ལོ་
འབྱོར་ལྷན་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ལོ་ཉམས་ཚུང་དང་སྤྲུལ་ཉེས་ཚུ་ལུ་རྒྱ་ལོར་སྤྱི་སྤོང་མས་ཀྱིས་བཞོན་འབད་ནི་འདི་ཀུན་སྤྱོད་དང་ལྷན་པའི་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

འཁྲིམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཅིག་ཡིན། དང་ཁྲིམས་དང་དང་སློམས་ཀྱི་ལྷ་བལྟ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ སྤྱི་སློམས་ཀྱི་མི་སྡེ་བཟོ་ནི་ལུ་དམིགས་ ལུལ་མ་བསྐྱེད་པ་ཅིན་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཆོན་༩ པའི་དོན་ཆོན་༢ པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་གྱི་གཞི་ཅུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་ དཔལ་འཛོམས་འདི་གྲུབ་ཐབས་དང་བྲལ་བ་ཅིག་ཡིན། སྤྱི་བོ་འབྱོར་ལྷན་དང་སྤྱི་བོ་སྤྲུལ་སྟེ་ཆུ་གི་བར་ན་བྱུང་པར་མེད་པ་བཟོ་ དགོ་པ་ཅིན་ ལལ་རིགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཚུལ་ལྷན་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་མཁོ་ཆེན་འདི་ཡང་ དོ་སློམ་མི་མཉམ་པའི་འོང་འབབ་དང་རྒྱ་ ཁོར་གཅིག་དབང་གང་ཉེང་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ སྤྱི་སློམས་ཀྱི་བཀའ་སླེལ་འབད་ནི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱ་ ཁོར་ཚུ་ དོ་སློམ་མི་མཉམ་པར་བཟོ་ནི་དང་མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་བཏང་ནི་ཚུ་ཡང་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཆོན་༩ པའི་དོན་ཆོན་ ༡ དང་པ་ ༤ པ་ ཉེ་ པ་ལྟར་གྲུབ་ཚུགས་ཞི་ཡིན།

གོང་གི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ ཁྲིམས་ཀྱི་གྲོས་ཚེད་ནང་ལ་གསལ་འཁོད་པ་ལྟར་ ཚུད་ཅུའི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚུང་ ཡོད་པར་ཆ་འཛོགས་ཀྱིས་ ད་ལྟོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་ཡོད་པའི་ཚུད་བཞེར་འདི་ ངོས་ལེན་གྲུབ་ཡིན།

མཐོ་གཏུགས་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་དེ་ ཁྲིམས་སྡེའི་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་དབང་ཚད་ཡོད་པ་མ་ཚད་ དོན་འགྲེལ་གྱི་དབང་ཚད་མཐའ་དཔུང་ཞིག་ ཡང་ཡིན་མཁལ་ས་ གླུ་མེད་པའི་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དེ་ ཚུ་བསྐྱིག་འབད་བའི་སྐབས་ དེས་གཞུང་དང་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ མཛུགས་སྤོང་ལམ་སྟོན་འབད་མི་ལུ་ ཅུ་མ་པ་པོས་བསམ་དཔུང་གནང་གནང་མ་ཡིན་མཁལ་ས། དེ་འབད་མཁལ་ས་ ཁྲིམས་སྡེ་དང་གཙུག་ སྡེ་གཞན་གར་ གླུ་མེད་པའི་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་འོག་ལུ་སྤུང་པར་བརྟེན་ དེ་དང་མ་འཁྲིལ་བའི་མཛུགས་གར་ བདེན་སྟོང་ ཡིན། ལྷན་སྡེ་གསུམ་ རང་དབང་ཐ་དད་ཡིན་མཁལ་ས་ གཅིག་གི་དབང་ཚད་ནང་གཅིག་གིས་ཉམ་འཇུལ་འབད་མི་ཚོགས་ཡིན་ཅུང་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགའ་སྟོན་ལེན་ ཁྲིམས་སྡེའི་བསྐྱར་ཞིབ་དབང་ཚད་འདི་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འགྱུར་ལྷོག་མེད་པར་ལུ་ གཏན་བཞག་ཐབས་ལུ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པའི་འགན་འཁྲིལ་ཡོད།

འདི་ཡང་ ཅུ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུད་གཞི་དང་པ་འདི་ ཅན་ཤེས་བག་ཡོད་པའི་ཐོག་ལུ་དབྱེ་བཞེར་མ་མཛུགས་ཅིན་ མ་འོངས་ པ་ལུ་སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུད་གཞི་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་འབྱུང་ཉེན་འདུག ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཆོན་༡ པའི་དོན་ཆོན་༡༣

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

པའི་ནང་གསལ་ ལྷན་སྡེ་གསུམ་པོ་རང་དབང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ངེས་བརྟན་བྱུང་མ་ཡིན་མཁེད་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཚུ་ཚོ་²⁰ པ་
དང་གཞན་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དོན་ཚན་ཚུ་གིས་ འཛིན་སྲོད་ལྷན་སྡེ་གི་ལྷན་འབད་དགོ་པའི་འགན་རིགས་སྟོན་མ་ཡིན།
ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཚུ་ཚོ་¹ པའི་དོན་ཚན་¹³ པའི་ནང་ལུ་ལྷན་སྡེ་གསུམ་ཀྱི་རང་དབང་ཐ་དད་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་གཞི་ཚུ་འདི་ བྱ་རིམ་
དང་དངོས་རིམ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་འགོ་སྐྱོད་དང་འབྲེལ་བ་གོ་གསལ་ཡོད་པ་ཡིན། ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་ཁྱབ་འདི་སྤྱི་ཚུགས་ལུ་ཡོད་པ་
ཡིན་མཁེད་ སྤྱིར་འཇུག་འབད་ནི་དང་ལག་ལེན་འབབ་ནི་ དེ་ལས་བསྐར་སྤྱོད་འབད་ནི་ཚུ་འཛིན་བསྲོད་ལྷན་སྡེ་གི་ཚུགས་འགན་ཡིན།
ཁྲིམས་གཞན་གྱི་རིགས་དང་ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ག་བཟུམ་ཅིག་ལུ་གོ་ནི་ཡིན་ན་གི་གོ་བདོན་འབྲེལ་འབད་ནི་འདི་
ངང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་གི་ ཁྱབ་དབང་ངམ་འགན་ཁུར་ཡིན། དེ་འབད་མཁེད་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་འདི་ ལྷན་སྡེ་གསུམ་ཀྱི་
བར་ན་ རང་དབང་ཐ་དད་ནང་ལུ་ཉམ་འཇུག་མ་ཚོགས་པའི་ངེས་རྟེན་བཟོ་ནི་འདི་ཡིན་པ་ལས་ གཅིག་གིས་གཅིག་གི་རང་དབང་ལུ་
ཐོ་བརྒྱབ་མ་ཚོགས་པའི་ཁར་ ལྷན་སྡེ་ ཡང་ན་ ལྷན་ཁྲིམས་ཚན་གྱི་འདུས་ཚོགས་ཚུ་ཐ་དད་ཡིན་ནི་འདི་གིས་དབང་ཚད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
ལག་ལེན་མ་འབབ་པར་ རང་སེའི་དབང་ཚད་རང་དབང་ཏུ་སྤྱོད་དགོ་པ་ཡིན།

དེ་ལས་བརྟེན་ མཐའ་གཅིག་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་མཐུན་མིན་པའི་དབང་ཚད་ལོག་སྤྱོད་ལས་བཀག་ཐབས་ལུ་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་
དགག་བཤེར་དང་ཚད་མཉམ་འབད་དགོ་པ་ཡིན། འདི་འབད་མཁེད་ ལྷན་སྡེ་གསུམ་པོའི་དབང་ཚད་བདག་སྤྱང་ཐོག་ཁྱབ་
ཚད་ལས་མ་འགལ་བའི་ཚད་ཉིད་ལུ་གནས་དགོ་པ་ཡིན།

ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་གྱི་གཞི་ཚུ་ ངང་ཐིག་སྟོམས་པར་དང་རིམ་བཞིན་ ཚད་མཉམ་དང་དགག་བཤེར་ རན་ཚད་དང་
ལྷན་པར་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་བཞིན་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་འདི་ཡང་ཚོགས་ཁང་གཉིས་ཀྱི་བར་ནའི་དབང་ཁྱབ་དང་འབྲེལ་ ངང་ཐིག་
སྟོམས་པར་དང་རིམ་བཞིན་གྱི་ཐོག་ལས་དབང་ཁྱབ་སྤྱོད་ནི་འདི་འགལ་ཆེས་ལས་ དཔུད་ཡིག་འདི་བཅའ་ཁྲིམས་ལུ་ཆ་འཛོགས་
གྲུབ་པའི་སྤྱོད་ལས་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཚུ་ཚོ་¹³ པའི་ནང་གསལ་ལུ་རིམ་བཞིན་གྱི་དགག་བཤེར་དང་ཚད་མཉམ་གྱི་ཐབས་
ལམ་སོགས་སྟོན་ཏེ་ཡོད། ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཚུ་ཚོ་འདིའི་ནང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་ཀྱིས་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་
མཐུན་པའི་དཔུད་ཡིག་བཟོ་ནི་ལུ་ངེས་རྟེན་ཡོད་པ་ཡིན་མཁེད་ ཁྲིམས་བཟོ་བའི་སྐབས་ལུ་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བཟོ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

དགོ་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འབད་དགོ་པ་ཨིན། གནས་དོན་འདི་ལས་བརྟེན་ ཚོགས་ཁང་གང་ཅུང་གིས་ རང་སོའི་འགན་འཁུན་དང་འཁྲིལ་
བའི་ཁྲིམས་བཟོ་བའི་སྐབས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་ལས་མ་འགལ་བར་བཟོ་དགོ་པའི་ཉེན་སྲུང་འབད་དགོ་པའི་འགན་
འཁུན་ཡོད།

འཁྲུན་ཚུན་འདི་ནང་བཀོད་དོན་ལྟར་ ལྷན་སྡེ་གསུམ་པའི་སྤྱི་བསྟོན་འགན་འཁུན་འདི་སྤྱི་བསྟོན་འབད་བདག་ཐོག་ལུ་རང་ར་སོའི་
དབང་ཁྱབ་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ཐབས་ལམ་སོགས་ཡོངས་རྫོགས་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པ་གལ་ཆེ་མི་འདི་ཡང་དང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་
གི་ཁ་སྲུག་ལས་ མཐོ་མེད་ཉམ་འཇུག་འབད་ནི་ལས་ཉེན་སྲུང་བཀག་ཐབས་སྤྲིག་དགོ། གཞུང་ཡན་ལག་གསུམ་གྱི་དབང་ཚད་
སོགས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་མ་ལས་བརྟེན་ ལྷན་སྡེ་རང་སོའི་ བླ་ན་མེད་པའི་ཁྲིམས་དེ་བརྟེན་བཀྲུ་དང་ ཉེན་སྲུང་ སྤོམ་
ཐབས་འཕེལ་རྒྱུ་བཏང་དགོ་པའི་འགན་འཁུན་ཡོད། ཁྲིམས་ཀྱི་རིང་ལུགས་ཚུ་དེས་བརྟེན་ཡོད་པ་ཅིན་ གཞུང་སྡེ་ཚུ་ལྷན་བརྟེན་
གནས་ཚུགས་པའི་ཁར་ མོང་འདི་དབང་ཆ་ཡང་ཉེན་སྲུང་འབད་ཚུགས་ནི་དང་ སྤྱི་དོན་གོང་འཕེལ་བཏང་ནི་དང་མི་སྡེའི་དཔལ་འབྱོར་ཚུ་
ཡང་གོང་འཕེལ་བཏང་ཚུགས་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་གཞི་བཟུགས་འབད་བའི་སྐབས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ཁར་
ཚུལ་མཐུན་དང་ཚད་ལྡན་གྱི་ལག་ལེན་གཞི་བཟུགས་འབད་ནི་འདི་ལག་ཆེ། མི་ཁྲུངས་གར་ཨིན་ཅུང་ བྱེ་བྲག་ཏུ་ གོས་ཐག་བཅད་མི་
གལ་ཅན་གྱི་ཡིག་ཚང་ནང་ཞུགས་མི་ཚུས་ མ་འོངས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་བདེ་བཟུགས་དོན་ལུ་ སྤོམ་དཔེ་དང་པོར་བཟུགས་དགོ། བཅའ་
ཁྲིམས་ཚུ་གྱི་བར་ན་འགྲིག་མཐུན་བཟོ་མ་ཚུགས་ཆོ། ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཐག་བཅད་དགོ། གོང་གི་གནས་
དོན་ཚུ་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེང་ མ་འོངས་པའི་གནས་སྐབས་ལུ་ ཅུ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུན་གཞིའི་རིགས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་
མི་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ་ལུ་ཚོགས་པའི་བྱ་སྤྲོད་ལམ་སྟོན་ཞིག་བཟོ་དགོ་པའོ་ལུ་ལྷན་གཞིགས་ཅིག

༡༢. དང་དཔོན་བསྐོས་པ་གི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་སྟོར།

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་འཐུས་མི་གཉིས་འབད་ས་ལས་དམ་ཚོས་དོ་རྗེ་གིས་ ཚུན་ཅུ་གི་དོ་ཚབ་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་
སར་ཞུས་པའི་ནང་ ཚུན་ཅུའི་དོ་ཚབ་རྒྱུ་མི་བཟུགས་ནིའི་ཕྱིར་དུ་ གཞུང་ལུ་དངུལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་དོན་ལུ་ཞུ་གཏུགས་འབད་ཚོག་
པའི་གནད་གྲོལ་གསོལ་འདེབས་ཞུ་ཡི། གལ་སྲིད་ གཞུང་ལས་དངུལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་ཆོ། གཞུང་བསྐྱིམ་ཚུན་གཞི་མ་བཟུགས་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཐབས་མེད་དང་ ཡངན་ ལེ་མན་ཡོད་པའི་སྡེ་ཚོན་ཅིག་འབད་བ་ལས་རྩོད་གཞི་འདི་ཁོ་གིས་ཁྲིམས་རྩོད་འབད་ཆོག་པར་ལྷུས་ཡི།
 གཞུང་གི་ཚོལ་ རྩོད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲུབ་ཀྱིས་ བརྒྱལ་ལན་ཕུལ་བའི་ནང་གསལ་ རྒྱབ་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༢༥ པ་དང་
 འཁྲིལ་མེད་ རྩོད་རྩེའི་ཚོལ་འདི་དང་དཔོན་བགྲོས་པ་ཡིན་མ་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་མར་ཁྲིམས་རྩོད་འབད་མ་ཆོག་པ་སྡེ་ལྷུས་ཡི།
 རྩོད་རྩེ་གིས་འབད་ན་ གཞུང་ལུ་དདུལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་དོན་ལུ་ལྷུ་གུ་གསལ་འབད་མིའི་ལན་གསལ་མེད་ནི་འདི་གིས་ རྒྱ་ཐབས་མེད་
 པར་ཚོལ་འབད་བཅའ་དགོས་འཕྱོན་ཡི་ཟེར་ལྷུས་མ་ཆོད་ རྒྱབ་མི་གི་ལཱ་འབད་མི་ན་པར་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚོལ་འབད་
 བཅའ་མ་ཡིན་པའི་ཁར་ རྒྱབ་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༢༥ པའི་འགོ་ཐོག་དམིགས་དོན་དེ་ དང་དཔོན་བགྲོས་པ་རྩོད་ཁྲིམས་
 འདུན་མཐོ་ཤོས་རྩོད་གཞི་ནང་རྒྱབ་མི་འབད་བཅའ་མར་གཏོགས་ཆོག་པ་ཡིན་རུང་ ཁྲིམས་འདུན་དམའ་ཤོས་རྩོད་བཅའ་མར་
 གཏོགས་མ་ཆོག་པ་འབད་ཡིན་ཟེར་ལྷུས་ཡི། དེ་འབད་མེད་ གཞུང་གི་ཚོལ་ རྩོད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲུབ་ཀྱིས་ལྷུས་པའི་ནང་གསལ་
 རྒྱབ་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༢༥ པའི་ནང་ལུ་ དང་དཔོན་བགྲོས་པ་ སྤྱི་བསྐྱོམས་ལུ་ཁྲིམས་འདུན་ག་སྡེ་ཡང་ཁྲིམས་རྩོད་
 འབད་མ་ཆོག་པ་འབད་གསལ་འདི་འབད་འཁོད་དེ་འདུག་ཟེར་ལྷུས་ཡི། རོང་གསལ་རྩོད་པའི་མི་གནད་དོན་དེ་རྩོད་པར་ རྒྱབ་
 མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༢༥ པའི་ནང་གསལ་ “དང་དཔོན་བགྲོས་པ་ག་གིས་ཡང་ ཁྲིམས་ཀྱི་
 འདུན་སྐུ་ལུ་ཁྲིམས་རྩོད་འབད་མི་ཆོག་” ཟེར་ཡོད་མི་འདི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་མ་ལས་ རོང་གཞི་འབྲེལ་འབད་དགོ་པའི་འབྲེལ་གནད་
 ཅིག་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ ཞི་རྩོད་དང་ཉེས་རྩོད་ལུ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེབ་ དོན་ཚན་༣༡.༡ ། ཅ ། པ་དང་འཁྲིལ་རྩོད་རྩོད་
 གི་ཚོལ་འབད་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་མར་བཅའ་མི་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་ཡོད་པ་སྡེ་བརྩེ་འཛོགས་ལྷུ་རུང་ རྩོད་རྒྱ་གིས་དང་
 དཔོན་བགྲོས་པ་རྩོད་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་མར་བཅའ་མར་གཏོགས་ཆོག་དང་མི་ཆོག་གི་འདྲི་བ་འདི་ལུ་མོ་བའི་འབྲེལ་འབད་དགོ་པ་
 ཡོད་པ་ལས་ དེ་ཡང་རྒྱབ་མི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་འདི་ནང་ ཆོག་དོན་ “དགོངས་ལུ་གྲུབ་པ་” (RETIRED) དང་
 “ཁྲིམས་རྩོད་” (PRACTICE) ཟེར་གཤམ་ཅན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ དེའི་མོ་དོན་ཚོལ་ག་ཅི་སྟོན་མ་ཡིན་ན་དང་ མིང་གི་རྣམ་
 གྲངས་གཞན་མ་བཅུགས་པར་ རོང་གི་ཆོག་དོན་གཉིས་འདི་དང་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་དམིགས་དོན་ག་ཅི་ཡིན་ན་ རྩོད་
 བཟུང་དོན་ཚན་འདི་ཡོངས་རྒྱུགས་ལུ་མོ་བ་ག་དེ་འབད་ལེན་དགོ་པ་ཡིན་ན་ རྩོད་ཉེས་བསེལ་ཞིའི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་མོང་
 གི་དོན་ཚན་གྱི་མོ་བ་ག་སྡེ་འབད་སྤྱོད་ནི་ཡིན་ན་ ཟེར་བའི་མོ་དོན་འབྲེལ་བཤད་རྩོད་མ་པར་བཀོད་ཐོག་འབྲུན་ཆོད་གནང་ནི།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚིག་དོན་ “དགོངས་ལུ་གྲུབ་པ་” (RETIRED) ཟེར་མི་འདི་ གོ་བ་གཞུང་རྒྱུ་འདི་ མི་ཞིག་གིས་ལུ་གཡོག་གཅིག་གི་ནང་
ལས་ལུ་འབད་ནི་ལས་རྒྱུན་གཅད་དེ་བཞག་ནི་ལུ་དགོངས་ལུ་འབད་བ་ཟེར་ དཔེར་ན་ ད་ལྟོ་གི་ཚུན་གཞིའི་གནས་སྤངས་ལུ་གཞི་
བཞག་པ་ཅིན་ དྲང་དཔོན་གྱི་ཕྱག་འགན་ལས་དགོངས་ལུ་འབད་མི་ལུ་གོ་མ་ཡིན། ཚིག་དོན་ “དགོངས་ལུ་གྲུབ་པ་”
(RETIRED) ཟེར་མི་འདི་ གཞུང་རྒྱུ་འདི་གོ་བ་འབད་བ་ཅིན་ རང་སེའི་གནས་ལུ་ལོ་ཚང་ཚང་མ་ལས་བརྟེན་ ལུ་འགན་
ལུ་གཡོག་ ཡངན་ ཡིག་ཚང་གི་ལུ་རྒྱུན་གཅད་དེ་བཞག་མི་ལུ་ དགོངས་ལུ་ཟེར་གོ་ནི་ཡིན་མ་ལས་ གོ་བ་དོན་འགྲེལ་གྱི་ལམ་ལུ་གས་
གཞུང་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ རང་སེའི་གནས་ལུ་ལོ་གངས་ཚང་སྟེ་དགོངས་ལུ་འབད་སྟོན་མི་ལུ་ “དགོངས་ལུ་གྲུབ་པ་”
(RETIRED) ཟེར་གོ་ནི་ཡིན། དེ་གིས་འབད་ གོང་གི་དོན་ཚན་དེ་ནང་ ཚིག་དོན་ “དགོངས་ལུ་གྲུབ་པ་”
(RETIRED) ཟེར་བཅུགས་དགོས་པའི་དམིགས་ལུ་ལའི་ཡང་ དྲང་དཔོན་དེ་གི་དུས་རྒྱུན་ཡིག་ཚང་གི་གནས་ལུ་ཚང་མ་
སྟེ་གོ་མ་ཡིན། ལ་གསལ་འབད་སྟབས་ཅིན་ དྲང་དཔོན་འདི་ དུས་རྒྱུན་གྱི་ཡིག་ཚང་གི་གནས་ལུ་ཚང་མ་སྟེ་ དགོངས་ལུ་ འབད་སྟོན་
མི་འདི་ལུ་གོ་མ་ཡིན།

ཚིག་མཚོ་དཔེ་ལེགས་ལོ་(BLACK’S LAW DICTIONARY) གི་འགྲེལ་བཤད་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་
“དགོངས་ལུ་གྲུབ་པ་” (RETIRED) ཟེར་མི་འདི་ ལོ་ཚང་ལོ་ནམ་པའི་ཚེ་ ལས་སྤངས་ཐོག་རང་གི་ལུ་གཡོག་ ཡངན་ ཚེ་
གཡོག་ལས་རྩ་གྲོལ་འབད་ནི་ལུ་གོ་མ་ཡིན་མི་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ མི་ངོ་དེ་ལུ་གཡོག་ལས་དགོངས་ལུ་འབད་མ་སྟེ་མཐའ་བཅད་གྱི་
དོན་རྟོགས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་ ཁྲིམས་སྡེའི་ལུ་གཡོག་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༢༠ པའི་ནང་གསལ་
“རྫོང་ཁག་དང་རྩུང་ཁག་དྲང་དཔོན་གྱི་དགོངས་ལུ་འབྲེལ་ལོ་འདི་ སྤྱི་ལོ་དུག་ཅུ་...” ཟེར་བཀོད་པ་བཞིན་ ཚིག་དོན་
“དགོངས་ལུ” (RETIREMENT) “དགོངས་ལུ་གྲུབ་པ་” (RETIRED) ཡངན་ “ལོ་ཚང་དགོངས་ལུ”
(SUPERANNUATION) ཟེར་མི་འདི་རྩེའི་གོ་བ་དང་ “གཡོག་ལས་རྩུར་འཐོན་འབད་བ་”
(RESIGNATION) ཟེར་མི་གཉིས་ཀྱི་གོ་བ་ཐད་དང་འབད་ལེན་དགོ། “གཡོག་ལས་རྩུར་འཐོན་འབད་
བ་”(RESIGNATION) ཟེར་མི་དེའི་གཞུང་རྒྱུ་འདི་གི་འགྲེལ་བཤད་འདི་ རང་སེའི་ “ཡིག་ཚང་ ཡངན་ གོ་གནས་
...ལས་ལུ་གས་མཐུན་གྱིས་སྟོས་གཏང་བ་ ཡངན་ སྤང་མི་ལུ་གོ་མ་ཡིན་... བཅོག་འབྲུ་གྲུབ་པའི་གོ་གནས་ཅན་ ཡངན་ བསྟོན་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

བཞག་གྲུབ་པའི་མི་ངོ་ཞིག་གིས་ གཡོག་ལས་མར་བབ་སྐབས་ གཡོག་ལས་བྱུང་འཐོན་འབད་དགོཔ་བྱུང་མ་ཡིན་རུང་ གནས་ལུན་ ཚང་སྟེ་འགྲོ་བའི་སྐབས་ལུ་ གཡོག་ལས་བྱུང་འཐོན་འབད་མ་སྟེ་མི་བཟུ། ཚིག་མཛོད་བེལ་གསེའོ་(BLACK'S LAW DICTIONARY) གི་འགྲེལ་བཤད་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ རང་སེའི་ཡིག་ཚང་ དབང་ཆ་ ཐོབ་དབང་ཚུ་གཞན་ལུ་བཟེ་ སྲོད་པ་ ཡངན་ སློས་གཏང་བ... ལུགས་མཐུན་གྱི་ཁྱབ་བསྐྱེད་ཐོག་ ཡིག་ཚང་ ཡངན་ གོ་གནས་སློས་གཏང་བས་ན་ “གཡོག་ལས་བྱུང་འཐོན་འབད་བ་”(RESIGNATION) ཟེར་གོ་མ་ཡིན།

རྒྱབ་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༢༥ པའི་ཚིག་བཛོད་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ འབད་དཔོན་བཟོས་པ་ག་གིས་ཡང་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ ག་སྟེ་ལུ་ཡང་རྒྱབ་མི་འབད་ཁྲིམས་ཚུད་མི་ཚོག་ ཟེར་ཡོད་མི་དོན་ཚན་འདི་ནང་ གོ་དོན་རྣམས་དྲགས་མེད་པར་གསལ་འདི་རི་ཡོད་པ་ ལས་ འབད་དཔོན་དགོངས་ལཱ་འབད་མི་ ཡངན་ གཡོག་ལས་འོ་ཚང་དགོངས་ལཱ་འབད་མི་ཚུ་ དོན་ཚན་འདི་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ ས་ག་སྟེ་ལུ་ཡང་ རྒྱབ་མི་འབད་ཁྲིམས་ཚུད་མ་ཚོག་པར་བཀག་སྡོམ་འབད་མ་ཡིན། ཚིག་དོན་ “ཁྲིམས་ཚུད་” (PRACTICE) ཟེར་མི་འདི་ ཁྱད་གཡོག་ ཡངན་ ལཱ་གཡོག་ ཡངན་ རིག་ཅུལ་ལུ་འཕྲོ་མཐུད་དེ་ལག་ལེན་བསྟར་ནི་ལུ་ གོ་མ་ཡིན་མཁའ་ས་ དོན་ཚན་དེ་གིས་

དཔེར་ན་ ལཱ་གཡོག་ལས་བྱུང་འཐོན་སྲོད་མི་དང་དཔོན་ཞིག་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ག་སྟེ་ལུ་ཡང་ རྒྱབ་མི་འབད་ཁྲིམས་ཚུད་འབད་ བེ་ ཡངན་ ཁྲིམས་མཐུན་རྒྱབ་མི་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ཚོག་པ་ཡིན་རུང་ “འོ་ཚང་དགོངས་ལཱ་” (SUPERANNUATION) ཡངན་ “དགོངས་ལཱ་གྲུབ་མི་” (RETIRED) རོ་བོ་གང་ཞིག་གིས་ཁྲིམས་ཚུད་ འབད་མ་ཚོག་པར་བཀག་སྡོམ་འབད་མ་ཡིན་ རྩེ་བྲག་དོན་ཚན་འདི་གིས་ འབད་དཔོན་གཡོག་ལས་བྱུང་འཐོན་འབད་སྲོད་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་མིའི་ལཱ་འགན་འབག་སྟེ་ཁྲིམས་ཚུད་འབད་ནི་ལུ་བཀག་སྡོམ་མེད་པ་བཞིན་ འབད་དཔོན་འོ་ཚང་དགོངས་ལཱ་འབད་མི་རྒྱུ་ཚུ་ཅིག་ ལུ་དགོ་མ་ཡིན་མི་འདི་ཡང་ དང་པར་ ཚུད་ཅུལ་འོ་ཚང་འོ་ཚང་དཔོན་འོ་ཚང་དགོངས་ལཱ་འབད་མིའི་གངས་སུ་མེན་པའི་འར་ གཉིས་པར་ ད་ལྟོའི་ཚུད་གཞི་འདི་ནང་ཁོ་གིས་ངོ་ཚབ་འབད་བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ལུ་འཕྲོ་བཟུད་ཀྱིས་ཁྲིམས་ཚུད་འབད་མ་སྟེ་མི་ བཟེ་ འདི་ཡང་ ཚུད་ཅུལ་འོ་ཚང་གིས་ལཱ་བཞིན་དུ་ འབད་དཔོན་འོ་ཚང་དགོངས་ལཱ་འབད་མི་འདི་ཚུ་ཡང་ དོན་ཚན་འདི་གིས་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐྱོད་
ROYAL COURT OF JUSTICE

རང་སོའི་ ཡངན་ ཉེ་འཁོར་ལས་བརྟེན་པའི་ཚུན་གཞིའི་ནང་ངོ་ཚབ་འབད་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ལས་བཀག་སྡོམ་མི་འབད།

༡༤. གཞུང་ལས་ཚུན་ཚུའི་རྒྱུ་མི་ལུ་མ་དངུལ་རྒྱུ་སྐྱོར་གནང་དགོ་པའི་འབྲེལ་གནད།

ཚུན་ཚུའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐྱོད་སར་ཞུས་པའི་ནང་གསལ་ལ་ ཚུན་ཚུའི་རྒྱུ་མི་ལུ་སྐྱོད་ནིའི་མ་དངུལ་རྒྱུ་སྐྱོར་གཞུང་ལས་གནང་དགོ་པ་སྟེ་གཞུང་ལུ་བྲིས་ཐོག་ཏུ་ཕུལ་ཡོད་པ་སྟེ་ཞུས་ཡི། ཚུན་ཚུའི་བཀའ་ལན་ལུ་ ཞི་ཚུན་དང་ཉེས་ཚུན་བའི་གནད་སྐྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེ་བཞིན་ཚུན་ཚུའི་ནང་ ཐོན་ཁུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་པའི་མི་ངོ་ལུ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་མཛད་དགོ་ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་རུང་ ཁྲིམས་ཅིག་གིས་ཡང་ཚུན་ཚུའི་གཞུང་ལུ་ཚུན་གཞི་བཅུགས་པ་ད་ རྒྱུ་མིའི་འབྲུག་གཞུང་གིས་སྐྱོད་དགོ་པ་སྟེ་མིན་འདུག་ཟེར་ཞུས་ཡི། ད་ལྟོའི་ཚུན་གཞི་འདི་ནང་ ཚུན་ཚུའི་གཞིའི་ཐང་ལས་ཡང་ཐོན་ཁུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་མི་གི་གྲངས་སུ་མི་ཚུད་ནི་འདི་གིས་ ཁྲིམས་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་མཉམ་དུ་རྒྱུ་མིའི་འབྲུག་གཞུང་ལས་ཐོབ་ལམ་མིན་འདུག་ཟེར་ཞུས་ཡི། ད་རུང་ཚུན་ཚུའི་གཞི་འདི་ནང་ གལ་སྲིད་གཞུང་གིས་ འོས་འབབ་གཞིགས་ཏེ་གནང་རུང་ ད་རུང་ཁྲིམས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ དངུལ་སྐྱོད་ཀྱི་ཚུན་གཞི་བཅུགས་ནིའི་ཉེན་ཁག་ཡོད་ཟེར་ཞུས་ཡི། ལྷག་པར་དུ་ གཞུང་ལུ་ཉེས་འཛུགས་འབད་ནི་དང་ ཁྲིམས་སར་ཐུག་པའི་སྐྱོད་འབྲུག་ལང་ གཞུང་ལས་ཐོབ་དགོ་པའི་སྐོལ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་མ་གོ་ཟེར་ཞུས་ཡི། ཚུན་ཚུའི་ཚུན་གཞི་འདི་ མི་སྡེའི་ཚུན་གཞི་ཡིན་མཉམ་ལས་ རྒྱུ་མི་འབྲུག་ཀྱི་ཐང་ཟེར་གོ་ནི་ཚུ་ལོས་འབག་ནི་མ་གཏོགས་ གཞུང་གིས་འབད་དགོ་པ་མེད་ཟེར་ཞུས་ཡི།

ཚུ་ལོས་ཕུལ་བའི་ཚུན་དོན་ཚུ་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱིས་ཞིབ་པར་གྲོས་འདེབས་མཛད་དེ་ གནད་དོན་ཁག་གཉིས་པོ་གཏན་འབེབ་བཟོ་ནི་ལུ་ ཞལ་འཆམ་བྱུང་མི་འདི་ཡང་།

དང་པར་ ཚུན་ཚུའི་རྒྱུ་མི་ལུ་སྐྱོད་ནིའི་མ་དངུལ་རྒྱུ་སྐྱོར་རྒྱལ་ཁམས་ལས་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པ་ལུ་ཐོབ་འོས་འདུག་གམ་མིན་འདུག་

གཉིས་པར་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པ་ལུ་ རྒྱལ་ཁམས་ལས་མ་དངུལ་རྒྱུ་སྐྱོར་ཐོབ་དང་མི་ཐོབ་གཏན་འབེབ་བཟོ་ནི་ལུ་ ཞི་ཚུན་དང་ཉེས་ཚུན་བའི་གནད་སྐྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེ་བཞིན་ཚུན་ཚུའི་ པ་ལྷོག་གནས་འོང་ངམ།

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་དགོ་པའི་གཞི་རྩའི་མ་རང་ ཐོན་ལུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་པའི་མི་ལས་བརྟེན་བྱུང་མ་ཡིན་མཁུ་ལས་ སྟེགས་གསོ་
སྟོན་མ་ཚུགས་ཅིན་ ཐོན་ལུངས་མེད་པའི་མི་ལུ་ དང་ཁྲིམས་འདྲ་མཉམ་གྱི་གོ་སྐབས་མི་ཐོབ། ད་རུང་ འདི་བཟུམ་མའི་མི་ཚུ་
རྒྱལ་ཁབས་སམ་ འཕྲོར་ལྷན་ཅན་གྱིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སར་སྐྱེལ་བ་ཅིན་ སྐབས་ཉེས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཅིག་ལུ་འགྱུར་འོང།
ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་གནང་དགོ་མི་འདི་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཆོན་༡ པའི་དོན་ཆོན་༡ པ་དང་༡༥ པ་ དེ་ལས་ རྩ་ཆོན་༢༡
པའི་དོན་ཆོན་༡ པ་དང་འབྲེལ་ རོ་ཆབ་དང་སྟོམས་དང་ ཁྲིམས་འོག་འདྲ་མཉམ་ གནད་དུ་སློན་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེན་སྲོལ་དང་ ཐོབ་
རིམ་གྱི་གཞི་རྩ་གོང་དུ་བཀྲུར་ནི་ དེ་ལས་ཁྲིམས་ཀྱི་རིམ་གྱིས་པ་དང་ ཁྲིམས་ཀྱི་རིང་ལུགས་ དང་ཁྲིམས་སྟེགས་ཐོབ་ནི་ལུ་ལེས་
བཏན་བཟོ་ནི།

ད་རུང་ ཞི་ཚོན་དང་ཉེས་ཚོན་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་གྱི་ཁྲིམས་དེབ་ དོན་ཆོན་༣༤ པ་དེ་ “ཐོན་ལུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་པའི་ ཁྲིམས་
མཐུན་རིམ་འཛིན་གང་ཞིག་བཅར་ཏེ་ གོ་དོན་རྟོགས་དུགས་མེད་པར་གསལ་པོར་ཡོད་པ་ལས་ ཉེས་འཇུགས་ཅན་ཞིག་ཁོ་ནའི་
དགག་ལན་གྱི་ཆེད་དུ་ དང་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་མཚན་དགོ” ཟེར་ཡོད་མི་འདི་
གིས་ ག་ལུ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་ཐོབ་ནི་ཡིན་ན་བཀོད་དེ་འདུག།

དེ་འབདམ་ལས་ རྟོག་ཚུགས་ཚོགས་པ་གིས་ རྒྱབ་མིའི་འཇུག་གཞུང་ལས་དགོ་པ་སྟེ་བཟོད་མི་འདི་ལུ་ ཐོབ་འོས་ག་སྟེ་འབད་ཡོད་
ག་བཟུང་གོ་པ་འདུག། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་གཉེས་ཀྱིས་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩོད་གཞི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་
སར་ལུ་བྱུང་པའི་སྐབས་ རྩོད་རྩེ་རྒྱབ་མའི་འཇུག་རྒྱལ་ཁབས་ ཡང་ན་ གཞུང་ལས་གནང་སྟོལ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་གཞི་རྩ་ག་
སྟེ་ལུ་ཡང་མིན་འདུག། ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྩ་ཆོན་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ དང་ཁྲིམས་ལུ་དམིགས་ཏེ་བཅར་མི་གར་འབད་རུང་ ཟད་
འཕྲོན་གྱི་ལྷོགས་གྲུབ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཁོ་རས་བཏང་དགོ་ འདི་འབདམ་ལས་ རྟོག་ཚུགས་ཚོགས་པའི་རྒྱབ་མི་ལུ་ གཞུང་ལས་མ་
དངུལ་གྱི་རྒྱབ་སྲོལ་ཐོབ་དགོ་པ་སྟེ་ལུ་མི་འདི་ཁྲིམས་ཀྱིས་འོས་བབས་མ་གཟུགས། ད་རུང་ འདི་བཟུམ་མའི་ཐད་དུ་ ཞི་ཚོན་དང་
ཉེས་ཚོན་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་གྱི་ཁྲིམས་དེབ་དོན་ཆོན་༣༤ པ་ལྟར་ རྟོག་ཚུགས་ཚོགས་པ་ལུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་ཐོབ་འོས་མིན་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲུབ།
ROYAL COURT OF JUSTICE

འདུག ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསེའི་སྐོར་གྱི་དོན་ཚན་འདི་ ཐོན་ཁུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་པའི་མི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་འབད་དགོས་ ཡིན་མཁུ་ལས་ མི་འདི་ལུ་ཐོན་ཁུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་པར་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསེའི་ཐོབ་འོས་ཞིག་ཡིན་མིན་དབྱེ་དཔྱད་གྱིས་སྟེགས་ཐག་ བཅད་དགོས་གལ་ཆེ་མི་འདི་ཡང་། སྤྱིར་སྤངས་ལས་ མི་ཅེག་གི་རྩོད་གཞི་མཐོ་ནའི་དགག་ལན་གྱི་ཆེད་དུ་དང་དང་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐའ་ དོན་ལུ་དགོས་མཐོ་དང་བསྟུན་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསེའི་མཚན་དགོ་ འདི་འབད་མཁུ་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསེའི་མཚན་ནི་འདི་ ཐོན་ ཁུངས་རྩ་བ་ལས་མེད་པའི་མི་ལུ་མ་གཏོགས་ ད་ལྟོ་གི་རྩོད་གཞི་ནང་ ལྷོག་ལྷོགས་ཚོགས་པ་གི་རྒྱབ་མིའི་དོན་ལས་གཞུང་ལས་མ་ དངུལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ལམ་མིན་འདུག།

༡༩. གཞན་སྤྱོད་དང་དངོས་གཞིའི་འབྲེལ་གཞན་དེ་ལས་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལས་འགལ་བའི་འབྲེལ་གཞན་སྐོར།

གཞུང་གིས་ཁྲུལ་རིགས་བཀའ་ཉི་འདི་ གཞན་སྤྱོད་དང་དངོས་གཞིའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལས་འགལ་བ་མ་ཚད་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལས་ ཡང་འགལ་བའི་ཉེས་འཇུགས་རྩོད་རྩས་བཀོད་ཅི། ད་རུང་རྩོད་རྩས་ཞུས་མི་ནང་ སྤྱི་ཚོགས་དང་པའི་ཚོགས་ཐེངས་⁴ པའི་ནང་ལུ་ མི་ཚེ་དངུལ་རྩིས་སློན་པོ་གིས་ རྩིས་ལོ་²⁰⁷⁰⁻²⁰⁷⁷ གི་སྟན་ལུ་སྤུལ་བའི་སྐབས་ གཞུང་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་ རྟེན་གཞི་འདི་ ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰⁰ ཅན་མ་གི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་བསྐྱར་བཀོད་འབད་མི་འདི་ མི་དམངས་དངུལ་ རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰² ཅན་མའི་ལེའུ་¹ པའི་དོན་ཚན་² པ་ལས་འགལ་ལཱ་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ལེའུ་དང་པའི་དོན་ཚན་ ² པའི་ནང་ “བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ཉེན་མཁུ་ལས་ འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་མ་རྩིས་པའི་ གཞན་འདི་དང་འབྲེལ་ ཆགས་མེད་པའི་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་ སྤྱི་གཞི་ ཁྲུབ་བསྐྱུགས་ བཀོད་རྒྱ་རྩེ་ཆ་མེད་འཕྲོ་ཡིན་ཡིན།” ཟེར་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ལེའུ་ ³ པའི་དོན་ཚན་⁶ པ་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ “ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་སྐོར་ལས་ འོང་བབས་བཟོ་ནི་གཞན་བའི་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འཕྲོལ་དགོ།” ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་དང་ དེ་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་⁷ ཡེ་ པའི་⁷ལེ་¹ པ་ནང་ལུ་ འགན་འཁུར་གཞན་གྱི་ནང་ འཁོད་ དངུལ་རྩིས་སློན་པོ་གི་འགན་ཁུར་གྲངས་སུ་ “གཞུང་གི་དོན་ལུ་ འོང་བབས་དང་ ཐོན་ཁུངས་བསྐྱུལ་མེད་ཞིའི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ ཁྲུལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་རྩུ་གི་གོས་འཆར་བཀོད་ནི།” ཟེར་འཁོད་མི་འདི་གིས་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚན་⁷ ཡེ་ པའི་དོན་ཚན་⁷ པ་ལས་འགལ་ཡིན་སྟེ་ལྟུ་ཡི།

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྒྲིག་ཁང་།
ROYAL COURT OF JUSTICE

དེ་འབདཱ་ལས་ ཚུད་ཕུས་ གནད་སྲོད་དང་དངོས་གཞིའི་འགན་འཁུལ་ལས་འགལ་བཤེད་པའི་བསམ་འཆར་བཀོད་པ་བཞིན་ བཅོང་
ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ རང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰⁰ ཅན་མའི་ བམ་ཚན་¹ པ་ལེའུ་³ པའི་དོན་ཚན་^{2.2} པ་དང་ བམ་ཚན་²
པ་ལེའུ་² པའི་དོན་ཚན་^{6.1} པ་ དེ་ལས་ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ ཕ་ཚན་¹ པའི་དོན་ཚན་¹⁰ པའི་ནང་གསལ་ “འབྲུག་པའི་མངའ་
ཁོངས་ལུ་ཁྲལ་དབང་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཆ་མཉམ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་སོར་བཅོས་ ཡང་ན་ཆ་མེད་ འཕྲི་སྡོན་མ་གནང་ཚུན་ དེ་ཚུའི་ཁྲལ་
དབང་འཕྲོ་མཐུན་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་རུང་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རང་བཅུ་མས་པའི་ཁྲིམས་གང་ཞིག་
གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལས་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དང་མ་མཐུན་མི་ཚུ་ལུ་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཡིན་” ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ལས་
འགལ་ཕྱིན་མ་ལས་ ལུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་མཛད་གསོའ་ཞུས་ཡི།

གོང་གི་གནད་དོན་ཚུ་ ཁྲིམས་ཀྱིས་ཐོབ་ཐུན་དབྱེ་དཔྱད་མཛད་པ་ད་ གནད་སྲོད་དང་དངོས་གཞིའི་འགན་འཁུལ་ལས་འགལ་བཤེད་
དང་མེད་གྱི་ཚད་གཞི་གཤམ་འཁོད་ལྟར་བཀོད་ཅི་ འདི་ཡང་།

- (ཀ) ཁྲིམས་བཅོའི་དམིགས་ཡུལ་ལྟར་གྱི་ ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཚུའི་གོ་བཅའ་ཐད་ཀར་གཅི་སྟོན་མ་ཡིན་ན།
- (ཁ) དོན་ཚན་ཚུ་གི་གོ་དོན་རྟོགས་པ་དགས་ ཡང་ན་ ཚུལ་ཉེས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱིས་དམིགས་ཡུལ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་
ལེགས་བཅོས་བྱུང་ཚུགས་པའི་ཆེད་དུ་ ཁྲིམས་ཀྱིས་ངོས་ལེན་མཛད་དགོ་པ་བྱུང་བ།
- (ག) འཕྲིག་མཐུན་གཞི་ཅ་དེ་གིས་ ཁྲིམས་དོན་རྟོགས་པ་དགས་ཡོད་མེད་ ཁེ་ཕན་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་གོ་བ་ལེན་ཐངས་ལུ་
འགྱུར་ཚུགས་པའི་དོན་སྲིན་བསེལ་ཐབས་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་གོ་གསལ་རམ་འབད་ཚུགས།

ཁྲིམས་འདུན་ལས་གོང་གི་ཚུད་དོན་ཚུའི་དོན་ལུ་ དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གོ་བ་ལེན་ཐངས་ཀྱི་སྤྱིར་སྤངས་ཐབས་ལམ་ཚུ་གཤམ་འཁོད་
གྱི་གཞི་ཅ་ལུ་གཞིར་བཞག་གིས་བྱུང་བ་དེ་ཡང་།

བཅའ་ཁྲིམས་ཞིག་གི་ནང་གསལ་བཀོད་པའི་ཚིག་དོན་ཚུ་ཡང་ བཅའ་ཁྲིམས་དེ་ནང་གི་དོན་ཚན་གྱི་ལུ་དང་འབྲེལ་
འཐབ་ཐོག་ལྷག་དགོས་དང་ཁྲིམས་དེ་དང་འཕྲིག་མཐུན་ཐོག་ལྷག་དགོས་ཡིན་པའི་ཁར་ ཁྲིམས་ཀྱི་དམིགས་དོན་དང་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཕྲིག་མཐུན་ཐོག་ལྷག་དགོ་ དེ་འབདཱ་ལས་ དེ་བཟུམ་མའི་དོགས་སེལ་གྱི་ཁྲིམས་དོན་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚུ་ སྤྱིར་སྤངས་ངོས་ལེན་གྲུབ་པའི་གཞི་རྩ་ལུ་གཞི་བཞག་དགོ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ལེགས་བརྒྱུར་གྱི་ཁྲལ་རིགས་འགོ་
བརྟུག་པའི་སྐབས་ བཙོང་ཁྲལ་ ཅ་དམ་དང་ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཡིག་གི་དོན་ཚན་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་ཀྱི་
བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ དེ་ལས་ ཕ་ཁྲིམས་ནང་གི་ གནད་སྡོད་དང་དངོས་གཞི་འགྲིག་མཐུན་ཐོག་ལག་ལེན་འཐབ་
དགོ་པ་ཨིན།

བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰⁰ ཅན་མའི་ བམ་ཚན་² པ་ལེའུ་² པ་དང་ དོན་ཚན་
⁶། པ་དེ་གིས་ ཅ་དམ་དང་ཁྲལ་གྱི་ཚད་གཞི་དང་ བརྒྱུར་བཙོས་ག་ཅི་རང་འབད་དགོ་རུང་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ཆ་
འཛོག་གནང་དགོ་པ་འབད་འདུག་པ་ལས་ ཚུད་ཉོག་དེ་ ཚིག་དོན་ “འབྲུག་གཞུང་གིས་ཆ་འཛོག་གནང་དགོ” ཟེར་
མི་འོག་བལེན་ཐངས་ལས་བྱུང་རུག་ དེ་བརྩམ་འབད་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰² ཅན་མའི་ལེའུ་³
པའི་དོན་ཚན་⁹ པའི་ནང་ “ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་སྐོ་ལས་ འོང་བབས་བཟོ་ནི་གནང་བ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འགོ་ལ་དགོ”
ཟེར་ཡོད་མི་ལས་བྱུང་རུག་ དེ་ལས་ དོན་ཚན་¹⁰ ། །ཁ། པ་ “འགན་འཁུར་གཞན་གྱི་ནང་འཁོད་ དདུལ་ཕྱིས་
སློན་པོ་གི་འགན་ཁུར་གངས་སུ་ གཞུང་གི་དོན་ལུ་ འོང་བབས་དང་ ཐོན་ཁུངས་བསྐྱེད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ སྤྱི་
ཚོགས་ལུ་ ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གོ་སྐབས་འཆར་བཀོད་ནི” ཟེར་ཡོད་མི་ཚུ་ལས་བྱུང་རུག།

བཙོང་ཁྲལ་ ཅ་དམ་དང་ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཡིག་ དོན་ཚན་¹² པ་ ལེའུ་³ པའི་བམ་ཚན་⁷ པ་དང་ དེ་ལས་
དོན་ཚན་⁶། པའི་ ལེའུ་² པའི་བམ་ཚན་² པ་ ཚུ་འགལ་བཡོད་མེད་དང་རུས་མེད་དང་བདེན་སྟོང་ཨིན་མིན་གྱི་
ཐག་གཅོད་གྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ ཚིག་དོན་ “ཆ་འཛོག” དང་ “གནང་བ” ཟེར་མི་འོག་བལེན་ཐངས་འདི་ལག་ཆེ་བས།
ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལེ་ཕ་ཚན་⁷ པའི་དོན་ཚན་¹⁰ པའི་ནང་ལུ་ རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆ་མེད་ཀྱི་གཞི་རྩ་འདི་ལོ་དོན་ཁྲབ་
དབང་འདི་ ཁྲིམས་ཡིག་གང་ཞིག་གི་ཁྲིམས་དོན་ཚུ་ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་མ་མཐུན་མ་ཨིན་པ་ཅིན་ཆ་མེད་བཏང་དགོ།

ཁྲིམས་ཡིག་གང་ལུ་ཆེད་དམིགས་ཀྱི་དོན་ཚན་ནང་གི་ཚིག་དོན་ཚུ་གི་གོ་བ་ མཐའ་མཐུག་ལུ་དོན་བདུ་ག་ཅི་སྟོན་མ་ཨིན་
ན་བལྟ་དགོ་པ་ལས་ ཚིག་དོན་ཚུ་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་གོ་བ་ལེན་དགོ་ སྤྱིར་སྤངས་ལས་ ཁྲིམས་གང་ཞིག་གི་བར་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ནོར་ཚཱ་དང་གོ་བརྒྱུ་འགལ་བྱུང་མི་འདི་ ཚུད་ཉོག་གི་གནས་སྐབས་འདི་ནང་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཁྱབ་དབང་གི་མ་
མཐུན་མ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་བྱུང་མ་ཡིན་ མ་གཞི་ བསམ་གཞི་ཚུ་བ་རང་ ཁྲིམས་དོན་ཚུ་གི་གོ་བ་བརྟུན་འབད་བའི་
སྐབས་སུ་ ག་དེ་དྲགས་དྲགས་ཚུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་འབྲུར་ལྷོག་མེད་པར་གཏན་འཇགས་བཞག་ནི་ལུ་དམིགས་ཏེ་
འབད་དགོ་ དེ་འབད་ལས་ ཁྲིམས་གཅི་རང་བཟུམ་རུང་ སྲིད་ཚོགས་ཀྱིས་ལྷག་ལཱ་གཅི་རང་མཛད་རུང་ ཚུ་ཁྲིམས་
ཆེན་མོ་ལས་མ་འགལ་བར་མཛད་དགོ་པ་ལས་ མི་མང་གི་འཆར་གཞི་བཟོ་མི་དབང་ཚད་གཞུང་ལུ་གནང་མི་དང་
འབྲེལ་ མི་མང་འཆར་གཞི་ཚུ་སྐབས་ཚུ་ཁྲིམས་དང་རྒྱབ་འགལ་ཚུ་མི་རུང་བའི་ རྟེན་གཞི་སྲོན་དཔེ་ཡང་དགཞིག
འགོ་ཐོག་ལས་ར་གཞི་བཟུག་འབད་དགོ་པ་ཡིན།

ཆིག་མཛོད་བེལེགསིལོ་(BLACK'S LAW DICTIONARY) གི་འབྲེལ་བཤད་དང་འབྲེལ་བ་
ཅིན་ ཆིག་དོན་ “ཆ་འཛོག་” ཟེར་མིའི་གོ་དོན་འདི་ “ལུགས་མཐུན་གྱི་གནང་བ་སྲོད་ནི་ ཡངན་ གནང་བ་གཏན་
འཁེལ་གྱུ་བ་ནི” ལུ་གོ་ཤི་ཡིན་མ་མས། དེ་དང་འདྲམ་སྟེ་ ཆིག་དོན་ “གནང་བ” ཟེར་མིའི་གོ་དོན་འདི་ “ཁྲིམས་
ཀྱིས་གནང་བ་གནང་ནི་ དབང་ཆ་གནང་ནི་ ཡངན་ ལུགས་མཐུན་ཆ་འཛོག་གྱུ་བ་ནི་ ཡངན་ གནང་གོལ་འབད་ནི”
ལུ་གོ་ཤི་ཡིན་མ་མས། དེ་འབད་ལས་བརྟེན་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ཅད་མ་ རང་ཁྲལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ 2000 ཅན་མའི་
ནང་ལུ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ཆ་འཛོག་གནང་དགོ་པ་ཟེར་ཡོད་མི་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཚུམ་བཙའ་ཁྲིམས་ 2002
ཅན་མའི་ནང་ གནང་བ་དེ་ སློབ་ཚུགས་ཀྱིས་འགོལ་དགོ་ཟེར་ཡོད་མི་འདི་ བསྟོན་བསྐྱུགས་དང་འགྲིག་མཐུན་ཐོག་ལས་
ལྷག་དགོ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཏུ་རུང་བ་བཟོ་མི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་ནང་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་དོན་དང་དོན་ཚུ་གི་ གཅིག་གིས་
གཅིག་ལུ་འབྲེལ་ཐོག་དང་འགྲིག་མཐུན་ཐོག་གོ་བ་ལེན་དགོ་པ་ཡིན། ཟླ་བུག་ཏུ་ ཁྲིམས་ཚུ་གི་བར་ན་གོ་དོན་རྟོགས་
དྲགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཐོན་པའི་སྐབས་ ཡངན་ ཁྲིམས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་སྐབས་སུ་ འབྲུག་གི་ཁྲིམས་སྟེ་དང་དེའི་
ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་གཞན་ཚུ་ལས་འབྲེལ་བསྐྱུན་ཐོག་གསལ་དོན་ཡོད་པའི་མཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྲོལ་
ཁྱུ་ཡོད་པ་ལས་ ད་ལྟོ་གི་ཚུད་གཞི་འདི་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན། དེ་ནང་ཁྱད་པར་ཟེར་རུང་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ཅད་མ་ རང་
ཁྲལ་གྱི་བཙའ་ཁྲིམས་ 2000 ཅན་མ་དེ་ ཚུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ཆ་འཛོག་མ་གནང་པའི་སྲོགོང་ལས་ཡོད་པ་ལས་ བཙའ་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཁྲིམས་དེ་ ཆ་མེད་ ཡངན་ འཕྲི་སློན་མ་གནང་ཚུན་ བྱབ་དབང་ཡོད་པ་ཡིན་ཅུང་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ཆ་འཛོགས་
གནང་དགོ་ཟེར་ ཡོད་པ་ལས་ རྩོད་ཉོག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དོན་ཚུན་དེ་ལྷན་མེད་དང་བདེན་སྟོང་མེན་པར་བཞག་ཅི།

མི་སེར་གྱིས་བཅོག་འབྲུག་པའི་གཞུང་གིས་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ བྱང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰⁰ ཅན་མ་
དང་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འབྲིལ་བའི་ཁྲལ་རིགས་བསྐྱར་བཀོད་འབད་ནི་འདི་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་
སྲོལ་ཡིན་ཅུང་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ བྱང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ དེ་
ལས་ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་འགྲིག་མཐུན་ཐོག་འབད་མི་ལུ་མ་འབྲས་པ་མིན་འདུག
དེ་འབད་མཐུལ་ལས་ ཁྲིམས་དོན་མཐུན་མིན་ཚུ་གི་བར་ནང་ འགྲིག་མཐུན་གྱི་གོ་བ་སྟོན་དེ་ ལེ་ཕན་གྱི་ཐབས་ཤེས་དང་
དཀའ་ངལ་སེལ་སྤྲིལ་འབད་ནི་དང་ ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ཚུ་གི་གོ་བ་དང་ས་གསལ་བཟོ་ནི་དང་མེད་ཉོག་ས་ཚུ་སེལ་ཏེ་ཉིང་
སངས་ས་བཟོ་ནི་འདི་ ཁྲིམས་སྲེའི་འགན་ཁུར་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཅིག་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ ཅང་ཁྲིམས་ཐོབ་ཐབས་
ལུ་དམིགས་ཏེ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་གོ་བ་བད་སྟོན་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་མི་འདི་ འགྲིག་མཐུན་བཟོ་བའི་སྐབས་
ཅང་ལྷན་དང་འོས་འབབ་ ཅན་ཤེས་བག་ཡོད་པའི་ཐོག་ལུ་བཟོ་སྟེ་ དེ་ཚུ་གི་བར་མ་མཐུན་མེད་པར་གར་མ་ཚུངས་
པར་བཟོ་དགོས་ཡིན། བཅོང་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ བྱང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གི་བྱེད་བྲག་གི་དོན་ཚུ་ཚུ་ ལྷན་མེད་
དང་བདེན་སྟོང་བཟོ་བ་ཅིན་ སྤྱི་ཚོགས་དང་གཞུང་ལུ་ ཁྲིམས་གསར་པ་བཟོ་ནི་ལུ་ཟད་གོན་ལྷུ་བའི་ཁར་དུས་ཚོད་ཡང་
འགོར་བའི་བྱ་སྤྲུལ་མ་བདེམ་ཐོན་སྤེལ་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ཚུ་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལས་འགལ་བ་མིན་འདུག
ཡིན་ཅུང་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚུ་ཚུ་གི་གོ་བ་ལེན་པའི་སྐབས་ལུ་ དོན་ཚུ་ཚུ་མི་ལུ་སྟེ་ གནད་དུ་རུང་བ་ཅིག་དགོས་དང་
ཡང་ཅིན་མི་ལུ་སྟེ་གནས་མ་ཚུགས་ཅིག་དགོ།

དེ་འབད་ནི་འདི་གིས་ ཚིག་དོན་ “ཆ་འཛོགས་” དང་ “གནང་བ་” ཟེར་མི་འདི་གནད་དོན་གཅིག་ཡིན་མ་མཐུལ་ འདི་
གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གོ་བ་གཅིག་མཐུན་སྟེ་ལེན་ཐངས་ལུ་འགལ་བ་མེད་མི་འདི་ཡང་ བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་ཆ་རའི་དོན་ཚུ་
འདི་ ཁྲལ་བཀའ་བཞག་གི་གནད་དོན་མཚུངས་པར་ཡིན་པས།

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚུན་ཚུས་གོང་གི་གནད་དོན་གྱི་བཀལ་ལན་ཕུལ་བའི་ནང་གསལ་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཚུ་ཚོ་༡༤ པའི་དོན་ཚན་༡
པའི་འོག་ལུ་ “ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་” ཟེར་མི་འདི་ ཨལ་གྱི་རིགས་ བཀལ་ནི་དང་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་ ཉམ་རང་
འབད་རུང་ ཁྲིམས་བཟོ་གི་ཉོངས་ལས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་མི་ལུ་གོམ་མ་ཚད་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་
ཚན་༩ དང་༡༤ པའི་ ༡༧ པའི་རྟེན་མཐུན་མཐུན་མཐུན་ ཚུན་ཚུ་གིས་ད་རུང་ ཨལ་རིགས་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་
བཅའ་ཁྲིམས་དང་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ནང་འཁོད་ཡོད་མི་འདི་ ཨལ་རིགས་གེར་ཚུད་པ་སྤོམ་ཡི་ཉམ་མ་ད་ བད་ཀར་གྱི་
ཨལ་དང་ བརྒྱད་ཨལ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཁྱད་པར་མེད་པ་སྤོམ་ཡི།

ཨིན་རུང་ཚུན་ཚུ་གིས་ཉམ་མ་ད་གསལ་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ དོན་ཚན་༢ པའི་ནང་ལུ་རང་
ཁྲིམས་གཞན་སྲུང་བཞག་གི་ཚུ་ག་དོན་ འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་གཞན་དམིགས་གསལ་
དུ་འཁོད་མི་ མ་ཕྱིས་པར་ཟེར་འཁོད་མི་དེ་གིས་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢༡ ལུ་གོམ་
ཨིན་པས་ཟེར་གསལ་ཡི།

འདི་གིས་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་གོང་ལས་ གཞུང་གིས་ “དབང་ཆ” སྲུང་བཞག་
འབད་མ་ཨིན་མ་དང་ དབང་ཆ་ཟེར་མི་འདི་ནང་ བཅོང་ཨལ་དང་ ཅ་དམ་ ཉན་ཨལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ལྟར་ བརྒྱད་
འབྲེལ་གྱི་ཚད་གཞི་བཟོ་ནི་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་ཡང་ཚུད་པ་ཨིན་ཟེར་ཉམ་མ་ལུ་ ད་རུང་ཚུན་ཚུ་འདི་བདེན་ཁུངས་
གསལ་མི་ནང་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་དེ་ སྤྱིར་བཏང་གི་ཁྲིམས་ཨིན་མ་ལས་
ཨལ་འདི་ཚུ་བཀལ་ནི་འོག་ལས་དམིགས་གསལ་དུ་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ བཅོང་
ཨལ་དང་ ཅ་དམ་ ཉན་ཨལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ འབབ་ཁུངས་ཨལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལུ་འཁོད་སྤོམ་ཡི་དཔ་སྤོམ་
ཉམ་མ་ལུ། རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་གིས་ འདི་བཟུམ་དབང་ཚད་གཞན་མི་དེ་ཡང་ དེ་ནང་ “ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་” ཟེར་
འཁོད་སྤོམ་ཡི་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལུ་ གནང་བ་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱིས་གོམ་དགོ་ ཟེར་འཁོད་དེ་
ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ཚུ་ལུ་ དབང་ཚད་གཞན་མ་ཨིན། ཚུན་ཚུ་འདི་ལ་མཐུག་ལས་ བརྒྱད་ཨལ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

དང་ཐད་ཀར་ཁྲལ་ཟེར་དབྱེ་བཅུ་མི་དེ་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་མིན་པར་ འབྲུག་གི་
བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ འབྲུག་གི་འབབ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲུལ་ཉི་
དབྱེ་བཅུ་ཡིན་མི་འདི་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་འོས་བབས་གཞིགས་གནང་བེར་གསོལ་འདེབས་ལུ་ཡི།

ཚུན་ལྷ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ ཚུན་ཚུ་གི་ལུ་མི་ བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་དོན་མ་མཐུན་པ་ཅིན་ ལུལ་ལས་ཆ་
འཛོག་གྲུབ་མི་བཅའ་ཁྲིམས་ལུ་ཆ་གནས་བཟུང་དགོཔ་སྟེ་ལུ་མི་དེ་ ད་ལྟོའི་ཚུན་གཞི་ནང་འཇུག་མི་བཏུབ་བེར་ལུ་ཡི།
ལུལ་ལས་ཐོན་མི་ཁྲིམས་ལུ་ཆ་གནས་བཟུང་དགོཔ་དེ་ཡང་ སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིམས་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ གནང་དོན་
གཅིག་གི་སྐོར་འཁོད་ན་མ་གཏོགས་ འདི་མིན་ དེ་སྟེ་ཆ་གནས་བཟུང་མི་རུང་། ད་ལྟོའི་ཚུན་གཞི་ནང་ མི་དམངས་
དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ གནང་དོན་དང་ དགོས་པ་
དེ་ལས་ དམིགས་ལུལ་གྱི་ཐད་ལས་འབད་རུང་མོ་མོ་ཡིན་མཁའ་ས་ སྤྱི་དང་འཁྲུལ་ཉི་གོ་བ་ལེན་མི་བཏུབ་བེར་ལུ་ཡི།
དེ་ཡང་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལུ་ གཞུང་གིས་ཁྲལ་། བརྒྱུད་ཁྲལ་། བཀའ་
ཐངས་དང་བསྟུ་ཐངས་ཀྱི་སྐོར་ལས་ འཁོད་ཡོད་པ་དང་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལུ་ བཙོང་ཁྲལ་
དང་ ཅ་དམ་ རྣང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ འབབ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ལས་མ་དངུལ་བསྟུ་བྱང་
འབད་མི་འདི་འཛོན་སྐོར་དང་སྐོར་བཞག་འབད་ནི་སྐོར་ལས་འཁོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། ད་ལྟོའི་ཚུན་གཞི་ནང་ ཉེ་མའི་
ཁྲིམས་དེ་དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ཡིན་མཁའ་ད་ ལུལ་མམ་གྱི་ཁྲིམས་འདི་ སྤྱིར་བཏང་གི་ཁྲིམས་ཡིན་མཁའ་ས་ ལྷན་བས་
དོན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་གོ་བ་ལེན་ཐངས་དང་འཁྲུལ་ཉི་ སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ལས་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྲིམས་ལུ་ཆ་གནས་
བཟུང་དགོཔ་ཡིན་སྟེ་ལུ་ཡི།

གོང་གི་ཚུན་བཤེར་ཚུ་ལུ་གཞིར་བཞག་ཐོག་ ཚུ་ཕན་གཉིས་ཀྱིས་བཀོད་མི་འདི་བ “ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་” ཟེར་མི་
འདི་ ཁྲིམས་སྤྱི་གཉིས་དང་འབྲེལ་གཏོགས་ཐོག་གོ་བ་ལེན་དགོཔ་འདུག།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཚིག་མཚོ་བེལེགས་ལོ་(BLACK'S LAW DICTIONARY) ནང་ལུ་ཁྲིམས་ཟེར་མི་གི་
འབྲེལ་བཤད་བརྟུན་བསྟུ་སྟོན་ལེན་ནི་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ མིའི་བྱ་སྤྱོད་སྒྲིག་གཞི་འབད་ནི་དང་ མི་སྡེ་ནང་ལུ་ལམ་
བཟང་བཟུག་ནི་ལུ་དགོས་ཨིན་པས།

ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚེན་། པའི་དོན་ཚེན་། པའི་ནང་ལུ་ “ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ལས་མ་གཏོགས་ ཁྲལ་བབས་སྐྱའོན་
བསྟུ་བྱེད་གི་ཆ་ཤས་གཞན་ཚུ་བཀའ་བ་ ཡང་ན་སོར་བཅོས་འབད་མི་ཚོག་” ཟེར་འཁོད་འདུག་པའས། ཁྲལ་གྱི་རྣམ་
གངས་དེ་ཡང་ ཅ་ཁྲལ་ ཁྲལ་ སྤྱོད་ཁྲལ་ ནང་ཁྲལ་ཨིན་པའི་ཁར་ ཁྲལ་གྱི་ནང་གསེས་ལུ་ སྐྱ་ཆ་ སྤྱོད་ཁྲལ་ ཅ་
ཁྲལ་ ཡང་ན་ ཅ་དམ་ཁྲལ་བཅས་ཚུ་དཔ་ཨིན། དེ་འབད་མཉམ་ལས་ ཁྲལ་རིགས་ བསྟུར་བཀོད་འབད་ནི་དང་ཁྲལ་
རིགས་བཀའ་ནི་ཚུ་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་མི་ཚོག་པས། ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ནང་ལུ་ “ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་”
ཟེར་མི་འདི་ ཁྲིམས་གསར་རྟེན་གང་ཞིག་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཁྲལ་རིགས་ལེགས་བསྟུར་འབད་མི་ཚོག་པས། དེ་
འབད་མཉམ་ལས་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ཟེར་མི་འདི་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ བཅོང་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་
ཁྲིམས་༢༠༠༠ དང་ འབབ་ཁྲལ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༡ མ་ཚད་ འདི་བསྟུན་མ་འོངས་པའི་ཁྲལ་རིགས་
གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་ལུ་ཡང་འཇུག་པ་ཨིན།

“ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་” ཟེར་མི་འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དོན་ཚེན་གཞན་ཚུ་ནང་ལུ་ཡང་ “ཁྲིམས་དང་
འབྲེལ་ཏེ” ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད། འདི་འབད་མཉམ་ལས་ “ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ཏེ” ཟེར་མི་འདི་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་དང་
སྤྱི་ཚོགས་ལས་སོར་བཅོས་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་ འཕྲི་སྟོན་ དེ་ལས་ཁྲིམས་གསར་གྲུབ་འབད་གནང་མི་ཚུ་ལུ་ཡང་ གོ་བ་
ལེན་དགོས་ཨིན།

གོང་གི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་གཞིར་བཞག་ཐོག་ ཐད་ཀར་ཁྲལ་གྱི་ཁྲིམས་ཨིན་ཅུང་བརྒྱུད་ཁྲལ་གྱི་ཁྲིམས་ཨིན་ཅུང་ འབྲུག་
གི་མང་འཁོངས་སུ་ཁྲབ་དབང་ཡོད་པའི་ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ ཡང་ན་ དེའི་དོན་ཚེན་ཚུ་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ཆ་འོངས་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

མ་གྲུབ་པའི་སྤྲོ་གོང་ལས་ཡིན་ཅུང་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ཚར་བའི་དུས་ལས་ཡིན་ཅུང་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཕ་ཚུན་, པའི་དོན་
ཚན་, ས་དང་མ་མཐུན་མེད་ཆེ་ མོར་བཅོས་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་ འཕྲི་སློན་ མ་གནང་ཚུན་འཕྲོ་མཐུན་དེ་རང་དབང་
ཁྲུབ་ཡོད། ཁྲིམས་དེ་ཚུ་ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་སྤྲོ་གོང་རང་བཅུམས་པའི་ཁྲིམས་ཡིན་ཅུང་ ཡུན་རིང་མ་འབད་གནས་
དགོས་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་ཟེར་མི་འདི་ ད་ལྟོ་གནས་ཏེ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་རིགས་ཉེན་སྲུང་
འབད་དགོས་མ་ཚད་ མ་འོངས་པའི་ཁྲིམས་ལུ་ཡང་འཇུག་དགོས་ཆ་འཛོགས་མཚད་ཅི།

དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་དང་སྤྱིར་སྤངས་གྱི་ཁྲིམས་གཉིས་ ཆ་གནས་གཡུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་གི་ཐད་དུ་ ཚོད་ལྷག་གིས་ལུ་
དོན་བཟུམ་འབད་ བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་པའི་བར་ན་མ་མཐུན་པའི་གནད་དེ་བྱུང་ཆེ་ སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ལས་དམིགས་
གསལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཁྲུབ་དབང་ཆེན་ཡིན་མེད་པའི་སྤྲོ་གོང་ཡིན་ཅུང་ ལྷག་སྤྱི་བབས་པའི་ཚོད་གཞི་འདི་ བཅའ་
ཁྲིམས་གཉིས་པའི་བར་ན་མ་མཐུན་མེད་པའི་སྤྲོ་གོང་ བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་པའི་ཉེད་ལྷག་རང་ ཁྲིམས་འདི་གཉིས་གྱི་
དགོས་པ་དང་དམིགས་ལུ་འབྲམ་ལས་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་འགྲིག་མཐུན་ཐོག་ལས་གོ་བ་ལེན་དགོས་ཡིན། དེ་དང་
འབྲམ་འབད་ བཅོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ ལྷག་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་
གཉིས་པའི་ཡང་ གནད་དོན་ཁྲུལ་རིགས་གྱི་སྐོར་ལས་ཡིན་མེད་པའི་སྤྲོ་གོང་ བཅོང་ཁྲུལ་དང་ ཅད་མ་ ལྷག་ཁྲུལ་གྱི་བཅའ་
ཁྲིམས་ནང་ལུ་འབྲུག་གཞུང་ལས་ “ཆ་འཛོགས” དགོས་ད་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ལས་
“གནང་བ” མོལ་དགོས་སྤྲོ་གོང་མི་འདི་གཉིས་ཁྲུལ་རིགས་གྱི་གནད་དོན་སྐོར་ལས་ཡིན་མེད་པའི་སྤྲོ་གོང་གི་
ཐོག་ལས་གོ་བ་ལེན་དགོ།

སྤྱིར་སྤངས་གོ་བ་ལེན་ཐངས་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ སྤྱིར་སྤངས་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ནང་གསལ་ དོན་ཚན་མེད་པ་
ཡང་ན་ དོན་ཚན་མ་མཐུན་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་ལུ་ གཞོད་སློན་མེད་པར་གནས་
དགོ། ཚིག་མཚན་བལྟེ་གསེའོ་(BLACK’S LAW DICTIONARY) གི་འགྲེལ་བཤད་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ “མ་
མཐུན་མ” (INCONSISTENT) ཟེར་མི་འདི་ མོས་མཐུན་དུ་འགལ་བ་ ཡང་ན་ རྒྱབ་འགལ་ལུ་གོ་མ་བཞིན་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གཉེས་ཆར་ལུ་ཆ་བཞག་མི་ཚུ་ག་ དེ་འབད་མཁུ་ གཅིག་ལུ་འཇུག་ལེན་འབད་བ་ཅིན་ གཞན་མི་ཅིག་པ་འདི་ཆ་མེད་པ་སྟེ་
བཞག་དགོ་པ་ཨིན། དེ་བཞིན་ གནད་དོན་གཅིག་ལུ་འཇུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་གཉེས་ མ་མཐུན་པར་འཛོན་ཞི་དང་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་གཉེས་ལུ་སྟེ་བྱུང་སྟེ།

བཅའ་ཁྲིམས་གཉེས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཚུ་ གཅིག་གིས་གཅིག་དང་ འགྲིག་མཐུན་ཐོག་གནས་ཚུ་ག་ཚེ་ བཅའ་ཁྲིམས་གཉེས་
པོ་དེ་དོན་ཚན་གྱི་གཞི་རྩ་ཆ་གནས་བཞག་ཚུ་ག་ཨིན། དེའི་རྒྱབ་འགལ་དུ་ བཅའ་ཁྲིམས་གཉེས་ཀྱི་དོན་ཚན་གཉེས་ལས་
གཅིག་ལུ་ཆ་འཛོན་མཛད་དེ་ དོན་ཚན་གཞན་མི་དེ་ཆ་མེད་བཏང་དགོས་པ་ཅིན་ ཆ་གནས་རུང་བའི་དོན་ཚན་འདི་ཕྱི་
ལུ་ཆ་གནས་གྲུབ་དགོ།

ཁྲིམས་བཟོ་ཅིག་གིས་བཟུམས་པའི་མ་མཐུན་པའི་ཁྲིམས་གཉེས་ཀྱི་གཞི་རྩ་ ཆ་འཛོན་ལྷན་པར་ཡོད་མེད་བཟོ་དགོ་པ་དེ་
ཡང་ ཁྲིམས་གཉེས་ཀྱི་བར་ནང་གི་དོན་ཚན་ མ་མཐུན་མ་ཐང་ཀར་ ཡོད་པའི་སློབ་ལས་ཤེས་ཚུ་ག་ འདི་མ་ཚད་ “ཆ་
ཚང་བའི་ཁྲིམས་དེ་གི་བཟོ་ཞིབ་” དང་འབྲེལ་མཁན་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡོངས་ཚོགས་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཞིག་
བཟུམ་ཚེ་ ཁྲིམས་བཟོ་འདི་ལྟེན་ལུ་དེ་ ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་གཞན་ཚུ་ལུ་ཆ་གནས་མེད་པ་སྟེ་བཞག་པ་ཨིན། ཁྲིམས་
གཉེས་ཡོད་པ་ལས་ གཅིག་པ་འདི་ ཁྲིམས་ཕྱི་ལུ་དང་ ཁྲིམས་གཞན་ཅིག་པ་འདི་ཆ་ཤས་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ འདི་དེ་
རང་མ་མཐུན་མ་འཇུག་པ་ཨིན་པ་ལས་ ཁྲིམས་ཕྱི་ལུ་དེ་གིས་གཞན་མི་འདི་ རང་བཞིན་གྱིས་ཆ་མེད་བཏང་པ་ཨིན།
དེ་འབད་མཁུ་ལས་ བོང་གི་ཚུན་བཤེར་ལུ་གཞི་བཞག་ཐོག་ ཚུན་ཚུ་གིས་ ད་ལྟོ་གི་ཚུན་གཞི་འདི་ལར་ སྤྱིར་སྤངས་ཀྱི་
ཁྲིམས་ལས་དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་བྱབ་དབང་ཡོད་པ་འབད་ཞུས་མི་འདི་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཆ་གནས་བཞག་མ་ཚུ་ག་
ལས་ བོང་གི་ཁྲིམས་གཉེས་པོ་འདི་ནང་ ཚིག་དོན་ “ཆ་འཛོན་” དང་ “གནང་བ་” ཟེར་འཁོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་གཉེས་
འགྲིག་མཐུན་ཐོག་གོ་ཨིན།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྟེན།
ROYAL COURT OF JUSTICE

༢༡. ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙུང་ཆོན་༡༣ པའི་དོན་ཚིག་༢ པ་དང་ གཞུང་གིས་ ལྷན་ཁྲིམས་འཆར་དབུལ་ལུ་བསྐྱབས་ལྟེ་ འོང་འབབ་བཅོ་
ཚོགས་དང་མི་ཚོགས་

ཚོད་ལྷན་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྟེན་ལྷན་པའི་ནང་གསལ་ལ་ གཞུང་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་དང་པའི་ཚོགས་ཐེངས་༤ པའི་ནང་ལུ་ ད་ལྟོ་
ཡོད་པའི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་ བསྐྱར་བཀོད་འབད་མི་འདི་ ཙུང་ཆོན་༡༣ པའི་དོན་ཚིག་༢ པ་དང་མ་འཁྲིལ་མ་ཡིན་མེད་ལྟེ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་
ད་ལྟོ་ ཁོ་གིས་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ དོན་ཚིག་འདི་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ འདི་བཟུམ་མའི་ལྷན་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཀོད་འབད་ནི་འདི་ ཉི་ཅུ་གི་
དཔུང་ཡིག་དང་དབུལ་ལུ་ཕྱི་དཔུང་ཡིག་འབད་བཅུགས་ཉེ་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙུང་ཆོན་༡༤ པའི་དོན་ཚིག་༡ པ་དང་འཁྲིལ་ བཅའ་
ཡིག་འབད་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་དགོ་ ཉི་ཅུ་དཔུང་ཡིག་དང་ དབུལ་ལུ་ཕྱི་དཔུང་ཡིག་འདི་ནང་ ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གར་དང་ ལྷན་
ཚུ་ཚུད་པ་ལས་ ཚོད་ལྷན་གིས་བདེན་ལུང་ས་ཟངས་མི་ནང་ ཉི་ཅུ་དང་ དབུལ་ལུ་ཕྱི་དཔུང་ཡིག་ཟེར་མི་དེ་ འོང་འབབ་ལྷན་ཀྱི་བཅའ་
ཁྲིམས་ནང་འཁོད་པའི་ ལྷན་ཁྲིམས་ཚང་སྤྱི་ག་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་གོ་ཟེར་མི་དེ་ འཛོལ་བ་ཡིན་མ་འབད་ལུ་མི་འདི་ཡང་
ལྷན་ཁྲིམས་ཚང་སྤྱི་ག་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་གི་ལྷན་ཁྲིམས་ཆ་མཉམ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ ཁོ་ས་བསྐྱར་འབད་དགོ་པ་ཡིན། དབུལ་ལུ་
ཚོད་ལྷན་གིས་ ལྷན་ཁྲིམས་ བསྐྱར་ བཀོད་འབད་བའི་སྤྱན་ལུ་ཕུལ་མི་འདི་ ལྷན་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་ཡིན་མེད་ལྟེ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་
འབད་བ་ཅིན་ འཆར་དབུལ་དེ་ལྷན་ཁྲིམས་ཚོགས་འདུ་ལས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་མི་ལུ་ ལྷན་ བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་གར་ས་སུ་ཕྱི་ལོ་འཛོགས་མེད་
ཟེར་ཡིན་མེད་མས།

ཚོད་ལྷན་གིས་བཀའ་ལན་ལུ་བའི་ནང་གསལ་ལ་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙུང་ཆོན་༡༣ པའི་དོན་ཚིག་༢ པ་དང་ བ་ལྟར་ ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་
གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པའི་ལྷན་ཁྲིམས་བཅོའི་གནད་སྤྱོད་དང་འཁྲིལ་དགོ་ཟེར་ལུ་ ལྷན་ཁྲིམས་བཅོའི་གནད་སྤྱོད་དང་འཁྲིལ་དགོ་པ་དེ་
ཡང་ གཞུང་གིས་འབབ་ལུང་ས་ལྷན་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་དུ་འཁོད་པའི་ལྷན་ཁྲིམས་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་མ་དང་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་
འཁྲིལ་དགོ་པ་ཡིན་ ལྷན་ཁྲིམས་ཙུང་ཆོན་༡༣ ཉེ་ལྟེ་ བར་འཁོད་པའི་ གནད་སྤྱོད་དང་འཁྲིལ་དགོ་པ་མ་གཏོགས་བཅོའི་ལྷན་དང་
ཅ་དམ་ ལང་ལྷན་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་བསྐྱུས་པའི་གནད་དོན་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཚུ་ གནད་སྤྱོད་འདི་དང་འཁྲིལ་མི་དགོ་ཟེར་ལྷན་ཁྲིམས་
དེ་འབད་མ་ལས་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཙུང་ཆོན་༡༤ པའི་དོན་ཚིག་༡ པ་འདི་ ཐད་ཀར་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤིང་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གོང་གི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེང་ གནད་དོན་ལག་གཉིས་པོའི་གོ་བོ་དོན་འགྲེལ་འབད་ནི་གུར་ཐུགས་ཐག་ཚད་མི་དེ་ཡང་

- (ཀ) ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ལྷན་ཚོ་༡༣ པའི་དོན་ཚོན་༢ པའི་ནང་གསལ་ལྱི་ཏི་རུ་འུ་དཔྱད་ཡིག་དང་མ་དདུལ་ལྱི་དཔྱད་ཡིག་གངས་སུ་ ཞལ་རིགས་ ཚུད་གཞི་ཚུད།
- (ཁ) གཞུང་གིས་ རྒྱབས་སུ་བབས་པའི་ཚུད་གཞི་ནང་མཛད་དོན་བཟུམ་འབད་ ཞལ་རིགས་འཆར་དདུལ་ལུ་བསྐབས་སྟེ་ འོང་འབབ་བཟོ་ཚུག་དང་མི་ཚོག་

ཁྲིམས་འདུན་ལས་ ཏི་རུ་གི་དཔྱད་ཡིག་དང་མ་དདུལ་ལྱི་དཔྱད་ཡིག་ཟེར་མི་འདི་ག་བཟུམ་ཅིག་ལུ་གོ་ནི་ཨིན་ན་གི་འགྲེལ་བཤད་ འབད་དགོ་པ་ལས་ སྤྱིར་སྟངས་ལྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་ཁྲིམས་ཤིང་གཞི་ལྷན་དང་འཁྲིལ་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་མཐུན་པའི་འགྲེལ་ བཤད་འབད་ནི་དེ་ཡང་ ཏི་རུ་གི་དཔྱད་ཡིག་ཟེར་མི་འདི་ གཤམ་འཁོད་ལྱི་གནད་དོན་ཚུ་མི་ལུ་སྟེ་ཚང་མ་ ཡངན་ ཆ་ཤས་ཅིག་ ཡོད་པ་ཅིན་རྒྱུའམ་ཅིག་ ཏི་རུ་གི་དཔྱད་ཡིག་ཟེར་གོ་མ་ཨིན་

- (ཀ) ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ ལྷན་ཚོ་༡༤ པའི་དོན་ཚོན་༡ པ་དང་འཁྲིལ་ ཞལ་རིགས་བཀའ་ཞི་ ལྷན་འཆར་འབད་ནི་ བར་ལུ་ འབད་ནི།
- (ཁ) ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ ལྷན་ཚོ་༡༤ པའི་དོན་ཚོན་༢ པ་དང་འཁྲིལ་ ཏི་རུ་སྤྱི་འགྲུལ་འཚོལ་ནི་ ཡངན་ གཞུང་གིས་སུ་ རོན་གྱི་གཏའ་དཔང་འཇུལ་ནི་ ཡངན་ དདུལ་འགྲེལ་ལྱི་ཁྲིམས་ཚུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་ ཡངན་
- (ག) ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ ལྷན་ཚོ་༡༤ པའི་དོན་ཚོན་༢ པ་དང་འཁྲིལ་ རྩོགས་བསྐྱུས་མ་དདུལ་ལྱི་བདག་གཉེར་ ཡངན་ རྩོགས་བསྐྱུས་མ་དདུལ་ལས་བཏོན་ནི་ ཡངན་ ཟད་མོན་བཏང་ནི་དང་
- (ང) ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ ལྷན་ཚོ་༡༤ པའི་དོན་ཚོན་༣ པ་དང་འཁྲིལ་ རྩོགས་བསྐྱུས་མ་དདུལ་ལས་དཔྱད་བཞོ་བཟོ་སྟེ་བཏོན་ བེ།

དེ་འབད་མ་ལས་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་དང་འཁྲིལ་བཅིན་ ཏི་རུ་གི་དཔྱད་ཡིག་ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ ལྷན་ཚོ་༡༤ པའི་ དོན་ཚོན་༡ པ་ ༢ པ་ ༣ པ་ དང་༢ པའི་འོག་ལུ་བསྐྱུད་མི་ཚུ་ལུ་གོ་མ་ཨིན། འདི་མ་ཚད་ གོང་གི་འགྲེལ་བཤད་ལྷན་དུ་ དདུལ་

༄། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༢༢.༡.༢ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚུལ་༡༤ པའི་དོན་ཚན་༡ པ་དང་༥ པ་གིས་ ལོང་དོན་༡༩༩༩ ལོའི་ནང་
གསལ་བཞིན་ རྩོད་བཤེར་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་གྲོས་འདེབས་ལྷན་ཐོག་ཏུ་མེད་པ་ ལྷན་ཐོག་གིས་ལྷན་དབང་
ལྷན་མེད་པ་ ཡང་ན་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚུལ་༢༡ པའི་དོན་ཚན་༡༠ པ་ལྟར་བཀའ་ཡིག་ལྷན་མི་ཚོགས་
འབྲུག་ཚོད་གྲུབ།

༢༢.༡.༣ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་གྲངས་སྤྲོད་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་འཇུག་མི་རང་རྒྱུ་གིས་ ཡང་ན་
ཤོ་ལག་སྐྱེ་ སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞན་དོན་ལས་བརྟེན་ ལྷན་ཁྲིམས་ལས་བརྟེན་པའི་རྩོད་གཞི་བཅུགས་
ཞིའི་དབང་ལྷན་མེད་མི་འདི་ཡང་ ལྷན་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚུལ་༡༤ པའི་དོན་ཚན་༡༠ པ་དང་འབྲེལ་བཟུང་
ཐོན་གྲངས་སྤྲོད་ཞི་ཡིན་པར་འབྲུག་ཚོད་གྲུབ།

༢༢.༢ དྲང་དཔོན་བསྐྱོར་པ་གི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་ཚད་སྐོར

ལོང་གསལ་བཤེར་བཅུད་ཨང་༡༡ པར་གཞིར་བཞག་ཐོག་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས།

༢༢.༢.༡ རྩོད་རྒྱུ་གི་དོ་ཚབ་འདི་ དྲང་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ལས་ལྷན་འབྲེལ་བཟུང་ ལོ་གི་འདས་པའི་ལྷན་གྲོལ་གྱི་དེབ་
ཀྱི་རྒྱུ་བཟུང་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཡང་ དྲང་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ལས་ལྷན་འབྲེལ་ལྷན་འབྲེལ་ལྷན་འབྲེལ་ལྷན་འབྲེལ་
བསྐྱོར་གྲུབ་པའི་ལྷན་ལས་བཅུག་འཇུག་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ཆེད་ ལྷན་འཇོག་སོང་འདུག་པ་ལས་
རྒྱུ་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༢༤ པའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ ལོ་ཚང་དགོངས་ལུ་འབད་བའི་
གྲངས་སྤྲོད་པར་ འབྲུག་ཚོད་གྲུབ།

༢༢.༢.༢ རྩོད་རྒྱུ་གི་དོ་ཚབ་འདི་ དྲང་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ལས་ལྷན་འཇོག་སོང་བའི་སྐབས་ ལོ་ཚང་དགོངས་ལུ་གི་
ལོ་ཚང་མ་ལོན་པར་བརྟེན་ དྲང་དཔོན་གྱི་གྲངས་སྤྲོད་མི་བཅུ་པར་འབྲུག་ཚོད་གྲུབ།

༢༢.༢.༣ རྩོད་རྒྱུ་གི་དོ་ཚབ་འདི་ ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷན་འབྲེལ་པའི་རྩོད་གཞི་འདི་ནང་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ཁྲིམས་རྩོད་
(PRACTICE) འབད་བའི་གྲངས་སྤྲོད་དགོ་པ་མེད་པར་འབྲུག་ཚོད་གྲུབ།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

དོན་ཚན་འདི་གིས་ བྱང་དཔོན་ལོ་ཚང་དགོངས་ལཱ་འབད་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་མི་འབད་ཁྲིམས་ཚུ་དྲུ་འཕྲོ་
མ་ལུ་ཐོག་ ཁྲིམས་འདུན་གོང་ལོག་གང་ཞིག་གིས་ནང་ ཁྲིམས་ཚུ་མ་ཚོགས་ཡིན་རུང་ རང་སོམ་
ཡང་ན་ ཉེ་འཁོར་གྱི་ཚུ་དྲུ་བཤེར་སྐབས་ རོ་ཚབ་འབད་ བྱང་དཔོན་ལོ་ཚང་དགོངས་ལཱ་འབད་མི་ཞིག་
གིས་ ཁྲིམས་ཚུ་ཚོགས་པར་འབྲུག་ཚུ་དྲུ་གྲུབ།

༢༢.༣ གཞུང་ལས་ཚུ་དྲུ་ཅའི་རྒྱབ་མི་མ་དངུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དགོ་པའི་འབྲེལ་གནད།

གོང་གསལ་བཤེར་བཅུད་ཨང་། ། པར་གཞིར་བཞག་ཐོག་ ཁྲིམས་ཀྱི་སྡེ་གསལ་གསོའི་ལོགས་སུ་ཀར་བའི་བཅའ་ཁྲིམས་
མེད་པ་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱི་སྡེ་གསལ་གསོའི་འདི་:-

༢༢.༣.༡ བྱང་ཁྲིམས་མཁོན་མེད་ཅེད་དང་ བྱང་བཤེར་གྱི་གཞི་རྒྱུ་གཞི་ཚུ་གོང་དུ་བཀུར་ནི་ དེ་ལས་ ཁྲིམས་
ལོག་འདྲ་མཉམ་དང་གནད་དུ་སླིན་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེན་སྐྱོབ་གྱི་ཐོབ་ཡི་མ་གྱི་དོན་ལུ་ཨིན་པར་འབྲུག་ཚུ་དྲུ་གྲུབ།

༢༢.༣.༢ བྱང་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ ཐོན་ལུངས་ཚུ་ལས་མེད་པའི་ཉམ་དམས་ཅན་
ཁོ/མོས་ སླེར་དབང་རྒྱབ་མི་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཞབས་ཏྲུག་དགོ་མི་ལུ་རྒྱུ་མ་ཅིག་མ་གཏོགས་ གཞན་ལུ་ཐོབ་ལམ་མེད་
པར་འབྲུག་ཚུ་དྲུ་གྲུབ།

༢༢.༣.༣ ཞི་ཚུ་དང་ཉེ་ཚུ་དྲུ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེབ་དོན་ཚན་༣༥ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་ ཐོན་ལུངས་ཚུ་
ལས་མེད་པའི་མི་དོ་ལུ་ཐོབ་ནི་ཨིན་པ་ལས་ ལྷོག་སྡེ་གསལ་ཚོགས་པ་གིས་ རྒྱབ་མི་མ་དངུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དགོ་པ་སྡེ་ལུ་སེལ་མི་
འདི་ཆ་འཛོག་མཚན་ཐབས་མེད་པར་འབྲུག་ཚུ་དྲུ་གྲུབ།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༢༢.༤ གནད་སྤྱོད་དང་དངོས་གཞིའི་འགན་འཁུན་དང་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལས་འགལ་པའི་འབྲེལ་གནད།
གོང་གསལ་བཤེར་བཅུད་ཨང་།^{༡༩} པར་གཞིར་བཞག་ཐོག་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས།

༢༢.༤.༡ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་^༩ པ་དང་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ལྷ་ཚན་^{༡༤} པའི་དོན་
ཚན་^༡ པའི་ནང་ལུ་ ལྷ་ལ་རིགས་ཟེར་ཡོད་མི་འདི་ ཐད་ཀར་གྱི་ལྷ་ལ་དང་བརྒྱུད་ལྷ་ལ་གཉིས་ལུ་ལྷ་
པར་མེད་པ་བཟུང་གོ་པར་འབྲུན་ཚེད་གྲུབ།

༢༢.༤.༢ “ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་” ཟེར་མི་འདི་ བཅོང་ལྷ་ལ་དང་ ཅད་མ་ ལྷ་ལྷ་ལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་
༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་ འབབ་ལྷ་ལ་ལྷ་ལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཨིན་མི་གཉིས་ཆར་ ལྷ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་
ལྷ་ཚན་^{༡༤} པའི་དོན་ཚན་^༡ པ་ལས་འགལ་བ་མེད་པའི་ཁར་ བཅོང་ལྷ་ལ་དང་ ཅད་མ་ ལྷ་ལྷ་ལ་
གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༠ ཅན་མའི་ བཅའ་ཚན་^༢ པ་ ལེ་ལུ་^༤ པའི་དོན་ཚན་^{༤.༢} པ་དང་
བཅའ་ཚན་^༡ པ་ལེ་ལུ་^༣ པའི་དོན་ཚན་^{༤.༡} པ་ དེ་ལས་ བཅའ་ཚན་^༣ པ་ལེ་ལུ་^༣ པའི་དོན་ཚན་^{༤.༡}
པ་ཚུ་ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༢ ཅན་མའི་ དོན་ཚན་^{༤.༡} པ་དང་^{༡༤}
། པ་བཅས་ མོ་མོ་འབད་མེན་པ་འགྲིག་མཐུན་ཐོག་ལས་གོ་བ་ལེན་དགོ་པར་འབྲུན་ཚེད་གྲུབ།

༢༢.༤.༣ བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ རྒྱབ་འགལ་གྱི་གནད་རེ་བྱུང་ཚེ་ སྤར་ལས་ཆ་འཛོགས་ཀྱི་པའི་
བཅའ་ཁྲིམས་ལས་ ལྷ་ལ་མར་ཆ་འཛོགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་
དགོ་པ་མ་ཚད་ ཡང་ན་ སྤྱིར་སྤངས་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་ཚུ་ནང་ གནད་དོན་དེའི་སྐོར་
གང་ཡང་འཁོད་པ་མེད་པའམ་ཁ་གསལ་མེད་ཚེ་ དམིགས་གསལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལུ་ཆ་གནས་
མཚན་དགོ་པའི་གཞི་ལྷ་ཚུ་དང་འབྲེལ་དགོ་པ་ལས་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ རྐབས་སུ་བབས་པའི་
ཚུན་བཤེར་འདི་ནང་།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

- ༢༢.༤.༣.༡ བཙེན་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱལ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་ མི་དམངས་དབུལ་རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཅན་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་ཉེག་བཀོད་པའི་དོན་ཚན་ཚུའི་བར་ནང་ རྒྱལ་འགལ་མིན་པར་འབྲུག་ཚེད་གྲུབ
- ༢༢.༤.༣.༢ རོང་གསལ་བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་བར་ནའི་རྩོད་ཉེག་འདི་ གནད་དོན་ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན་མཁུ་ལས་དོན་ཚན་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པར་འབྲུག་ཚེད་གྲུབ།

༢༢.༤.༤ བཙེན་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱལ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ དམིགས་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་དང་ མི་དམངས་དབུལ་རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ སྤྱིར་སྤངས་གི་ཁྲིམས་ཡིན་ཅུང་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ལས་བཅས་པ་ད་ ཁྲལ་བཀའ་བཞག་གི་བྱ་སྤོའི་གནད་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ཚན་ཚུའི་སྐོར་ གནད་དོན་སོ་སོ་མིན་པར་འབྲུག་ཚེད་གྲུབ།

༢༢.༤.༥ གཞུང་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་རྒྱུ་ཅིག་ལུ་སྟན་ལུ་ཕུལ་ཐོག་ གནད་བ་མོལ་ཏེ་ཁྲལ་བཀའ་བ་ཡང་ན་ སོར་བཙེན་འབད་མི་དེ་ རྩ་ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་རྩ་ཚན་༡༤ པའི་དོན་ཚན་༡ པལས་འགལ་བ་ཡིན་མཁུ་ལས། འདི་མ་ཚད་ རྩ་ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་རྩ་ཚན་༤ པའི་དོན་ཚན་༤ པ་དང་འབྲེལ་ཅུང་ ཁྲལ་འབབ་ཕུལ་དགོ་པའི་འག་འགན་དེ་ མི་ངོ་རེ་ལུ་ཐོག་ཡིན་ཅུང་ ཁྲལ་འབབ་འདི་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཕུལ་དགོ་པ་ཡིན་མཁུ་ལས། གཞུང་གིས་ རྩ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་ཆ་འཛོག་གྲུབ་པའི་ལུལ་ལས་ཁྲལ་བཀའ་བཞག་གི་ཁྲིམས་དོན་ཚུ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཡར་སང་འབད་ཡོད་མི་འདི་ གནད་སྤྱོད་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་ཆ་ར་ལས་འགལ་ཡིན་པར་འབྲུག་ཚེད་གྲུབ།

༢༢.༤.༦ བཙེན་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱལ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ དང་ མི་དམངས་དབུལ་རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཚུ་གི་གོ་བ་ལེན་ཐངས་འདི་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

- ༢༢.༤.༦.༡ བཙེན་ཁྲལ་དང་ ཅ་དམ་ རྒྱལ་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ བམ་ཚན་༡ པལེའུ་༣ པའི་དོན་ཚན་༤.༢ དང་ བམ་ཚན་༢ པལེའུ་༤ པའི་དོན་ཚན་༤.༡ པ་ དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

གཞུང་གིས་ བཙོང་ཁྲལ་གྱི་ ཁྲལ་ཚད་བཟོ་ནི་དང་ བསྐྱར་བཙོས་འབད་ནི་ལུ་འབྲུག་གཞུང་
གིས་ཆ་འཛོགས་གནང་ནི་འདི་དབང་ཚད་འདུག

༢༢.༤.༦.༢ གཞུང་ ཡངན་ ལྷན་རྒྱུས་གཞུང་ཚོགས་ཀྱིས་ ལོ་གསལ་ །༢༢.༤.༦.༡༽ ཅན་མ་
ལྷན་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ལུ་ལུ་ མི་དམངས་དདུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༢
ཅན་མའི་ ལེ་ལུ་༣ པའི་ རོན་ཚན་༩ པ་དང་༡༤ (ལ) པར་འཁྲིལ་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་
གནང་བ་འགོ་ལ་ཚེད་ དདུལ་ཕྱིས་སློན་པོས་ཉི་ལུ་འདུད་ཡིག་འབད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་
འདུན་བཙུགས་དགོ

༢༢.༤.༦.༣ ལོ་གསལ་ །༢༢.༤.༦.༢༽ ཅན་མ་ནང་གི་ཚོགས་ཚོན་ “གནང་བ” ཟེར་མི་འདི་ ཅུ་
ཁྲིམས་ཚེན་མའི་ཅུ་ཚན་༡༤ པའི་རོན་ཚན་༡ པ་དང་གཅིག་ཁར་ལོ་བ་ལེན་དགོ་པ་དང་
དེ་ལོ་རོན་ཡང་ དེ་ལྷན་གྱི་ཁྲལ་རིགས་ ཅུ་ཁྲིམས་ཚེན་མའི་ཅུ་ཚན་༡༣ པའི་རོན་ཚན་༢
པ་དང་འཁྲིལ་ ཉི་ལུ་ལུ་འདུད་ཡིག་འབད་བཙུགས་ཉི་ བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་གནང་བ་གོ་པ་དགོ

༢༢.༥ ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་དང་ དེ་འབྲེལ་གྱི་གནང་དོན།

ལོ་གསལ་བཤེར་བཙུད་ཨང་༢༠ པར་གཞིར་བཞག་ཐོག་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ས་ལས་འབྲུག་ཚོད་གནང་བ་དེ་ཡང་:

༢༢.༥.༡ ཅུ་ཁྲིམས་ཚེན་མའི་ཅུ་ཚན་༡༤ པའི་རོན་ཚན་༡ པའི་ནང་ལུ་འཁོད་དེ་ཡོད་པའི་ཚོགས་ཚོན་ “ཁྲིམས་ཐོག་
མ་གཏོགས་” ཟེར་མི་འདི་ ཁྲལ་བབས་ གྲུ་ཡོན་བསྐྱུ་སྤྱད་གི་ཆ་ཤས་གཞན་ཚུ་བཀལ་བ་ ཡངན་ མོར་
བཙོས་ འབད་ནི་ཚུ་ དེ་ལྷོ་ཡོད་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཚུ་དང་ ཡངན་ བཅའ་ཁྲིམས་གསར་པ་ཕུམས་ཐོག་
ལས་མ་གཏོགས་མི་ཚོགས་པར་འབྲུག་ཚོད་གྲུབ།

༢༢.༥.༢ ཚུད་གཞི་དེ་འདི་རོན་ལུ་ ཚོགས་ཚོན་ “ཁྲིམས་ཐོག་མ་གཏོགས་” ཟེར་མི་འདི་ དེ་ལྷོ་ཡོད་པའི་ བཙོང་ཁྲལ་
ཅན་མ་དང་ བཙོང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་ འབབ་ཁུངས་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཤི་འདུན་ས།
ROYAL COURT OF JUSTICE

ཁྲིམས་ ལྷོ་ལོ་ ༢༠༠། ཅན་མ་གིས་མ་ཚད་ མ་འོངས་ཁྲལ་བཀལ་བའམ་སོར་བཅོས་ཤི་བཅའ་ཁྲིམས་
ཚུ་ལུ་ཡང་ཁྲབ་གནས་ཡོད་པར་འབྲུན་ཚེད་གྲུབ།

༢༢.༤ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཚན་།༣ པའི་དོན་ཚན་༢ པ་དང་ གཞུང་གིས་ ཁྲལ་རིགས་འཆར་དབུལ་ལུ་བསྐབས་ལྷེ་ འོང་
འབབ་བཅོམ་དང་མི་ཚོགས་

གོང་གསལ་བཤེར་བཅུད་ཨང་༢། པར་གཞིར་བཞག་ཐོག་ ཁྲིམས་ཤི་འདུན་ས་ལས།

༢༢.༤.། ཐད་ཀར་གྱི་ཁྲལ་ཡིན་ཅུང་ བརྒྱད་ཁྲལ་ཡིན་ཅུང་ ཁྲལ་གསར་པ་བཀལ་ནི་ ཡངན་ བསྐྱར་བཅོས་
འབད་ནི་ལ་སོགས་པའི་ ཁྲལ་རིགས་གར་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཚན་།༣ པའི་དོན་ཚན་༢ པ་དང་
འཁྲིལ་ དཔྱད་ཡིག་འབད་བཅུགས་དགོ་པར་འབྲུན་ཚེད་གྲུབ།

༢༢.༤.༢ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ཅུ་ཚན་།༣ པའི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ ཁྲལ་བཀལ་བ་ ཡངན་ སོར་བཅོས་
འབད་ནི་ཚུ་གར་ དཔྱད་ཡིག་འབད་བཅུགས་ཏེ་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལ་བཞིན་དུ་འབད་དགོ་པར་འབྲུན་ཚེད་
གྲུབ།

༢༢.༤.༣ འཆར་དབུལ་དང་མཉམ་ ཁྲལ་ཡང་སེང་དང་ སོར་བཅོས་ཐོག་ལས་འོང་འབབ་བཅོམ་ནི་འདི་ ཅུ་
ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་ལྷར་ དཔྱད་ཡིག་བཅུགས་ཐོག་གི་ལམ་ལུགས་དང་ དོན་ཚན་ཚུ་ལས་
འགལ་བ་ཡིན་པར་འབྲུན་ཚེད་གྲུབ།

། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༢༣. བཀའ་བྱིན་

ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ ཕ་ཕན་ཚུ་ལུ་ལྷོ་ལོ་གོ་སྐབས་ དང་ ཁོངས་ཀྱིས་ཕུལ་ལུ་འབད་མི་ཚུ་བཟུ་འཛོགས་ཐོག་གཏོང་ལེན་འབད་ནི་ལོ་གོ་སྐབས་མེད་ལུ་གནང་ཡི། ཁོངས་ཀྱིས་ཕུལ་ལུ་འབད་མི་གནད་དོན་རེ་རེ་བཞིན་ལུ་བཟུ་འཛོགས་འབད་དེ་ དན་ལེས་བག་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ལས་དབྱེ་བའེར་མཐོལ་ཕྱིན་མཛད་ཅིག་ དེ་འབད་མཁའ་ལས་ ཁོང་གི་བཅུད་དོན་ནང་གསལ་ལྷན་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་འབྲུག་ཚེད་གྲུབ་པ་-

༢༣.༡ ལྷོ་གཞུགས་འགོ་ཡིད་པ་གིས་ བཙོང་ཁྲལ་ ཅ་དམ་ དང་ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ལྷོ་ལོ་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ཚུ་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་ཕ་ཚན་༡ པའི་དོན་ཚན་༡༠ པའ་ལས་འགལ་བ་ཡིན་ལུགས་ལུ་ཐོག་ལུ་མེད་དང་བདེན་སྟོང་གི་ངོས་འཛིན་གྲུབ་གནང་དགོཔ་སྟེ་ལུས་མི་དེ་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་ཕ་ཚན་༡༤ པའི་དོན་ཚན་༡ པའ་ལས་འགལ་བ་མི་འདུག་བཞུན་ ཕྱིར་འབུད་མཛད་གྲུབ།

༢༣.༢ གཞུང་གིས་ ཁྲལ་རིགས་ལེགས་བསྐྱར་འབད་མི་འདི་ བཙོང་ཁྲལ་དང་ཅ་དམ་ ནང་ཁྲལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་ མི་དམངས་དབུལ་ཕྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༢ ཅན་མའི་གནད་སྟོང་དང་དངོས་གཞི་འཛོགས་འཁྲིལ་ལས་འགལ་བ་མ་ཚད་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་ཕ་ཚན་༡༤ པའི་དོན་ཚན་༡ པའ་ལས་འགལ་མཁའ་ལས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ།

༢༣.༣ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ཁྲིམས་ཡིན་མཁའ་ལས་ ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་སྡེ་ཡང་ལོ་འཛིན་སྟོང་ལྷན་སྡེ་གིས་ དེ་འདི་ནང་གསལ་ལས་འགལ་བའི་མཛད་སྟོང་ཚུ་བདེན་སྟོང་ཡིན་མཁའ་ལས་ གཞུང་གིས་ ཁྲལ་རིགས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་བསྐྱར་བཀོད་འབད་མི་འདི་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་ཕ་ཚན་༡༣ པའི་དོན་ཚན་༢ པ་དང་འབྲེལ་ ཏི་རུ་གི་དབུད་ཡིག་འབད་མ་བཅུགས་པར་ ཕ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་ཕ་ཚན་༡༤ པའི་

༄༅། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

དོན་ཚན་། པ་དང་འཕྲིལ་ བཅའ་ཡིག་འབད་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ལས་བརྟེན་ ཅུ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་དང་རྒྱབ་
འགལ་ཨིན་པར་ཆ་འཛོགས་གྲུབ།

༢༣.༣ གཞུང་གིས་ བྲལ་རིགས་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོར་ བྲལ་རིགས་བསྐྱེད་འབད་མི་དེ་ ཁྲིམས་དང་མ་
མཐུན་མ་ལས་ དདུལ་ཚབ་ལོག་སློད་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ་གནང་གྲུབ།

༢༣.༤ ཅུ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་རྩ་ཚན་། པའི་དོན་ཚན་། པ་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ བྲལ་གྱི་འོང་འབབ་བསྐྱར་བཅོས་དང་
ཡར་སེང་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འབད་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་གཞུང་གིས་མཛད་མི་ཚོགས་
པར་བརྟེན་ ཞི་རྩོད་དང་ཉེས་རྩོད་བའི་གནད་སློད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེ་བདོན་ཚན་། པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་
བྲལ་ཡར་སེང་འཕྲོ་མཐུན་བཀའ་ཉི་འདི་ རྐྱབས་བབ་བཀའ་གསལ་གནང་སྟེ་འབྲུན་ཚོད་གྲུབ།

༢༣.༦ ཚུན་དོན་དེ་སྐོར་ ཁྲིམས་དེ་བདོན་ཚན་། པའི་དོན་ཚན་། པའི་གཏེན་ པ་ལྟར་ ཚད་འཛིན་གྱི་དུས་ཡུན་ཞུགས་མཁུ་
བཅུ་ཐམ་ནང་འཁོད་ མཛོན་མཚོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་སར་ མཚོ་གཏུགས་ལུ་ཞི་གོ་སྐབས་མ་ལེན་ཚེ་ འབྲུན་ཚོད་བསྐྱར་སློད་མཛད་
དགོ་པར་ འབྲུན་ཚོད་གནང་གྲུབ།

༄ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་
ROYAL COURT OF JUSTICE

༢༣.༡ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སྐུ་ལས་ ཞི་ཚོད་དང་ཉེས་ཚུངས་བའི་གནད་སྲོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེབ་དོན་ཚན་༩༩ པའི་ནང་གསལ་ལྟར་
བཀའ་གོས་རིམ་པར་མཛད་དེ་ འབྲུག་ཚོད་གནང་གྲུབ་པ་ལས་ ཕྱིན་ཆད་དུ་ལས་པར་ ལོང་གསལ་འབྲུག་ཚོད་དེ་དང་
འཁྲིལ་བའི་བཀའ་སྐྱབ་མ་བཏུབ་པའི་རིམ་པ་རྩ་ཕན་སུ་ཞིག་གི་ཁོངས་ལས་འཕྲོན་རུང་ ཞི་ཚོད་དང་ཉེས་ཚུངས་བའི་
གནད་སྲོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེབ་དོན་ཚན་༡༠༧/༡༠༨ པ་ལྟར་ ལྷན་གསོད་ཀྱི་ཉེས་ཁྲིམས་སློབ་ཚུལ་ལ་བཅས་ གནམ་ལོ་
ལྷགས་ལོ་སྟག་ལོ་ལྷན་བཏུ་པའི་ཆོས་བཏུ་གཉིས་ལུ་འཇམ་ སློབ་ཆོས་༡༤/༡༡/༢༠༡༠ ལུ་ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་
བཀའ་རྒྱ།

། སངས་རྒྱལ་མཁའ་འགྲོ།

། ལྷན་བསྟན་གྲུབ་འགྲུར།
ཅང་དཔོན།

། རོར་བུ་ཆེ་རིང་།
ཅང་དཔོན།

། ཆེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ།
ཅང་དཔོན།

། བགྲིས་ཆོས་འཛོམས།
ཅང་དཔོན།